

Tchôtchô Pö ndê

LÛKE

mbô rê

(Luc)

Ndöndö pö pâ Tchôtchô Pö ndê Lûke mbô rê

Mbëti âtə wätə Tchôtchô Pö ndê Lûke mbô rê. Lûke wâbo tə ngâ badjângele ndê Jezü-a, praâbalë tche mbötə yê pu azü ndê andjê zâ tchêngbâ Jezü, ndêkê yu andjê tə arə ndê âmbô lâ tchîsûwu ndê Jezü zoo, ndêkê pa tche wunsê nê djîrê, tchêlê pö nê wutu gbê kraâ lâ la yê. Pânê tche mbô mbëti âtə sê ngâ akrə ndê rə yê wú pā Tëöffle. Lûke dë ngâ earê kê tcha tâkômbô tə azü, ânyê tche pāla la badjângele Pôlo tə gbölösênê ndêkê mu pö ndê Krîsiti. Lâ azü gbê ndê andjê mbô Mbëti Ndjapā, Lûke balë kâ ndê âwâbô wätə juifu-ê. Praâbalë tche tō pö ndêkê mbo rə ndê araâta ajuifu, ânyê Tëöffle la araagü nê ndê andjê wâbô wätə ajuifu wûnsê Jezü Krîsiti djîrê.

Lûke tō rê pā ajuifu sê alême lakê kra bête gbîë ndê tche wâ ndêkê tcha andjê. Tchetchê kâ ndê a-earê ndêma Ndjapā tō pö ndê yê alême lâ Mbëti Ndjapā pā tche dë earê kê tcha azü ndê Ndjapā wan-adje tchê. Ndjapā wûnsê nê nê pā âdê earê kê tcha azü âsəabô sê-ê, tchâme, azəzə gbê ndê azü, kôbo azê yû nê. Ädê kâko ânyê tche wân gbokôngô Modô ndê yê ndêkê tcha azü pā cho gbê ndê andjê zadje su andjê sê tchê. Modô nê lême, tche dë Jezü Krîsiti.

Lûke tösê kôbo ndê a zî Jezü la rê lâ mbëti âtə, ndjê la rə ndê tche mbô rê pā cho âtə, la rə ndê tche nyîsê nê sê azü, la pö ndê kuzü yê, ndjê la pö ndêkê jo ndê yê lâ kuzü. Jezü mü pö la gbôgbô sê azü, tche tchä a-earê tâkômbô, kê grô angbongbo atchozö, kê mbô angbängbä arə ndê ârôpâ kûma azü. Lûke mbô ndjê ngâ bîchuû mbëti: Ndê âdê «Rə ndê Abadjângele mbô rê».

Mbětĩ âtə krü tchêlê tê yê kâkê:

Dju kê mbo mbětĩ âtə (1.1-4)

Atöko kâ ndê a zî Jâan-Batîse la Jezü (1.5—2.1-52)

Kê mu pö ndê Jâan-Batîse (3.1-20)

Kê gbo batême ndê Jezü, la köbo ndê Satäa nyîndê kê mbo rê
pä tche mbo ngbongbo rə (3.21—4.1-13)

Kê mü pö ndê Jezü bhâ Galilê (4.14—9.1-50)

Jezü ë atê Jerûzalêmo ndêkê tchu (9.51—19.1-27)

Kê wa ngbanga lê küma Jezü lakê tchu ndê yê
(19.28—23.1-56)

Kê jo ndê Jezü lê kuzü (24.1-12)

Jezü wütu êtê adjisîpili ndê yê, ânyê A kênga la tchê atê lafô
(24.13-53).

Küma pö

1 Gbölö akrə Tëöfîle^a,

Angbängbä azü pü köbo ndêkê mbo mbětĩ pâ agbölö arə ndê
âwûtu lê gbâtê ârâ. ²Andjê tö tchêngbâ apö nê sê ârâ tî batê rê ndê
azü ndê andjê wûn rê la lala andjê lê kêsâ nê ânyê kê tô rê. Andjendjê kâ
ndê âwâtê azü ndê a zâ rê sê andjê ndêkê nyisê pö Ndjapâ. ³Bête rê kâ
ndê mêmê ndjê gbê, pânê ndê më pü dju apö nê gbê ndêkê to tê küma
nê ndjoa êtê dju nê, âfû tê më ndêkê pa më mbo ndjê mbětĩ pâ arə ndê
âwûtu tê manê balê balê sê mö Tëöfîle. ⁴Mê mbö tâ kâko ndêkê pa mo
wunsê lêge pö pâ arə ndê a nyîsê nê sê mö.

Ngâ ânje tö pö ndêkê zi Jâan-Batîse

⁵Lo nê ndê Hêrôde wâ alême tê gbîê pâ cho ndê Judê, ngâ earê kê wa
ngela sê Ndjapâ kâ tâ ndê rê yê wü pâ Zakari. Tche wâ lê kpûlû ndê Abiä^b,
ndê a-earê kê wa ngela sê Ndjapâ. Rê êchê ndê yê wü pâ Alîsabête, tche

^a 1.1 Nyê dĩ Abdj 1.1. ^b 1.5 Abiä: Tche kâ ndê âwâtê akrə tê küma kpûlû ndê a-earê
kê wa ngela sê Ndjapâ lê kpûlû ndê andjê. Ädê kâko ânyê a zâ rê yê pâ kpûlû nê.

wä pä mawo ndê Arön ndê tche wâ alême tâ gbölö earê kê wa ngela sê Ndjapã. ⁶ Zakarî la Alísabête wâtê adjîrê azü lâ la Ndjapã, andjê mbö rə la köbo nə gundâsê andië gbê la apö gbê ndê Gbölö Gbië. ⁷ Praâbalê andjê wâbo la bechê-a, bête Alísabête wâtê gbâkü êchê, ânyê andjê bichuû gbê kpô nê.

⁸ Têngalo, Zakarî sê lakê mbo kua ndê yê ndêkê wa ngela sê Ndjapã, bête lo nə tâ tâ nê ndêkê pa kpûlû ndê andjê wa ngela lâ gbölö nda Ndjapã. ⁹ Batê rê ndê a-earê kê wa ngela sê Ndjapã mbo tchê rê, andjê tâ kâkâ âtê la rə Zakarî ndêkê pa tchetchê kâ ndê âli bhâlê nda ndê Gbölö Gbië ndêkê cho zûwü yömbö^a sê Ndjapã. ¹⁰ Ndê a sê lakê cho zûwü yömbö nə, azü gö nə gbê sê də sûwu lakê to pö sê Ndjapã. ¹¹ Kâko ngâ ânje ndê Gbölö Gbië wûtu êtê Zakarî, kâ krû lafô də ndôkö ndrotê gbalâka ndê a chô zûwü yömbö nə pânê sê Ndjapã. ¹² Ndê Zakarî âsê wun tchê, tchêlê kûma yê djîngili, wawa mbô tchê. ¹³ Praâbalê ânje nə tô rê sê tchê päkêdê: «Mboabô wa mbô-ê Zakarî, bête Ndjapã djê pö ndê mo tô rê sê tchê lâme nê. Êchê ndê zê Alísabête ziadje bechê tâ köchê sê mö, mô zadje rə yê pä Jâan^b. ¹⁴ Mo âwa me la gbölö mômô tâ su zê bête bechê lâme, ânyê angbängbâ azü âwa ndjê me la mômô bête bechê ndê a zi tchê lâme. ¹⁵ Bête tchê wadje tâ ngâ gbölö akrə lâ la Gbölö Gbië. Tchê ndjoabô vên-en tee-a, âdændjê ngâ kîkî pî-a. Tche âsi me sî la Kpîki Yingö ndê gbô tchê ndêpo bhâlê anyî nə. ¹⁶ Tchê kadje la angbängbâ azü ndê Isarayele pu Gbölö Gbië ndê tche wâtê Ndjapã ndê andjê. ¹⁷ Tchê nêadje tchâtchu Ndjapã lâ köbosê yingö la gbôgbô ndê earê ndêma Ndjapã Elie. Tche âmbô rê ânyê tchôtchô kê sê ka lâ gbâtê arabha la abechê ndê andjê. Tche âmbô rê ânyê azü ndê andjê kôsê pö, mbo djîrê batê adjîrê azü. Tchê nyikrêadje azü ndêkê sê tchêetchêchê bête Gbölö Gbië^d.» ¹⁸ Praâbalê Zakarî tô rê sê ânje nə päkêdê: «Mê âwunsê nə atôko pä lêge pö kâ ndê mo tô rê? Bête mê dû nê, ânyê êchê ndê mê ndjê gbê kpô nê.» ¹⁹ Ânje nə tô rê ndênê sê tchê päkêdê: «Mê də Gabriyê, mê sê tchê ndrotê Ndjapã ndêkê mbo kua ndê yê. Tche wân mê ndêkê to rê sê mö, kê to tchôtchô pö lâme sê mö. ²⁰ Praâbalê mo nyîâbo ndêkê gamba pö ndê mê tô rê sê mö lâme-a, pö nə lâme âmbô tâ lo nə ndê Ndjapã nyîndê nə. Bête rê kâ ndê mô kâ po bata tee-a, zoo êtê lo nə ndê arə lâme mbo tâ lêge nə.»

^a 1.9 Zûwü yömbö: Äwâtê ngâ kungôa yô ndê a tâ tchêlê nə kâ chô rê ndêkê voga Ndjapã la rê. Nyê dĩ Eki 30.7-8. ^b 1.13 Jâan âtê, tche dââbo Jâan djişîpili ndê Jezü-a, praâbalê tche dĩ Jâan-Batîse. ^d 1.17 Nyê dĩ Mal 3.23-24.

²¹ Tê lo në lâme, azü gö në krû bête Zakarî zoo, tchêlê küma andjê djîngili bête rê ndê tche ngbî lê gbölö nda Ndjapâ. ²² Praâbalê ndê Zakarî wûtu, tche gbôâbo köbo ndêkê to pô sê andjê-a. Andjê gbê wûnsê në pâ Ndjapâ nyîsê ngâ rə sê tchê bhâlê gbölö nda Ndjapâ nê, bête tche sê kütû lê wûtû në, ânyê kê mbo kütû tchêlê könô yê sê andjê.

²³ Ndê Zakarî kê kua ndê yê lê gbölö nda Ndjapâ, tche gû atêndê yê. ²⁴ La tchêngbâ në êchê ndê yê Alîsabête zâ güzu. Tche zâtê yê wû ngbâ nyîpî mindûu, kê tô rê bhâtê su yê pâkêdê: ²⁵ «Wunsa rə ndê Gbölö Gbîë mbô rê tâ mê: Tche gî mê chî lê ganô ndê mê tchâtchu azü gbê.»

Ngâ ânje tö pô ndêkê zi Jezü

²⁶ Ndê güzu ndê Alîsabête âsê mbo nyîpî mindûu manê balê, Ndjapâ wân ânje Gabriyêlê lê ngâ gö ndê Galilê ndê rê në wû pâ Nâzârête. ²⁷ Tche wân tchê sê ngâ bechê-êchê ndê tche wûn-âbo sê aköchê wûn dâmba-ê, ndê rê yê wû pâ Malê. Ngâ köchê ndê rê yê wû pâ Jozêfu ndê tche dâ akrê pâ mawo ndê gbîë Davîdi sê lakê nê ngbâ yê. ²⁸ Ânje në lî bhândê yê kê tô rê pâkêdê: «Amö sê la mômô. Gbölö Gbîë mbô ngâ tchôtchô rə sê mô nê! Tche kê la mô.» ²⁹ Ndê Malê djê pô lâme, tchêlê küma yê djîngili, tche sê lakê yutê yê tâ dju kê po ndê yê ndê ânje në pô ndê yê la rê lâme. ³⁰ Ânje në tô rê sê tchê pâkêdê: «Mboabô wa mbô Malê, bête Ndjapâ mbô ngâ tchôtchô rə tâ zê nê. ³¹ Mô zadje güzu, kê ziadje bechê tâ köchê, kê zadje rê yê pâ Jezü. ³² Tche âwa me gbölö lê la azü, a â-eadge rê tâ yê pâ Modô ndê Ndjapâ bhâ lafô. Gbölö Gbîë âzadje mbâtâ-gbîë ngbâ âta në Davîdi sê tchê. ³³ Tche âwa me tâ gbîë pâ azü ndê Isarayêlê tâ logbê. Kümändemâ ndê yê në âwa pîi etê.» ³⁴ Malê tô rê sê ânje në pâkêdê: «Tchîtchî sê rə âtê âwa atôko? Bête mê wûn-âbo sê aköchê dâmba-a.» ³⁵ Ânje në tô rê sê tchê pâkêdê: «Kpîki Yingô âjreadje pâ zê, gbôgbô ndê Ndjapâ bhâ lafô vroadje pâ zê batê tchâkrüzrô ngâ rə. Bête rê kê ndê bechê ndê mô ziadje tchê lâme, a â-eadge rê tâ yê pâ tchanê ndê tche wâ ngbî ânyê kê dâka gbê, Modô ndê Ndjapâ. ³⁶ Wunsa Alîsabête ndê tche wâ pâ mawo ndê zê, tche wâtê êchê ndê tche kpô nê. A tö rê alême pâ tche wâtê gbâkü êchê. Angêta tche kê la güzu ndê nyîpî mindûu manê balê. ³⁷ Bête ngâ rə ndê sênê kê tâ Ndjapâ wâbo-a.» ³⁸ Kâko Malê tô rê pâkêdê: «Mê wâtê earê kua ndê Gbölö Gbîë, äwäpä rə në mbo tâ mê batê rê ndê mo tô rê lâme.» Ânje në gbôtê yê kê rô etê.

Malê ë ndêkê wun Alísabête

³⁹ La tchêngbâ nê Malê âlafô, kô ê wândâ wândâ lê ngâ gö ndê âwâ lê gûtê aga ndê agô ndê Judê. ⁴⁰ Tche lí lê nda ndê Zakari, kô pô ndê Alísabête. ⁴¹ Alísabête âsô dje rê ndê Malê pô ndê yê, bechê nê jêê kâ tro lê yê. Kpîki Yingô sî Alísabête, ⁴² tche tô rê ngbôô päkêdê: «Ndjapâ ê tchôtchô pô pâ zâ lê gûtê aêchê nê gbê, ânyê tchôtchô pô nê kâ ndjê pâ bechê ndê tche wâ lê zâ lâme! ⁴³ Mě dâ tchabâ ânyê anyî Gbölö Gbiê ndê mē nê atêndê mē? ⁴⁴ Bête, ndê mē âsô dje rê ndê mo pô ndê mē lâme, bechê nê lê mē sê lakê tro la mômô. ⁴⁵ Rê zâ fû nê, bête rê ndê mo gâmba rê pâ rê nê âwutuadje batê rê ndê Gbölö Gbiê tô rê sê mö!»

Malê pä düwü ndêkê voga Ndjapâ

⁴⁶ Kâko Malê tô rê päkêdê:

«Mě voga Gbölö Gbiê ndê mē la su mē gbê,

⁴⁷ su mē sîsî la mômô, bête Ndjapâ, Earê kâ tcha mē.

⁴⁸ Bête tche wûn tchô pu mē nê,

mēmê ndê mē wâtê mbämbä earê kua ndê yê.

Tê lège nê, ätö tê tchô angêta, ndêkê e la rê etê,

azü âto rê me tê mē pä, mē dâ êchê ndê rê mē fû.

⁴⁹ Bête Ndjapâ ndê tche wâ la gbôgbô gbê mbô ngâ tchôtchô rê tê mē nê.

Tche wâtê Ndjapâ ndê tche wâ ngbî ânyê kô dâka gbê.

⁵⁰ Tche mbô dâkâ logbê logbê

tê azü ndê andjê kpê wa yê.

⁵¹ Tche mbô akpîngbî rê lê köbosê gbôgbô ndê yê.

Tche ndjô tchêlê azü ndê andjê nyîndê kâ nyisê tê andjê.

⁵² Tche nyôto agbiê pâ mbätâ-gbiê ndê andjê atê bêche, kâ kênga azü ndê andjê mbôtê andjê kpîêkpîê rê atê lafô.

⁵³ Tche kü rê tê gbölösênê sê azü ndê andjê wâ la gu,

kô grô a-earê kâ gbo rê la wûnwûn könô andjê.

⁵⁴ Tche zâ könô sê azü ndê Isarayê

ndê andjê wâtê a-earê kâ mbo kua ndê yê.

Sênê yûâbo tê yê ndêkê wun nyonyo

⁵⁵ Abrahâmo la abechê ndê yê logbê-a,

batê rê ndê tche tô pô ndêkê mbo ngâ rə sê araâta azê alême.»

⁵⁶ Malê sê bhândê Alîsabête lê nyîpî vötaâ, ânyê kə gû atêndê yê.

Alîsabête zî Jâan-Batîse

⁵⁷ Lo kê zi ndê Alîsabête, tche zî bechê tâ köchê. ⁵⁸ Azü ndê andjê lô ndola Alîsabête la arêma ndê yê djê pô ndê gbölö dâkâ ndê Gbölö Gbîë mbô rê tâ yê, andjê gbê wâ ndjê la mômô tâ su andjê batê tchê. ⁵⁹ Lö mindûu manë vötaâ ndê Alîsabête zî, andjê nê ndêkê pa a wa bechê nê la gasa. Andjê nyîndê kê za rə bha nê Zakarî pâ yê. ⁶⁰ Praâbalë anyî nê kôsê nê kə tô rê pâkêdê: «Rə yê wü pâ Jâan.» ⁶¹ Andjê tô rê sê tchê pâkêdê: «Ngâ akrê pâ mawo ndê ză ndê rə yê wü pâ Jâan wâbo-a.» ⁶² Andjê mbô könô andjê sê Zakarî ndêkê yu tchê tâ rə ndê tche nyîndê kê za rê pâ bechê nê. ⁶³ Zakarî yûkû ngâ ndôma kalakpa yô ndê a mbo mbëtî pânê, a zâ rê sê tchê, tche mbô rə pânê pâkêdê: «Rə yê wü pâ Jâan.» Tchêlê kûma azü nê gbê djîngili. ⁶⁴ Posênê, Zakarî jêtê kê po tâ täfo nê. Tche sê lakê voga Ndjapă ngbôô. ⁶⁵ Kăko wawa mbô azü ndê andjê lô ndola tchê gbê. Lê agô gbê ndê Judê ndê âwâtê aga, azü nê gbê sê lakê to pô ndê agbölö arə ndê âmbô lâme. ⁶⁶ Azü gbê ndê andjê djê pô nê ndê a sê lakê to rê lâme, andjê sê lakê ri tchêlê andjê tâ lakê yutê andjê pâkêdê: «Tchîsûwu ndê bechê lâme âwa lê atôko?» Bête gbôgbô ndê Gbölö Gbîë kă la tchê tâ lêge nê.

Zakarî pâ düwü lakê to ndôma Ndjapă

⁶⁷ Kpîki Yingö sî Zakarî, bha bechê lâme, tche sê lakê to ndôma Ndjapă pâkêdê:

⁶⁸ «Äwăpă azê voga Gbölö Gbîë, Ndjapă ndê azü ndê Isarayêle.

Bête tche nê kə zâ könô sê azü gö ndê yê

kə jî andjê tchânê a-earê kê kosê andjê.

⁶⁹ Tche wän ngâ gbôgbô earê kê tcha azü sê azê.

Tche ză tchê pâ mawo ndê Davîdi, earê kua ndê yê.

⁷⁰ Batê rê ndê tche tô rê gasa alême lê ma a-earê ndôma yê,

ndê andjê wâ ngbî ânyê kə dâka gbê,

⁷¹ tche tö rê alême pâ anyê jiadje azê tchânê a-earê kê kosê azê

la azü ndê andjê mbo ngbongbo rə tâ azê.

⁷²Tche wün nyonyo araâta azê,
 ânyë madî ndê yê ndê âdâka gbê,
 sênä yûâbo tâ yê-a.

⁷³Bête bâ ndê tche dê rê sê bha azê Abrahâmo päkêdê:

⁷⁴Anyê jiadje azê tchânê a-earê kê kosê azê,
 ânyë azê mboabô kua ndê yê mbô la wa-ê,

⁷⁵ânyë azê wa ngbî kê daka gbê,
 ndjê kê watê adjîrê azü lâ la yê
 lâ tchîsûwu ndê azê ndê logbê.

⁷⁶Âdê andê zê nê, bechê ndê mê,
 mô wadje tâ earê ndêma Ndjapâ ndê tche sê bhâ lafô,
 bête mô nêadje dokûtchê tâ Gbölö Gbië
 ndâkê nyikrê köbo yê,

⁷⁷ndâkê nyisê köbo sê azü gö ndê yê,
 ânyë a ko pô lâ kûma andjê,
 ânyë andjê tcha lâ kuzü.

⁷⁸Ndjapâ ndê azê mbô tchôtchô su lakê wun nyonyo
 azü tâ gbölösênä,

tchê mboardje rê pâ ngbänga ndê tchêlafô ta pâ azê.

⁷⁹Ânyë ngbänga nê ta pâ azü ndê andjê sê lâ bûbü tchô,
 ndjê lâ bûbü tchô ndê kuzü,
 ndâkê nyisê köbo sê azê ânyë azê nê tâ la ziti su.»

⁸⁰Âdê andê bechê nê, tche kûche lakê ge lâ Yîngö. Tche sê kütü bhâlê
 kpaëgâ zoo êtê lo nê ndê tche mâtê yê kraâ lâ la azü ndê Isarayêla gbê.

Pö ndâkê zi Jezü

(Mat 1.18-25)

2 Lo nê lâme, gbölö gbië Sezäre Ogûste zâma ndâkê pa a mbo rê azü gbê
 lâ agö ndê yê gbê lâ mbêti ndâkê wunsê kê ngba ndê andjê. ²Dokü
 kê mbo rê lâ mbêti kê, äwâ sênä ndê Kirînús wâtê gôverênêre ndê gö ndê
 Sirî. ³Azü balê balê gbê ê ndâkê mbo rê andjê lâ mbêti lâ gö ndê andjê
 la tâ andjê. ⁴Jozêfu âlafô ndjê bhâ Nâzârête ndê âwâtê ngâ gö ndê Galilê
 ndâkê e atê Bêtelehêmo ndê âwâtê ngâ gö ndê Judê, sê tchô ndê a zî
 gbië Davîdi tâ. Bête tchetchê ndê Jozêfu, tche wâ pâ mawo ndê Davîdi.
⁵Jozêfu ê ndâkê mbo rê yê lâ mbêti, tchetchê la Malê, êchê ndê tche sê

lakê nă ngbâ yê, dëkë Malê kä la güzu. ⁶Ndê andjê sê bhâ Bêtelehêmo, lö nă tâ tâ ndêkê pa Malê zi. ⁷Tche zî dokü bechê ndê yê tâ köchê, kä gûâ tchê la lâba, kä zâ tchê lô ngâ rə ndê agia zi rə lônă, bête sê ngâ tchô ndêkê pa andjê lo tâ lâ nda ndê ayirə wâbo-a.

Ânje tö pô ndê Jezü sê a-earê kâ bata aëbro-ngbaga

⁸Lô tchô nă lâme, a-earê kâ bata aëbro-ngbaga sê bhâlê güsü lô büтчí lakê bata aëbro-ngbaga ndê andjê. ⁹Ngâ ânje ndê Gbölö Gbïë wûtu êtê andjê, golowäre ndê Gbölö Gbïë tâ pâ andjê. Wawa mbô andjê tâ gbölösônă. ¹⁰Praâbalê ânje nă tô rê sê andjê päkêdê: «Wa mböäbô nyê mbô-ê, bête më nă la tchôtchô pô, ndê âzadje mômô tâ su azü gbê. ¹¹Angêta âtê lô gö ndê Davîdi, a zî earê kâ tcha nyê nê. Tche dă Krîsiti, Gbölö Gbïë. ¹²Rə ndê nyê wunsê yê la rê wă kâkê: Nyê gboadje ngâ ngbelê bechê ndê a zî tchê, kä gûâ tchê la lâba, tche kä lakê lo lô ngâ rə ndê agia zi rə lônă.»

¹³Kpro kâkê angbāngbā aânje tchêlafô jrê êtê kûtê ânje lâme, andjê sê lakê voga Ndjapă lakê to rê päkêdê:

¹⁴«Azê vöga Ndjapă ndê tche sê bhâ lafô,
ziti su wă bêche âtê bête azü ndê tche nyîndê andjê!»

A-earê kâ bata aëbro-ngbaga ë ndêkê wun Jezü

¹⁵Ndê aânje nă gbôtê a-earê kâ bata aëbro-ngbaga nă ânyê kä gû atê lafô, a-earê kâ bata aëbro-ngbaga lâme tô rê lô gbâtê andjê päkêdê: «Azê êê zoo bhâ Bêtelehêmo, kä wûn rə ndê âwûtu bhâye, ndê Gbölö Gbïë nyîsê nă sê azê lâme.» ¹⁶Andjê ê wândâ wändä kä gbô Malê la Jozêfu, la ngbelê bechê nă ndê tche lô lô ngâ rə ndê agia zi rə lônă. ¹⁷Ndê a-earê kâ bata aëbro-ngbaga lâme âsê wun ngbelê bechê nă, andjê tô tchēngbâ pô ndê ânje tô rê pâ yê. ¹⁸Azü gbê ndê andjê djê pô ndê a-earê kâ bata aëbro-ngbaga lâme, tchêlê küma andjê gbê djîngili. ¹⁹Andê Malê, tche bâta rê lô su yê lakê za küma yê tâ. ²⁰Ndê a-earê kâ bata aëbro-ngbaga lâme sê lakê gu lô köbo, andjê sê lakê lusê Ndjapă lakê voga tchê, bête rə gbê ndê andjê djê rê ânyê kä wûn rê, âmbô batê rê ndê ânje nă tô rê sê andjê doküchê.

A zä rë pâ Jezü

²¹ Lö mindûu manë vötaâ pânë, andjë wâ bechë në la gasa, kë zä rë pâ yê pâ Jezü, bëte ânje nyisê rë lâme dokütchê ndâkê pa Malê za güzu.

A zä Jezü sê Ndjäpä

²² Pânë ndê Malê zî, lo në tâ tâ ndâkê pa a djutu kâkpö ndê andjë batê rê ndê ndië ndê Möyîze^a yûkû në, kâko andjë ê la Jezü atê Jerûzalêmo ndâkê za tchê sê Gbölö Gbië. ²³ Bête ndië ndê Gbölö Gbië tö rê päkêdê: «Dokü bechê tâ köchê ndê a zî tchê, äwäpä a za tchê ngbî bëte Gbölö Gbië^b.» ²⁴ Jozêfu la Malê wâ ndjë ngela batê rê ndê ndië ndê Gbölö Gbië yûkû në: Äwäpä a kû apuli bichuû, âdandjë agroô bichuû^d.

²⁵ Ngâ köchê alême kädje bhâ Jerûzalêmo, rë yê wü pâ Simeyön. Köchê lâme wätê djîrê akrê, kë kpê wa Ndjäpä. Tche sê bëte akrê ndê tche nê ndâkê tro ngûla azü ndê Isarayële. Kpîki Yingö kä pâ yê. ²⁶ Kpîki Yingö tö rê sê tchê päkêdê, tchê tchuabô tee-a, zoo kê wun Krîsiti ndê Gbölö Gbië wan tchê. ²⁷ Kpîki Yingö tôngo tchê atêlê gbölö nda Ndjäpä. Ndê bha Jezü la anyi në ê la tchê ndâkê pa a mbo rë ndê ndië yûkû në tâ yê, ²⁸ Simeyön zä tchê êtchânê yê, kë zä ayîabâ sê Ndjäpä, ânyê kë tô rê päkêdê:

²⁹ «Angaâtê Gbölö Gbië,

Äwäpä mo gbotê earê kua ndê zä tche tchu la ziti su,
gundêssê pö ma zä.

³⁰ Bête mê wûn earê kê tcha azü ndê mo wân tchê la lala mê nê,

³¹ ndê mo nyîkrê tchê tchâtchu azü gbê.

³² Tche wätê ngbânga ndâkê nyisê zä sê azü pâ cho âtê gbê,
ânyê a lusê Isarayële, azü ndê zä.»

Simeyön tö ndêma Ndjäpä

³³ Tchêlê küma Bha la anyi Jezü djîngili tâ pö ndê Simeyön tô rê pâ Jezü. ³⁴ Simeyön ê tchôtchô pö pâ andjë, kë tô rê sê Malê anyi Jezü päkêdê: «Ndjäpä zä bechê âtê ndâkê pa lê köbosê yê angbângbâ azü ndê Isarayële te, ânyê angânê alafô. Tche âwa me tâ ngâ sînyî rë ndê Ndjäpä, praâbalê azü koadje sênê, ³⁵ kâko ânyê pö bhâtê su azü wutu gbê kraâ

^a 2.22 Nyê dĩ Lev 12.3,6. ^b 2.23 Nyê dĩ Eki 13.2,12. ^d 2.24 Nyê dĩ Lev 12.8.

ësûwu. Âdă andă ză nă Malê, kăkă nă âkadje mō batê besala ndê a sî mō la rê.»

Âna wâtê earê ndêma Ndjapă

³⁶Ngă êchê kă tâ ndê tche to ndêma Ndjapă, rê yê wü pă Âna. Tche dă êwünră ndê Fanuwê, pâ mawo ndê Asêre. Tche dû nê. Ndê tche tô köchê lâ bechê-êchê tâ yê, andjê mbô ngû mîndûu mană bîchuû. ³⁷Pănă köchê nă tchû tâ yê. Tche wă la ngû tâ azü voană la tchêpă nă voană. Logbê tche kă kütû bhâlê gbölö nda Ndjapă. Tchêlê büтчî la tchêdalo, tche mbô kua ndê Ndjapă, tche kôsê kîzî, kê to pö sê Ndjapă. ³⁸Kpôtê lo nă lâme, tchetchê ndjê gbê tche wûtu, kă sê lakê za ayâbâ sê Ndjapă. Tche tô pö ndê bechê nă sê azü gbê, ndê andjê sê bête lo nă ndê Ndjapă ji azü ndê Jerûzalêmo lâ yûkü.

Bha la anyî Jezü dôtê andjê la Jezü atê Năzărête

³⁹Ndê bha Jezü la anyî nê mbô rê gbê ndê ndiê ndê Ndjapă yûkü nê, andjê dôtê andjê atê Năzărête ndê âdă ngă gö ndê Galilê, gö ndê andjê. ⁴⁰Âdă andă bechê nă, tche kûche kă kpôkpo tâ yê. Kûma yê wă lană tâ gbölösênă, ânyê tchôтчô su ndê Ndjapă kă pâ yê.

Jezü wă la ngû 12, kă lî atêlê gbölö nda Ndjapă

⁴¹Lê ngû balê balê, bha Jezü la anyî nă ê atê Jerûzalêmo bête kpülü ndê Pâke ndê ajuifu. ⁴²Ndê Jezü wă la ngû lâ kônô gbê tchêpă nă bîchuû, tchetchê la anyî nă la bha nă andjê ê ndê kpülü nă batê rê ndê ndiê ndê ajuifu yûkü nă. ⁴³Ndê kpülü nă kă, bha Jezü la anyî nă gû gutê. Jezü sê andă yê nê po bhâ Jerûzalêmo. Bha nă la anyî nê wûn-âbo sênă-a. ⁴⁴Andjê wûntî pă Jezü kă lâ gûtê angâ andjê ndê andjê pâla la andjê pâ köbo nă. Andjê mbô lö balê lâ köbo. Pănă andjê jêtê kă pu tchê lâ gûtê arêma ndê andjê la araagü andjê. ⁴⁵Praâbalê andjê gbôabo tchê-a, ânyê kă dôtê andjê lakê pu tchê bhâ Jerûzalêmo. ⁴⁶Lê vötaâ lö nă, andjê gbô tchê lâ gbölö nda Ndjapă, dëkê tche sê nê lâ gûtê agbölö a-earê kă nyisê ndiê. Tche kă lakê dje andjê lakê yu andjê la pö. ⁴⁷Azü gbê ndê andjê djê tchê, tchêlê kûma andjê djîngili tâkê wunsê rê ndê yê, lakê to tchêngbâ

pö ndê tche to rê sê andjê. ⁴⁸ Ndê bha Jezü la anyi nê âsê wun tchê, tchêlê kûma andjê djîngili, anyi nê tô rê sê tchê päkêdê: «Modô ndê mê, bête giamâ mo mbô tô ârâ kâkê? Bha zê la mêmê, su ârâ wâ ngbî ngbâ zê lakê pu mö.» ⁴⁹ Jezü tô rê sê andjê päkêdê: «Nyê pû mê bête giamâ? Nyê wûn-âbo sê nê pâ, âwâpâ mêmê sê lâ nda ndê Bha mê?» ⁵⁰ Praâbalê bha nê la anyi nê djêâbo tchêlê pö nê ndê tche tô rê lâme-a.

⁵¹ Pânê Jezü dôttê yê la andjê atê Nâzârête. Tche djê ma bha nê la anyi nê. Rê gbê ndê âwûtu lâme, anyi nê bâta rê tô su yê. ⁵² Jezü kâche, ânyê kûma yê ndê âwâ lanê sê lakê gêgê, ânyê kê mbo rê ndê yê fû tô Ndjapâ la azü gbê.

Kê mu pö ndê Jâan-Batîse

(Mat 3.1-12; Mar 1.1-8; Jan 1.19-28)

3 Lê ngu lê kônô gbê tchêpâ nê mîndûu nê ndê Tibêre wâ alême gbölö gbîê, Pônse Pilâte wâ alême tâ gôverênêre pâ cho ndê Judê. Hêrôde wâtê kômândâ pâ cho ndê Galilê, ânyê yîngâ yê Filîpe wâtê kômândâ pâ cho ndê Iturê la Trâkônîte. Lîzânîâse wâtê kômândâ pâ cho ndê Âbîlêne. ² Lê ngu nê lâme, Hâne la Kâyîfu wâ ndjê alême tâ agbölö a-earê kê wa ngela sê Ndjapâ, ânyê Ndjapâ zâ pö sê Jâan modô ndê Zakarî, bhâlê kpaêgâ ndêkê to rê sê azü. ³ Jâan ê kulê agö ndê âwâ ndola ngu ndê Jurudên. Tche ê lakê mu pö sê azü päkêdê: «Nyê gbôtê bændi kê mbo rê ndê nyê, kê gbo batême, Ndjapâ ko pö lê kûma nyê!»

⁴ Rê lâme wûtu gundêssê nê ndê Ezayî earê ndêma Ndjapâ mbô rê lê mbêtî dokûtchê alême päkêdê:

«Ngâ akrê ön bhâlê kpaêgâ päkêdê:

Nyê nyîkrê köbo Gbölö Gbîê,

nyê nyîkrê aköbo yê ngbêwôn-ê!

⁵ Akudû gbê ndê âwâ lê köbo,

a âmeadjê rê,

aga la akoto gbê,

a ândjoadjê tchêlê nê âwa kpalakata.

Ângôlê-ngölê köbo,

a ânyîkrêadjê rê.

Aköbo ndê âwâ la tâme,

a â-uadjê atême nê

ânyê köbo në nyikrätê yê.

⁶ Kâko ânyê azü gbê wun-adjê

kê tcha tchô ndê Ndjapâ.»

⁷ Angbängbâ kpûlû azü në pu Jâan ndâkê gbo batême. Tche tô rê sê andjê päkêdê: «Nyënyê ndê nyê wâtê akângê âtê! Tchabâ kä ndê ânyîsê në sê nyê päkêdê nyê kpe wa mêmê ndê Ndjapâ ndê ânê lâme? ⁸ Nyê mbô rê ndê ânyîsê në pä nyê gbôtê bändi kê mbo rê ndê nyê në. Nyê jëäbô jêtê kê to rê bhâtê su nyê päkêdê: «Abrahâmo dâ bha ârâ!» Bête më tö rê sê nyê päkêdê, atême ndê nyê wun rê âtê, Ndjapâ kä la gbôgbô ndâkê mbo rê pä ädotê yê tê abechê ndê Abrahâmo. ⁹ Dekâ kä tchêetchêchê ndâkê de ada yô la chêchê në gbê. Ayô gbê ndê âlêäbô atchôtchô lêlê në lê-ê, a âdeadjê rê kê yî rê bhâlê wo.»

¹⁰ Akpûlû azü në yû Jâan päkêdê: «Giamâ kä ndê ârâ wâ ndâkê mbo rê?» ¹¹ Jâan tô rê sê andjê päkêdê: «Akrê ndê tche wâ la lâba bîchuû, äwäpä tche za ngânê sê akrê ndê tche wâbô wâ la rê-ê. Akrê ndê tche wâ la kizî, äwäpä tche za ngânê sê akrê ndê tche wâbô wâ la rê-ê.»

¹² Azü ndê andjê pala makêche-lapöö në ndjê ndâkê gbo batême, andjê yû Jâan päkêdê: «Êarê kê nyisê rê, giamâ kä ndê ârâ wâ ndâkê mbo rê?» ¹³ Jâan tô rê sê andjê päkêdê: «Nyê yüäbô kü rê yû âropâ anê ndê ndîë nyîsê në-ê.»

¹⁴ Aturûgu yû ndjê tchê päkêdê: «Ânyê andê ârâ në? Giamâ kä ndê ârâ wâ ndâkê mbo rê?» Tche tô rê sê andjê päkêdê: «Nyê zäbô makêche ndê akrê zâ la gbôgbô-ê, kê yîabô pö yî lâ kûma akrê ndâkê kü makêche ndê yê-ê, äwäpä nyê za su nyê kütû tê makêche-kua ndê nyê.»

¹⁵ Batê rê ndê azü në gbê sê lakê krû bête Krîsiti, andjê sê lakê yutê andjê päkêdê: «Jâan kä ndê âdê Krîsiti në.» ¹⁶ Jâan tô rê sê andjê gbê päkêdê: «Mêmê, më zâ kütû batême ndê ngû sê nyê. Ngâ akrê ndê tche wâ la gbôgbô kê rô mê nêadje. Më ndôäbo la sê yê ndâkê zu wû dakpo tâ da yê-a. Tchê zadje batême ndê Kpîki Yingö la andê wo sê nyê. ¹⁷ Tche kä la tchêkrî tchânê yê ndâkê pe tchêlê rëgu ndê yê lakê rua akrêche në lâ andjî rëgu në. Tchê paladje andjî rëgu ndê yê gbê kê kü rê bhâlê gro ndê yê. Praâbalê tchê paladje akrêche në kê to wo êtê, wo në dâ wo ndê äwâbô wâ ndâkê wrû-ê.»

¹⁸ Jâan tö angâ apö tê gbölösânê ndâkê za gbôgbô tê su azü, lakê nyisê Tchôtchô Pö sê andjê.

¹⁹ Praâbalë Jâan hrô tâ gbölösênä la Hërôde ndê tche wâtê gverenëre pâ cho ndê Galilë, bëte râ ndê tche tô Hërodîade tchânê yîngâ yê, ndjê bëte râ ndê tche mbô angâ angbongbo arê tâ gbölösênä. ²⁰ Kâko Hërôde kâ mbô ngâ ngbongbo rã ndê ârô masênä, tche zâ Jâan kë yî tchê bhâlâ nda kângâ.

Batême ndê Jezü

(Mat 3.13-17; Mar 1.9-11)

²¹ Ndê azü gbê gbô batême, Jezü gbê nê ndjê ndâkê gbo râ. Sênä ndê Jezü âsô to pö sê Ndjapã, manda tchêlafô krô-ê, ²² Kpîki Yingö jrê pâ yê batê grôgrô puli. A djê tchêlê ngâ gî bhâ lafô päkêdê: «Mo dë Modô ndê mê ndê më nyîndê zë tâ gbölösênä, su mê fû la mö gbê.»

Araâta Jezü

(Mat 1.1-17)

²³ Ndê Jezü jêtê kê mbo kua ndê yê, tche wä alême la ngü ndola tâ akrê gbê la lê könô gbê. Azü wûntî pâ tche wâtê modô ndê Jozêfu, ndê tche wâtê modô ndê Helî. ²⁴ Helî wâtê modô ndê Matä, Matä wâtê modô ndê Levî, Levî wâtê modô ndê Melekî, Melekî wâtê modô ndê Janayî, Janayî wâtê modô ndê Jozêfu, ²⁵ Jozêfu wâtê modô ndê Mätätîâse, Mätätîâse wâtê modô ndê Ämôse, Ämôse wâtê modô ndê Nähûme, Nähûme wâtê modô ndê Eseli, Eseli wâtê modô ndê Nagayî, ²⁶ Nagayî wâtê modô ndê Mähâte, Mähâte wâtê modô ndê Matatiä, Matatiä wâtê modô ndê Chemeyën, Chemeyën wâtê modô ndê Jösêke. Jösêke wâtê modô ndê Jodä.

²⁷ Jodä wâtê modô ndê Yohanä, Yohanä wâtê modô ndê Resä, Resä wâtê modô ndê Zöröbäbêle, Zöröbäbêle wâtê modô ndê Chëälätîyêle, Chëälätîyêle wâtê modô ndê Nerî, ²⁸ Nerî wâtê modô ndê Melekî, Melekî wâtê modô ndê Adî, Adî wâtê modô ndê Kösâme, Kösâme wâtê modô ndê Ëlëmädâme, Ëlëmädâme wâtê modô ndê Êre, ²⁹ Êre wâtê modô ndê Jezü, Jezü^a wâtê modô ndê Eliezëre, Eliezëre wâtê modô ndê Jörîme, Jörîme wâtê modô ndê Matä, Matä wâtê modô ndê Levî. ³⁰ Levî wâtê modô ndê

^a 3.29 Jezü nã âtê wâbo tâ modô ndê Ndjapã-a.

Simeyön, Simeyön wâtê modô ndê Judä, Judä wâtê modô ndê Jozêfu, Jozêfu wâtê modô ndê Jönâme, Jönâme wâtê modô ndê Ëliäkîme.

³¹ Ëliäkîme wâtê modô ndê Meleä, Meleä wâtê modô ndê Menä, Menä wâtê modô ndê Matatä, Matatä wâtê modô ndê Natän, Natän wâtê modô ndê Davîdi, ³² Davîdi wâtê modô ndê Jesë, Jesë wâtê modô ndê Öbêde, Öbêde wâtê modô ndê Böâze, Böâze wâtê modô ndê Selä, Selä wâtê modô ndê Nasön, ³³ Nasön wâtê modô ndê Äminädâbo, Äminädâbo wâtê modô ndê Ädîmîne, Ädîmîne wâtê modô ndê Arinî, Arinî wâtê modô ndê Eserön, Eserön wâtê modô ndê Pêrêse, Pêrêse wâtê modô ndê Judä, ³⁴ Judä wâtê modô ndê Jakôbo, Jakôbo wâtê modô ndê Izâke, Izâke wâtê modô ndê Abrahâmo, Abrahâmo wâtê modô ndê Terä, Terä wâtê modô ndê Nähôre. ³⁵ Nähôre wâtê modô ndê Sêrûge, Sêrûge wâtê modô ndê Rewü, Rewü wâtê modô ndê Pêlêge, Pêlêge wâtê modô ndê Ebêre, Ebêre wâtê modô ndê Chelä, ³⁶ Chelä wâtê modô ndê Kênâme, Kênâme wâtê modô ndê Äräpäkäsâde, Äräpäkäsâde wâtê modô ndê Sême, Sême wâtê modô ndê Nowë, Nowë wâtê modô ndê Lëmêke, ³⁷ Lëmêke wâtê modô ndê Mätüsälême, Mätüsälême wâtê modô ndê Hënôke, Hënôke wâtê modô ndê Yêrêde, Yêrêde wâtê modô ndê Mähälälêle, Mähälälêle wâtê modô ndê Kenän, ³⁸ Kenän wâtê modô ndê Ënôse, Ënôse wâtê modô ndê Sête, Sête wâtê modô ndê Adâme, Adâme wâtê modô ndê Ndjapä.

Jâbolo bölo Jezü

(*Mat 4.1-11; Mar 1.12-13*)

4 Jezü sîsi la Kpîki Yingö, tche tô bhâtê ngü ndê Jurudën kë kângbâ yê, ânyë Kpîki Yingö tongo tchê kë ê la tchê atêlê kpaëgâ. ² Jâbolo vû tchê bhâye lâ lö tâ azü bichuû. Jezü zîabo rë lâ alö në lâme-a. Ndê alö në lâme âsë ro, gû nyû tchê. ³ Käko Jâbolo tô rê sê tchê päkêdê: «Âdê mo âdê Modô ndê Ndjapä, to rê sê täme âtê âdôtê yê tâ mâpa.» ⁴ Jezü tô rê ndênê sê tchê päkêdê: «Mbêti Ndjapä tö rê päkêdê: «Akrê sêâbo sîwu âtê kütü bëte mâpa-a^a.»»

⁵ Jâbolo kâ ê la tchê târu bhâ lafô, kë nyîsâ agö-gbië ndê tchêbêche gbê sê tchê, ⁶ kë tô rê sê tchê päkêdê: «Mê âza gbôgbô sê mö ndêkê sê pâ agö ndê tchêbêche âtê gbê la arê ndê âwâ pânê. A kâ arê lâme në gbê sê mê, mê kâ la gbôgbô ndêkê kû rê sê akrê batê su mê nyîndê në. ⁷ Âdê mo

^a 4.4 Nyë dĩ Det 8.3.

âgute tchâtchâ mê, mê kuadje arə lâme gbê sê mö.»⁸ Jezü tô rê ndênê sê tchê pākêdê: «Mbětî Ndjapă tô rê pākêdê: «Ăwăpă mo voga Ndjapă Gbölö Gbië ndê ză, kê mbo kütü rê la tchê^a.»»

⁹ Jâbolo kê ê la tchê atê Jerúzalêmo, kê zâ tchê bhâlê kûma gbölö nda Ndjapă, kê tô rê sê tchê pākêdê: «Ădă mo âdă Modô ndê Ndjapă, amö to lâ kûma nda âtă kê tê atê bêche, ¹⁰ bête Mbětî Ndjapă tô rê pākêdê: «Ndjapă âzadje ma sê aânje ndê yê ndêkê bata mö. ¹¹ Andjê âza mö êtchânê andjê ânyê mo guteabô da ză gûte tê ngâ tăme-ê^b.» ¹² Jezü tô rê ndênê sê tchê pākêdê: «Mbětî Ndjapă tô rê pākêdê: «Ăwăbo pă mo bolo Ndjapă Gbölö Gbië ndê ză-a^d.» ¹³ Ndê Jâbolo vû tchê lâ arə gbê turu-ê, tche gbôtê Jezü, kê rô tûru etê ndêkê sê bête ngâ lö.

Jezü jêtê kê mbo kua ndê yê bhâ Galilê

¹⁴ Jezü dôtê yê atê Galilê, tche sîsî la gbôgbô ndê Kpîki Yingö. A sê lakê to pö ndê yê lâ agö nê gbê. ¹⁵ Tche nyisê rə lâ anda kê voga Ndjapă, azü gbê tô tchôtchô pö ndê yê.

Azü ndê Năzărête kôsê Jezü

(Mat 13.53-58; Mar 6.1-6)

¹⁶ Jezü ê atê Năzărête, gö ndê tche kâche lônê. Lâ lö sabăa tche lî lâ nda kê voga Ndjapă batê rê ndê tche mbo tchê rê logbê. Tche âlafô ndêkê di Mbětî Ndjapă. ¹⁷ A zâ mbětî ndê Ezayî earê ndêma Ndjapă sê tchê. Tche vrô tchêla mbětî nê, kê gbô sênê ndê âtô rê pākêdê:

¹⁸ «Yingö ndê Gbölö Gbië kă pă mê,
tche sü kâdâ lâ kûma mê ndêkê nê la Tchôtchô Pö sê a-earê yûkü.
Tche wăn mê ndêkê to rê sê a-earê kânga pă a jî andjê nê,
ndêkê za kê wun tchô sê a-earê föla.

Tche wăn mê ndêkê jî azü ndê a yuku andjê,

¹⁹ ndêkê to pö ndê ngü ndê Gbölö Gbië mbo dâkâ lônê^e.»

²⁰ La tchêngbâ nê Jezü gûa tchêla mbětî nê, kê zâ rê êngbânê sê earê kê mbo kua nê, kê sê êbêche. Azü gbê ndê andjê sê ndjê lâ nda kê voga Ndjapă nê wûn Jezü gbô. ²¹ Kăko Jezü jêtê kê to rê sê andjê pākêdê: «Pö lâ mbětî

^a 4.8 Nyê dĩ Det 6.13.

^b 4.11 Nyê dĩ Aps 91.11-12.

^d 4.12 Nyê dĩ Det 6.16.

^e 4.19 Nyê dĩ Eza 61.1-2.

âtə wâ nê tê lège nă angêta âtə ndê nyê sê lakê dje rê âtə.» ²² Azü gbê tō pō ndê Jezü, tchêlê küma andjê gbê djîngili bête atchôthô pō ndê âwûtu lâ ma yê. Andjê sê lakê yutê andjê pākêdê: «Modô ndê Jozêfu dââbo tchê âtə?» ²³ Jezü tō rê sê andjê pākêdê: «Nyê toadje ndoka âtə sê mē tê lège nă pākêdê: «Dokotōro, amô tcha tê ză la tê ză.» Nyê âto ndjê rê me sê mē pākêdê: «Ârê djê pō ndê arê gbê ndê mo mbô rê bhâ Kăpêrênâyûmo lâme nê, âwăpă mo mbo ndjê arê nă lâme tchâtê lâ gö ndê ză.»»

²⁴ Jezü kă tō rê sê andjê pākêdê: «En-en, tê lège nă mē tō rê sê nyê: A lûâbo sê ngâ earê ndêma Ndjapă lâ gö ndê yê-a. ²⁵ Tê lège nă mē tō rê sê nyê pākêdê: Losê Elie earê ndêma Ndjapă, nyivrô nyîâbo lâ ngû vôtăă la nyîpî mîndûu manê balê-a, ânyê gû ză gö nă gbê. Lă lö lâme, aêchê lâ ndavrô ngbă tê gbölösênê lâ gö ndê Isarayêle. ²⁶ Ndjapă wân-âbo Elie sê ngâ êchê lâ gûtê andjê lâme-a. Tche wân Elie kütû sê ngâ êchê lâ ndavrô ndê tche sê bhâ Sareptă, gö ndê âwâ lâ Sidôn. ²⁷ Ndjê, losê Elizê earê ndêma Ndjapă, a-earê bromă rô sênê lâ gö ndê Isarayêle. Elizê tchâbo ngânê lâ gûtê andjê-a. Praâbalê tche tchă kütû Naamăn, akrê gö ndê Siri.»

²⁸ Ndê azü gbê ndê andjê sê lâ nda kê voga Ndjapă nă âsê dje pō lâme, tchêlê andjê kû andjê tê gbölösênê. ²⁹ Andjê gbê âlafô, kê ză Jezü, kê wûtu la tchê lâ gö nă, kê ză tchê bhâlê küma aga ndê andjê mbô gö ndê andjê pânê, ndêkê nyoto tchê atê bêche. ³⁰ Praâbalê Jezü wûtu lâ gûtê andjê kênê-ê, kê rô etê.

Jezü grô ngbongbo tchozô lâ ngâ köchê bhâ Kăpêrênâyûmo

(Mar 1.21-28)

³¹ Jezü ê atê Kăpêrênâyûmo, gö ndê âwâ lâ Galilê, kê sê lakê nyisê rə sê azü logbê lâ lö sabăa. ³² Tchêlê küma azü nă gbê djîngili lâ köbosê kê nyisê rə ndê yê, bête tche tō pō la gbôgbô ndê Ndjapă. ³³ Lă nda kê voga Ndjapă nă, ngâ köchê kădje la ngbongbo tchozô lâ yê. Tche sê lakê ta wârê pākêdê: ³⁴ «Êe! Giamă mo nyîndê nă tê ârê, Jezü akrê gö ndê Năzărête, mo nă ndêkê won ârê wôn? Mē wûnsê ză nê gbê: Mo wă ngbî kê dâka gbê, ndê Ndjapă wân mö!» ³⁵ Jezü hrô la tchê la gbôgbô, kê tō rê sê tchê pākêdê: «Ngbo ma ză tâ! Kê wûtu lâ köchê âtə-ê!» Ngbongbo tchozô nă yî köchê lâme kpukulukpu êbêche lâ la azü gbê, kê wûtu lâ yê, kê mbôâbo ngâ ngbongbo rə tê yê balê-a.

³⁶ Tchêlê küma azü gbê djîngili, andjê sê lakê yutê andjê päkêdê: «Pö âtê nyîndê kê to rê atôko? Köchê âtê tö pö la gbôgbô sê angbongbo atchozö andjê wûtu nyê-o!» ³⁷ Pânê pö ndê Jezü zâ tchêlê agö në gbê.

Jezü tchä angbängbä azü ndê andjê wâ la tâkömbô

(Mat 8.14-17; Mar 1.29-34)

³⁸ Jezü wûtu lâ nda kê voga Ndjapâ në, kê ê atê tchâalê ndê ngâ köchê ndê rê yê wû pä Chemön. Tê êchê-mbiê Chemön wô tâ gbölösênê, a yûkü në sê Jezü pä tche mbo ngâ rê tâ pö ndê yê. ³⁹ Jezü ndrâ pä yê, kê hrô la tâkömbô ndê wo kâtê yê në, ânyê tâkömbô ndê wo kâtê yê në gbôtê yê-ê. Posênê tche âlafô, kê sê lakê kü kîzî sê andjê.

⁴⁰ La ziti tchêndêgölo në, azü gbê ndê andjê wâ la a-earê tâkömbô ngbi ngbi bhândê andjê, andjê nê la a-earê tâkömbô në sê Jezü. Tche tô könô yê pä andjê balê balê gbê, kê tchâ andjê. ⁴¹ Angbongbo atchozö wûtu lâ angâ azü në tâ gbölösênê lakê on ngbô päkêdê: «Mo dâ Modô ndê Ndjapâ!» Jezü hrô la andjê, kê kîtê köbo tâ andjê ndêkê po-ê, bête andjê wûnsê në nê pä tche dâ Krîsiti.

Jezü mü pö lô anda kê voga Ndjapâ

(Mar 1.35-39)

⁴² Ndê tchô krâ, Jezü wûtu lâ gö në, kê ê atê sê ngâ tchô ndê azü sêâbô sê tâ-ê. Ngâ kpûlû azü sê lakê pu tchê. Ndê andjê gbô tchê, andjê kîtê yê ndêkê pa tche roabô rô tâ andjê. ⁴³ Praâbalê Jezü tô rê sê andjê päkêdê: «Äwäpä mē mu Tchôtchô Pö ndê Gbölö gö-gbiê ndê Ndjapâ sê azü lâ adî gö në, bête rê kä ndê Ndjapâ wân mē.» ⁴⁴ La tchêngbâ në Jezü mü pö lô anda kê voga Ndjapâ lâ agö ndê Judê.

Jezü ë adokü adjisîpili

(Mat 4.18-22; Mar 1.16-20)

5 Têngâlo, Jezü krê tâ maga gbölö kpakpa ngû ndê Jênêzârête. Akpûlû azü nê kê tâkpa ndrotê yê lakê gbrogbrotê andjê ndêkê dje pö Ndjapâ. ² Tche wûn külû bîchuû tâ maga ngû në. A-earê kê pu agiangû në jrê lânê, kê sê lakê djutu gbânda ndê andjê. ³ Jezü â lê ngâ külû në balê ndê âwâtê

andê Chemön, kë yûkû në sê Chemön në pä tche gi tîê külû në boo atêlê gûgû në. Jezü sê êlê külû në, kë sê lakê nyisê rə sê kpûlû azü në.

⁴Ndê Jezü tô pö në gbê, tche tô rê sê Chemön päkêdê: «Amö gi külû në atêlê däli në, pânê momö la angâ zê nyê yî gbânda ndê nyê lê ngû ndêkê pu agiangû.» ⁵Chemön tô rê ndênê sê tchê päkêdê: «Earê kê nyisê rə, ârâ mbö kua lê büтчi âtə tikpiî, kë gbôâbo ngâ rə balë-a. Âbatê mo tô rê, më âyi gbânda në.»

⁶Ndê andjê yî rê, andjê gbô agiangû tê gbölösênê, tchêlê gbânda në jêlê kê soa la agiangû në-ê. ⁷Andjê hrâ angâ andjê ndê andjê sê lê ngâ külû në lâme pä andjê nə pu anyê. Andjê nê, kë kû agiangû zoo tchêlê külû në bichuû gbê sî-î, kë sê lakê mîndî mîndi. ⁸Ndê Chemön wûn rê kâko, tche gûte tchâtchâ Jezü, kë tô rê päkêdê: «Gbölö Gbië, gitê zê tê mê bhâchî, bëte më dë earê ngbongbo rə.» ⁹Tchâme, wawa mbô Chemön la azü gbê ndê andjê sê ndrotê yê, bëte agiangû ndê andjê gbô andjê tê gbölösênê lâme. ¹⁰Araagü në ndê andjê yî gbânda la andjê, Jâke la Jâan amodô ndê Zebede wä ndjê gbê la wawa. Jezü tô rê sê Chemön päkêdê: «Mboabô wa mbô-ê, ndêkê to tê tchô angêta, mo âwatê earê kê pu azü.» ¹¹Andjê kâ la akûlû ndê andjê bhâ ma djagî ngû, kë gbôtê arê ndê andjê gbê, kë tê ngbâ Jezü.

Jezü tchä ngâ earê broma

(Mat 8.1-4; Mar 1.40-45)

¹²Ndê Jezü sê lê ngâ gö, ngâ köchè kadjê ndê broma kûku tchê gbê. Tche âsê wun Jezü, kë tê tchâtchâ yê, kë dî tchêlê ma yê päkêdê: «Gbölö Gbië, mo ânyindê në, mbo rê ndêkê pa tê mê daka-ê.» ¹³Jezü yî kônô yê, kë grâ tchê, kë tô rê päkêdê: «Mê nyîndê në nê, tê zê dâka-ê!» Djîrê, broma në gbôtê köchè lâme-ê. ¹⁴Jezü tô rê sê tchê la gbôgbô päkêdê: «Toabô rê tô sê ngâ akrê-ê. Praâbalë amö e kê matê zê tê earê kê wa ngela sê Ndjapâ, kê kû rə ndê Möyîze tô pö ndênê alême ndêkê nyisê në sê azü gbê pä tê zê dâka nê.» ¹⁵Käko a sê lakê to pö ndê Jezü etê. Agbölö akpûlû azü pâlatê andjê ndêkê dje Jezü, ndjê ndêkê pa tche tcha andjê lê tâkömbô ndê andjê. ¹⁶Praâbalë Jezü gbôtê andjê kë ê atêlê ngâ tchô ndê azü sêâbô sê tâ-ê ndêkê to pö sê Ndjapâ.

Jezü tchä ngä köchë ndê tche ngêwele

(Mat 9.1-8; Mar 2.1-12)

¹⁷ Têngâlo, Jezü sê lakê nyisê rə. Afariziën la a-earê kê nyisê ndië sê ndrotê yê. Andjê tö lâ ayëyë gö gbê ndê âwâ bhâ Galilë, la Judë, la gö ndê Jerûzalêmo ânyê kê nê. Gbôgbô ndê Gbölö Gbië kâ la tchê ânyê tche tchâ a-earê tâkömbô.

¹⁸ Angâ azü zâ ngä köchë ndê tche ngêwele pâ küngru, kê nê la tchê. Andjê nyîndâ kê li la tchê ndâkê za tchê kpô tchâtchu Jezü, ¹⁹ kê wûn-âbo sêndê ndê andjê li la tchê tâ-a, bëte kpûlû azü nê. Kâko andjê â la tchê lâ kûma nda, kê krô grü, kê jrê tchê la küngru ndê yê nê ëlâ gûtâ azü kpô tchâtchu Jezü. ²⁰ Ndê Jezü wûn rê ndê andjê zâ su andjê gbê sê tchê, tche tô rê sê köchë ndê tche ngêwele lâme pâkêdê: «Köchë, a kô pö lâ kûma zä nê.» ²¹ A-earê kê nyisê ndië la afariziën jêtê kê to rê bhâtê su andjê pâkêdê: «Köchë âtê dë tchabâ ânyê kê drô Ndjapâ âtê? Tchabâ âwâ ndâkê ko pö lâ kûma azü? Kütû Ndjapâ balë!» ²² Jezü wûnsê pö bhâtê su andjê, kê tô rê sê andjê pâkêdê: «Nyê rî tchêlê nyê kâko bëte giamâ? ²³ Ndâkê to rê pâkêdê: «A kô pö lâ kûma zä nê», la ndâkê to rê pâkêdê: «Alafô kê nê, anêbâ kâ ndê âwâtê mömô nê? ²⁴ Praâbalë më nyîndê nê pâ nyê wunsê nê pâ Modô ndê Akrê kâ la gbôgbô pâ cho âtê ndâkê ko pö lâ kûma azü.» Kâko Jezü tô rê sê köchë ndê tche ngêwele lâme pâkêdê: «Mê tö rê sê mö: Alafô, kê zâ küngru ndê zä, kê gûgû atêndê zä!» ²⁵ Posêndê, köchë nê âlafô lâ la azü gbê, kê zâ küngru ndê tche lô pânê âme, kê gû atêndê yê lakê voga Ndjapâ. ²⁶ Tchêlê kûma azü nê gbê djîngili, wawa mbô andjê, andjê sê lakê voga Ndjapâ, kê tô rê pâkêdê: «Ârâ wûn ngä kpîngbî rə ndê ârôpâ kûma azü angêta!»

Jezü ë Levî ndâkê nê ngbâ yê

(Mat 9.9-13; Mar 2.13-17)

²⁷ La tchêngbâ nê Jezü wûtu, kê wûn ngä earê kê pala makêche-lapöo ndê rë yê wû pâ Levî. Tche sê bëche bhâ sêndê ndê a pala makêche-lapöo tâ. Jezü tô rê sê tchê pâkêdê: «Nê ngbâ mê!» ²⁸ Levî âlafô, kê gbôtê kua ndê yê gbê, kê zâ tchêngbâ Jezü. ²⁹ Pânê Levî mbô ngä gbölö kpûlû bhâ tchâalê ndê yê sê Jezü. Angbängbâ a-earê kê pala makêche-lapöo la angâ azü ngbî kâ ndjê lakê zi rə la andjê. ³⁰ Afariziën la a-earê kê nyisê ndië sê

lakê to tchêlê pö nê, andjê tö rê sê adjisîpili ndê Jezü päkêdê: «Bête giamâ kä ndê nyê zi rə, lakê ndjo rə la a-earê kê pala makətche-lapöo la a-earê ngbongbo rə?» ³¹ Jezü tö rê ndênê sê andjê päkêdê: «Âdêâbo azü ndê tâ andjê wâ la sênê kä ndê âe ndêkê wun dokotöro-a, praâbalê kütü a-earê têkômbô kä ndê âe ndêkê wun tchê. ³² Më nêâbo ndêkê e adjîrê azü-a, praâbalê më nê bête a-earê ngbongbo rə, ndêkê pa andjê gbotê bëndi kê mbo rə ndê andjê.»

Pö ndêkê kosê kizî lakê to pö sê Ndjapâ

(Mat 9.14-17; Mar 2.18-22)

³³ Afariziën tö rê sê Jezü päkêdê: «Adjisîpili ndê Jâan-Batîse kôsê kizî lakê to pö sê Ndjapâ logbê, adjisîpili ndê ârê ndjê gbê. Praâbalê andjandê zə nê kä lakê zi rə, lakê ndjo rə.» ³⁴ Jezü tö rê sê andjê päkêdê: «Lê kpülü ndêkê totê ndê köchê la êchê; köchê ndê êchê nê âsə tâ, azü ndê a ê andjê ndê kpülü nê, andjê âkosê kizî? Âdêâbo kâko-a. ³⁵ Lo nê âtadje tâ ndê a za köchê nê tâ andjê. Tê lo nê lâme kä ndê andjê kosê kizî lakê to pö sê Ndjapâ.»

³⁶ Jezü tö ndjê pö la ndoka sê andjê päkêdê: «Ngâ akrê sroabô ndöma täfo lâba ndêkê si rê sê ku bëndi nê tee-a. Tche âmbo tâ kâko, kê ndi täfo lâba nê, ndöma nê lâme dakabô ndjê la bëndi lâba nê tee-a. ³⁷ Akrê wâbo ndêkê su täfo pî lê abëndi akêdjâ-pî-a^a. Ârê âdêabô dê kâko, täfo pî nê soadje tchêlê akêdjâ-pî nê, pî nê tu gbê êbêche, akêdjâ-pî nê ndi-î. ³⁸ Âwäpâ a su täfo pî lê atäfo akêdjâ-pî! ³⁹ Akrê ndê tche ndjô kpili pî nyiabô ndêkê ndjo täfo nê tee-a, bête tche âto rê päkêdê: «Bëndi nê kä ndê âtchê.»»

Pö pâ lö sabâa

(Mat 12.1-8; Mar 2.23-28)

6 Lê ngâ lö sabâa^b, Jezü sê lakê ro kulê akîndî blê, adjisîpili ndê yê sê lakê krêa ngâ küma blê nê, kô nâna rê tchânê andjê, kô sê lakê zi ndjî nê. ² Angâ afariziën tö rê sê andjê päkêdê: «Bête giamâ kä ndê nyê mbô rə ndê ndiê kôsê nê pâ a mbo rê lê lö sabâa?» ³ Jezü tö rê ndênê sê andjê

^a 5.37 Bhândê ajuifu, a mbô kêdjâ-pî la kpoto gia ânyê kê su pî lônê. ^b 6.1 Âdê lö ndê ajuifu yatê andjê lônê, kê e atêlê nda Ndjapâ ndêkê voga tchê.

päkëdâ: «Nyë dîâbo mbëtî pâ rə ndê Davîdi mbô rê têngâlo, ndê gu rôpâ yê la azü ndê yê lâme? ⁴Tche lî bhâlê nda Ndjapâ, kə kû amâpa ndê a kû rê ngbî bête Ndjapâ, ânyë kə zî rê, kə kû ndjê rê sê azü ndê yê. Dêkë ndië tö rê pâ kütû earê kə wa ngela sê Ndjapâ kə ndê âzi rê.» ⁵Jezü kə tô rê sê andjê päkëdâ: «Modô ndê Akrə wâtê gbölö akrə pâ lö sabäa.»

Jezü tchä ngä köchê ndê könô yê ngêwele

(Mat 12.9-14; Mar 3.1-6)

⁶Lê ngä lö sabäa, Jezü lî lê nda kə voga Ndjapâ kə sê lakê nyisê rə sê azü. Ngä köchê kə bhaye ndê könô yê də ndökö ngêwele. ⁷A-earê kə nyisê ndië la afariziën chêko Jezü gbôô ndêkê wun rê pâ tchê tchadjê ngä akrə lö lö sabäa. Andjê nyîndê kə za ngä pö lö küma yê. ⁸Praâbalê Jezü wûnsê pö ndê âwâ bhâtê su andjê gbê. Tche tô rê sê köchê ndê könô yê ngêwele lâme päkëdâ: «Alafô kə krû tchâtê tchâtchu azü gbê.» Köchê lâme âlafô kə krû. ⁹Pânê Jezü tô rê sê andjê päkëdâ: «Mê yü nyê: Ndië ndê azê tö rê atôko? Äwâ ndêkê mbo tchôtchô rə? Ndêkê mbo ngbongbo rə lö lö sabäa? Ndêkê tcha akrə? Ndêkê won akrə?» ¹⁰Käko Jezü wûn tchêlê la andjê balê balê gbê, kə tô rê sê köchê lâme päkëdâ: «Yorua tchêlê könô zê.» Tche yôrua tchêlê nê, ânyë könô yê dâka ëngbânê. ¹¹Praâbalê su andjê kû andjê tê gbölösêñê, andjê sê lakê to rê lö gbâtê andjê, pö ndê rə ndê andjê nyîndê kə mbo rê tê Jezü.

Jezü dî abadjângele 12

(Mat 10.1-4; Mar 3.13-19)

¹²Têngâlo, Jezü kenga atêlê küma aga ndêkê to pö sê Ndjapâ, kə tô pö sê Ndjapâ lö büтчî nê tikpiî. ¹³Tchô krâ, tche ê adjisîpili ndê yê, kə dî andjê lö könô gbê tchêpâ nê bîchuû, kə ê rê tê andjê pâ abadjângele. Azü nê dâ: ¹⁴Chemôn, ndê a ê ndjê rê tê yê pâ Pîêre la yîngâ yê Anderê la Jâke la Jâan la Filîpe la Bartelemî la ¹⁵Matiyê la Tomâ la Jâke modô ndê Alefê la Chemôn ndê tche wâtê ngä zêlôte^a la ¹⁶Jüdâse modô ndê Jâke la Jüdâse Îsikäriyôte ndê tchê wadje tê earê kə yosê Jezü.

^a **6.15** Zêlôte: Azü ndê a ê rê tê andjê pâ «zêlôte», andjê wâtê abechê gö ndê andjê mbô küü bête gö ndê andjê ndêkê pâ ngä bechê gö ngbî wabô wâtê gbîê pâ andjê.

Jezü nyisê rə sə kpûlû azü, kë tchâ a-earê tâkômbô*(Mat 4.23-25)*

¹⁷ Jezü jrê la andjê tâ aga nă, kë krê sê ngâ kpakpa tchô, sênă ndê angbângbâ adjisîpili ndê yê sê tâ. Kpûlû azü ndê andjê tô bhâlâ agö ndê Judê gbê la Jerûzalêmo la azü tâ maga ngû ndê Tîre la Sidôn ndê andjê nê, andjê sê ndjê tchâme. ¹⁸ Andjê nă ndêkê dje Jezü, ndjê ndêkê pa tche tcha andjê lâ tâkômbô ndê andjê. Tche tchâ ndjê azü ndê angbongbo atchozö mbo andjê. ¹⁹ Azü gbê pû kôbo ndêkê gru tchê, bête ngâ gbôgbô wûtu lâ yê, kë tchâ andjê gbê.

A-earê mômô la a-earê nyonyo*(Mat 5.1-12)*

²⁰ Kăko Jezü kênga la yê, kë wûn adjisîpili ndê yê kë tô rê pākêdê:

«Nyê kă la mômô,
nyënyê ndê nyê wâtê a-earê yûkü,
bête nyê wâtê azü ndê Gbölö gö-gbië ndê Ndjapă!

²¹ Nyê kă la mômô,
nyënyê ndê gu nyu nyê angêta,
bête tchêlê nyê siadje!

Nyê kă la mômô,
nyënyê ndê nyê kî angêta,
bête nyê moadje tâ nyê.

²² Nyê kă la mômô,
âdê azü âkosê nyê,
kê gro nyê,
kê dro nyê,

kê to ngbongbo pô la rê nyê bête Modô ndê Akrê!

²³ Âdê arê nă lâme âsê mbo tâ nyê, nyê wâ la mômô. Nyê kü atê lafô la mômô, bête ngâ gbölö tchôtchô rê kă lakê kru bête nyê bhâ lafô. Bête araâta andjê yûku a-earê ndêma Ndjapă alême kăko-ê.

²⁴ Praâbalê nyonyo kă tâ nyê,
nyënyê ndê rê ndê nyê wâ tâ,
bête lâ kôbosê arê ndê nyê wâ la rê lâme, nyê gbô andê
nye nă tchôtchô kê sê nê!

²⁵ Nyonyo kä tâ nyê,
 nyënyê ndê tchêlê nyê sî angêta,
 bëte gu ânyuadje nyê!
 Nyonyo kä tâ nyê,
 nyënyê ndê nyê motê nyê angêta,
 bëte nyê wadje la nyonyo, kê kiadje.
²⁶ Nyonyo kä tâ nyê,
 nyënyê ndê azü gbê to tchôtchô pö ndê nyê,
 bëte araâta andjê mbö tâ alême kâko tâ azü ndê andjê
 tô ndêma Ndjapâ la yepa.»

Nyê nyîndê azü ndê andjê kosê nyê

(Mat 5.38-48; 7.12a)

²⁷ «Praâbalê më tö rê sê nyê, nyënyê ndê nyê dje më âtê: Äwäpä nyê nyîndê a-earê kê kosê nyê, kê mbo dâkâ tâ azü ndê andjê kôsê nyê. ²⁸ Nyê ë tchôtchô pö pâ azü ndê andjê e ngbongbo pö pâ nyê, kê to pö sê Ndjapâ bëte azü ndê andjê mbo nyê la yûkü. ²⁹ Âdê ngâ akrê ârua ngälâ zê, amö dje balê nê sê tchê. Âdê ngâ akrê âza krü lâba ndê zê, amö gbotê tchâtchâ nê sê tchê. ³⁰ Akrê ndê tche yûkü rê tchânê zê, amö za rê sê tchê. Âdê ngâ akrê âza rê ndê zê, amö yuabô kü nê yû-î. ³¹ Rê ndê nyê nyîndê nê pâ azü mbo rê tâ nyê, äwäpä nyê mbo ndjê rê tâ azü.

³² «Âdê nyê ânyi kütü ndê azü ndê andjê nyîndê nyê, tchôtchô rê giamâ kä ndê nyê gbo rê ngbânê? A-earê ngbongbo rê ndjê gbê nyîndê azü ndê andjê nyîndê andjê. ³³ Âdê nyê âmbo dâkâ kütü tâ azü ndê andjê mbô dâkâ tâ nyê, tchôtchô rê giamâ kä ndê nyê gbo rê ngbânê? A-earê ngbongbo rê gbê mbö ndjê tâ kâko. ³⁴ Âdê nyê âmbo geda ndê nyê kütü sê azü ndê nyê wûn andjê pâ andjê âgi rê sê nyê ëngbânê, tchôtchô rê giamâ kä ndê nyê gbo rê ngbânê? A-earê ngbongbo rê gbê kü ndjê rê ndê andjê sê angâ andjê, ndêkê pa andjê kü rê sê andjê ngbânê. ³⁵ Praâbalê äwäpä nyê nyîndê azü ndê andjê kôsê nyê, nyê mbö dâkâ, nyê mbö geda, kê yuabô kü nê yû-î pâ a gi rê sê nyê ëngbânê-ê. Nyê gboadje ngâ gbölö tchôtchô rê ngbânê, kê wadje tâ abechê ndê Ndjapâ ndê tche sê bhâ lafô. Bête Ndjapâ mbö dâkâ tâ azü ndê andjê wûn-âbo sêkê za ayîabâ wûn-î, la angbongbo azü. ³⁶ Äwäpä nyê mbo dâkâ batê rê ndê Bha nyê mbô ndjê rê.»

Nyë wäbô ngbanga wâ lâ küma angâ nyê

(Mat 7.1-5)

³⁷ «Nyë wäbô ngbanga wâ lâ küma angâ nyê, ânyë Ndjapâ wabô ndjê ngbanga wâ lâ küma nyê. Nyë zäbô pö zâ lâ küma angâ nyê, ânyë Ndjapâ zabô ndjê pö zâ lâ küma nyê. Nyë kö pö lâ küma angâ nyê lâ gbâtê nyê, käko Ndjapâ ko pö lâ küma nyê. ³⁸ Nyë kü rə sə azü ânyë Ndjapâ ku ndjê rə sə nyê. A âvoadje angbängbä andjî rəgü lâ gbölö kədjä lâba ndê nyê. A ânyoanyoadje rê, kê ndopro rê ndêkê pa äsi, kê sə lakê tütü ëbêche! Käko Ndjapâ âku rə sə nyê batê rê ndê nyê ku ndjê rə sə angâ nyê.»

³⁹ Jezü kä tô ndjê ngâ ndoka sə andjê päkêdê: «Earê föla gbîtiabô ngâ yê tee-a. Âwâbo käko-ê? Âdê ârê âwa käko, dëkê andjê gburê gbê teadje atêlê kudû. ⁴⁰ Djisîpili rôâbo earê kê nyisê rə sə tchê-a. Praâbalê âdê tche âwunsê rə nê nê, kê wa batê akrê ndê tche nyîsê rə nê sə tchê. ⁴¹ Bête giamâ kä ndê mo wun kütü bë ndê âwâ lâ la ngâ zä ânyë kê wûn-âbô gbölö yô ndê âwâ lâ la zä wûn-î? ⁴² Atöko kä ndê mo tô rê sə ngâ zä päkêdê: «Ngâ mê, sə gii më tchôâkra bë ndê âwâ lâ la zä âtê», ânyë momö ndê zə nê, mo wûn-âbô gbölö yô ndê âwâ lâ andê zə nê wûn-î? Momö ndê pö ma zä wâ ngbî tâkê mbo rə ndê zä âtê, äwäpâ mo tchoakra gbölö yô lâ la zä dokütchê, kê wun tchô ngrôô, ânyë kê tchoakra bë lâ la ngâ zä.»

Yö la lëlê yô

(Mat 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ «Bête tchôtchô yô lêâbo ngbongbo lëlê nê-a, ânyë ngbongbo yô le ndjê tchôtchô lëlê nê-a. ⁴⁴ A wûnsê yô balê balê tâ lëlê nê. A kûloabô fîge tâ ayô ndê âwâ la chi-a, kê kûloabô ndjê lëlê vînye lâ awû ndê âwâ la chi-a. ⁴⁵ Tchôtchô akrê wûtu la tchôtchô rə ndê âwâ bhâtê su yê. Ngbongbo akrê wûtu la ngbongbo rə ndê âwâ bhâtê su yê. Bête rə ndê ârôpâ nê bhâtê su akrê kä ndê âwutu lâ ma yê.»

Pö pâ anda bîchuû

(Mat 7.24-27)

⁴⁶ «Bête giamâ kä ndê nyê e mê «Gbölö Gbîë, Gbölö Gbîë», ânyë kê mbôâbô rə mbô gundê sê apö ndê më tô rê sə nyê-ê? ⁴⁷ Akrê ndê tche nê

pu mê, kë djê pö ndê mê, ânyë kë mbô rə gundăsê nă, mê nyiadje sê rə ndê tche wă batê rê. ⁴⁸ Tche wă batê ngă köchê ndê tche jêtê kê mbo nda ndê yê. Tche djî kudû nă âlî, kë nyîkrə da nda nă pâ tăme. Âdă ngû âvo katchôgbê, ânyë küla gbölö ngû nă tâ nda nă, nda nă tuabô tee-a, bëte a mbö nda nă la köbo nă. ⁴⁹ Praâbalë akrə ndê tche djê pö ndê mê, ânyë kë mbôâbô rə mbô gundăsê nă, tche wă batê ngă köchê ndê tche mbô nda ndê yê pâ mbămbă cho, kë nyîkrəabô da nă la tăme-a. Âdă küla gbölö ngû âvo, ânyë kë tâ nda nă, nda nă âtu, kë ndi gbê.»

Jezü tchă earê kua ndê ngă gbölö akrə ndê aturûgu

(Mat 8.5-13)

7 Ndê Jezü tô pö ndê yê gbê sê kpûlû azü âkâ, tche ê atê Kăpërênâyûmo. ² Bhaye, ngă gbölö akrə ndê aturûgu ndê Rômo kă la ngă earê kua ndê yê ndê tche nyîndê yê tâ gbölösênă. Earê kua lâme kă la tâkömbô, kë wă tchêetchê ndêkê tchu. ³ Gbölö akrə ndê aturûgu lâme âsê dje pö ndê Jezü, kë wân angă akpôkpô azü ndê ajuifu ndêkê to rê sê Jezü pâ tche nă kë tchâ earê kua nă. ⁴ Andjê nê kë gbô Jezü, kë jêtê kê yu tchê la su andjê gbê, lakê to rê pâkêdê: «Turûgu âtə kûsê nă pâ mo mbo rê la tchê. ⁵ Bête tche nyîndê azü gö ndê azê, tchetchê kă ndê âmbô nda kê voga Ndjapă ndê azê.» ⁶ Kăko Jezü gû la andjê. Ndê Jezü wûtu ndola nda nă, gbölö akrə ndê aturûgu lâme wân araagü nă ndêkê to rê sê Jezü pâkêdê: «Gbölö Gbîë, wun-abô yûkü wûn-î, më kûâbo sênă pâ mo li bhâ tchââlê ndê mê-a. ⁷ Bête rê kă ndê më wûn-âbô sê tâ mê wûn djîrê ndêkê e atê tchâtchu ză-ê. Äwăpă mo to kütû pö la ma ză, ânyë earê kua ndê mê tchadje. ⁸ Bête mëmê la tâ mê, më wă tchâtchâ agbölö azü ndê andjê wă pâ mê, kë wă ndjê la aturûgu tchâtchâ mê. Më tö rê sê ngânê pâkêdê: «Amö e tăbhâ, tche e ndjê; âdă më âto rê sê ngânê pâkêdê: «Amö nă tchâtə, tche nă ndjê. Më tö rê sê earê kua ndê mê pâkêdê: «Amö mbo nă âtə, tche mbo ndjê rê.»

⁹ Ndê Jezü djê pö lâme, tche gamba gbölö akrə ndê aturûgu nă. Jezü djêtê yê, kë tô rê sê kpûlû azü nă ndê andjê ză tchêngbâ yê pâkêdê: «Më tö rê sê nyê: Më gbôâbo ngă akrə ndê tche ză su yê sê mê kâkê-a, âdəndjê lâ azü ndê Isarayêle-a.» ¹⁰ Azü ndê gbölö akrə ndê aturûgu nă wân andjê lâme dôtê andjê atêlê manda, kë gbô earê kua nă, dëkê tâ yê kră nă ngrôo.

Jezü jö modô ndê ngâ ëchê lâ ndavrö

¹¹ La tchêngbâ nê Jezü ê atêlê ngâ gö ndê rê nê wû pã Näyîne. Adjisîpili ndê yê la kpûlû azü zâ tchêngbâ yê. ¹² Ndê Jezü nê ndola manda ndêkê li atêlê gö nê, a zâ ngâ kuzü, kô ê la rê ndêkê chi rê. Ngâ kêlâ modô ndê ngâ ëchê lâ ndavrö alême kâ ndê âtchû. Kpûlû azü gö nê zâ tchêngbâ kuzü nê. ¹³ Ndê Gbölö Gbië wûn ëchê ndê modô ndê yê tchû lâme, tche wûn nyonyo yê, kô tô rê sê tchê päkêdê: «Amö gbotê kô ki-ê!» ¹⁴ La tchêngbâ nê Jezü nê kô grû küngrû kuzü nê, a-earê kô za küngrû kuzü nê krû la rê. Jezü tô rê päkêdê: «Bechê-ëköchê, më yûkü nê la gbôgbô sê mö päkêdê: Alafô-ê!» ¹⁵ Kuzü nê kênga tê yê kô sê la dju yê, kô sê lakê po. Jezü zâ tchê sê anyî nê. ¹⁶ Wawa mbô azü gbê. Andjê vöga Ndjapã lakê to rê päkêdê: «Ngâ gbölö earê ndêma Ndjapã nê lâ gbâtê azê nê!» Andjê tó ndjê rê päkêdê: «Ndjapã nê ndêkê wun azü ndê yê nê!» ¹⁷ Lâ agö ndê Judê gbê la agö ndê âwâ ndola rê, azü tó pö ndê rê ndê Jezü mbô rê lâme.

Jâan-Batîse wân adjisîpili ndê yê sê Jezü

(Mat 11.2-19)

¹⁸ Adjisîpili ndê Jâan tô tchêngbâ pö ndê arê lâme gbê sê tchê, Jâan ê angânê bîchuû lâ gûtê andjê, ¹⁹ kô wân andjê sê Gbölö Gbië ndêkê yu tchê päkêdê: «Mo dë Mesî ndê a tô pö ndê yê pã tche ânê lâme? Âdëndjê rê pã ârê wã ndêkê sê bête ngâ akrê ngbî?» ²⁰ Ndê andjê wûtu ndrotê Jezü, andjê tô rê sê tchê päkêdê: «Jâan-Batîse wân ârê ndêkê yu mö päkêdê: «Mo dë Mesî ndê tche wã ndêkê nê lâme? Âdëndjê rê ndê ârê wã ndêkê sê bête ngâ akrê ngbî?»» ²¹ Sônê lâme, Jezü tchâ azü lâ atêkömbô tê gbölösânê, kô tchâ azü ndê andjê ngêwele, kô grô angbongbo atchozö tê azü, kô mbô rê pã a-earê föla wûn tchô. ²² Pânê Jezü tô rê sê azü ndê Jâan wân andjê lâme päkêdê: «Nyê kâkâ kô to tchêngbâ apö ndê rê ndê nyê wûn rê, la rê ndê nyê djê rê sê Jâan. A-earê föla wûn tchô, azü ndê da andjê ndî, andjê nê la köbo nê, a-earê bromâ tchâ-ê, a-earê bitü djê pö, azü ndê andjê tchû jô-ê, a mü Tchôtchô Pö sê a-earê yûkü nê^a. ²³ Mômô kâ tê akrê ndê tche gbôabo gbôtê kô za su yê sê mê!»

²⁴ Ndê azü ndê Jâan wân andjê lâme dôtê andjê, Jezü jêtê kô to pö ndê Jâan sê kpûlû azü nê päkêdê: «Giamâ kâ ndê nyê ê ndêkê wun rê bhâlê

^a 7.22 Nyê dĩ Eza 35.5-6; 61.1.

kpaëgâ? Ngâ wärë ndê yi sê lakê nyoanyoa rê? ²⁵ Giamâ kä ndê nyê ê ndêkê wun rê? Ngâ köchè ndê tche yû alêba ndê âfû? Praâbalë azü ndê andjê yu alêba ndê âfû, ânyê kê sê tê tchôtchô nê lâme, andjê sê bhâlê gbadja ndê agbië. ²⁶ Giamâ kä ndê nyê ê ndêkê wun rê? Ngâ earê ndêma Ndjapâ? En-en, më tö rê sê nyê pä nyê wûn ngâ akrê ndê tche rô earê ndêma Ndjapâ nê. ²⁷ Bête Jâan dë akrê ndê Mbëtï Ndjapâ tô pö ndê yê päkêdê: Ndjapâ tö rê päkêdê:

«Akrê ndê më wân tchê dokütchê tê zê kä âtê,
ndêkê nyikrê köbo tchâtchu zê^a.»

²⁸ Jezü kä tô rê päkêdê: «Më tö rê sê nyê päkêdê, lê gbâtê azü ndê aëchê zî andjê, ngâ akrê ndê tche wâ gbölö kë rô Jâan wâbo-a. Lê rê lâme gbê, tchanê ndê tche wâtê kpêkpê nê lê Gbölö gö-gbië ndê Ndjapâ rô tchê. ²⁹ Azü gbê djê Jâan, a-earê kê pala makêche-lapöo gbê djê ndjê tchê. Andjê wûnsê nê pä Ndjapâ wâ djîrê, ânyê Jâan zâ batême ndê ngû sê andjê. ³⁰ Praâbalë afariziën la a-earê kê nyisê ndië kôsê rê ndê Ndjapâ nyîndê kê mbo rê tê andjê, kë kôsê kê gbo batême ndê Jâan.»

³¹ Jezü kä tô rê päkêdê: «Azü ndê tchô angêta wâ batê giamâ? Andjê kü tchabâ? ³² Andjê wâ batê abechê ndê andjê sê bêche sê tchô ndê azü pala tchê tê andjê tâ, ânyê andjê sê lakê on sê angâ andjê lê gbâtê andjê päkêdê: «Ârâ bhi ndûgû-ëngbâ, lakê hrû küdambala, praâbalë nyê dâbo ëngbâ ndê sê nê-a! Ârâ pä düwü-müä, praâbalë nyê kîâbo-a!» ³³ Bête Jâan-Batise nê, tche zîâbo mâpa-a, kë ndjôâbo vên-en, nyê tô rê päkêdê, tche kä la ngbongbo tchozö lê yê! ³⁴ Modô ndê Akrê nê, kë zî rê, kë ndjô rê, nyê tô rê päkêdê: «Wunsa köchè âtê ndê kua ndê yê wâ kütü ndêkê zî rê, lakê ndjô vên-en, tche mbô agü la a-earê kê pala makêche-lapöo, la a-earê ngbongbo rê!» ³⁵ Praâbalë küma ndê âwa lanê wâ djîrê lê la azü ndê Ndjapâ gbê.»

Jezü ë atê tchâalê ndê Chemôn ndê tche dâ fariziën

³⁶ Ngâ fariziën ë Jezü ndê kizî bhândê yê. Jezü ë bhândê köchè lâme kë sê mä kizî. ³⁷ Ngâ êchê kädje lê gö nê lâme ndê tche wâtê earê ngbongbo rê. Ndê tche wûnsê nê päkêdê Jezü kä bhândê fariziën lâme lakê zî rê, tche nê la yömbö gbûû lê ngâ ndütü ndê a mbô rê la tãme ndê rë nê wû pä äläbâtere. ³⁸ Tche nê kë krû dëngbâ Jezü tê kütê da yê. Êchê lâme sê

^a 7.27 Nyê dî Mal 3.1.

lakê ki, ngûla yê sê lakê tu pâ da Jezü, tche sê lakê tro rê la su kûma yê. Tche â kûtê da Jezü lakê su yömbö nê pânê. ³⁹ Fariziën ndê tche ê Jezü lâme âsê wun rê kâko, kô tô rê bhâtê su yê päkêdê: «Âdê köchê âtê âwatê lège earê ndêma Ndjapâ, dëkê tche wûnsê pö pâ êchê ndê tche sê lakê gru tchê lâme nê. Êchê lâme wâtê earê ngbongbo rã.» ⁴⁰ Jezü tô rê sê fariziën nê päkêdê: «Chemön, më kä la ngâ pö ndêkê to rê sê mö.» Chemön tô rê ndênê sê tchê päkêdê: «Earê kâ nyisê rã, amö to pö nê.» ⁴¹ Jezü tô rê päkêdê: «Ngâ akrê kä tâ ndê geda ndê yê wâ lê kûma azü bichuû. Ngânê wâ la geda ndê mîê-makêche ngbangbo mindûu ndêkê gi rê sê earê nê. Ngânê wâ la rê mîê-makêche tâ azü bichuû la lê könô gbê. ⁴² Batê rê ndê andjê wâbô wâ la makêche ndêkê gi rê sê tchê ëngbânê, tche gbôtâ sê andjê bichuû gbê. Lê gbâtê arêma bichuû lâme, tchanêbâ kä ndê ânyindê earê kâ mbo geda lâme kâ ro ngâ yê?» ⁴³ Chemön tô rê ndênê sê tchê päkêdê: «Bhâtê su mê, tchanê ndê a gbôtê gbölö makêche sê tchê lâme kä.» Jezü tô rê päkêdê: «Pö ndê zä wâ la köbo nê.»

⁴⁴ Pânê Jezü djêtê yê pu êchê lâme, kô tô rê sê Chemön päkêdê: «Mo wûn êchê âtê nê? Më lî bhâ tchâalê ndê zä, mo tûâbo ngû ndêkê pa më djutu da^a më la rê-a. Praâbalê tchetchê ndê ye nê, tche djûtu da më la ngûla yê, kô trô rê la su kûma yê. ⁴⁵ Mo âbo ma mê-a, praâbalê tchetchê ndê ye nê, ndê më lî tchâalê âtê, tche gbôâbo tâkê a kûtê da mê-a. ⁴⁶ Mo sûâbo kâdâ pâ kûma mê-a, praâbalê tchetchê ndê ye nê, tche sû yömbö tâ kûtê da mê. ⁴⁷ Ârê kä ndê më tô rê sê mö päkêdê: A kô angbängbâ apö lê kûma yê nê bête rê ndê tche nyîndê më tâ gbölösônê. Bête âdê a âko pö lê kûma akrê kpîêkpîê rê, tche ânyindê azü kpîêkpîê rê.»

⁴⁸ Jezü tô rê sê êchê nê päkêdê: «A kô pö lê kûma zä nê.» ⁴⁹ Azü ndê andjê sê lakê zi rã la tchê tô rê bhâtê su andjê päkêdê: «Köchê âtê dë tchabâ ânyê kâ ko pö lê kûma azü?» ⁵⁰ Praâbalê Jezü tô rê sê êchê lâme päkêdê: «Kê za su zä sê Ndjapâ tchâ mö nê, amö gu la ziti su!»

Aëchê ndê andjê nê ngbâ Jezü

8 La tchêngbâ nê Jezü ê kulê agö la ayëyë gö lakê mu Tchôtchô Pö ndê Gbölö gö-gbië ndê Ndjapâ. Adjisîpili ndê yê lê könô gbê tchêpâ nê bichuû zâ tchêngbâ yê, ² la angâ aëchê ndê tche grô angbongbo atchozö

^a 7.44 Pö ndêkê djutu da bhândê ajuifu wâtê köbo ndêkê ku ayirê tâ tchôtchô nê. Nyê wûn Jen 18.4; 19.2.

lê andjê dokütchê, kë tchâ andjê lê atâkömbô: Malê ndê a ê rê tâ yê pâ Malê ndê Magadalä ndê angbongbo atchozö mindûu manë bichuû wûtu lê yê, ³ la Jâne, êchê ndê Chuzä, earê kë bata arê ndê Hêrôde la Suzâne la angâ angbängbä äechê ndê andjê kë rê ndê andjê ndêkê mbo rê la Jezü la adjisîpili ndê yê.

Ndoka pâ ndjî rəgu

(Mat 13.1-9; Mar 4.1-9)

⁴ Pânë ngâ gbölö kpûlû azü tô lê agö ngbî ngbî, kë nê pu Jezü, andjê pâlatê andjê, tche tô pô âtê la ndoka päkêdê: ⁵ «Ngâ köchê wûtu, kë ê ndêkê gi ndjî rəgu ndê yê. Ndê tche âsê gi rê angâ andjî rəgu nê tû bëche ndroma köbo, azü dâ rê ânyê anyiënê nê kë dê rê. ⁶ Angânê tû pâ cho ndê âwâ pâ tâme. Andjî rəgu lâme kü, kë âsê kuche kë hrô gbê, bëte ngû wâbo tchâtchâ nê-a. ⁷ Angânê tû lê achi, kë kpô la achi nê hroa balë, chi nê vû pâ rəgu nê-ê. ⁸ Angânê tû lê tchôtchô cho. Arəgu lâme kpô kë lê. Rəgu balë balë lê ngbangbo balë.» Jezü kä tô rê ngbôô päkêdê: «Akrê ndê tche wâ la tû ndêkê dje pô, äwäpä tche dje pô âtê!»

Jezü tö pô la ndoka bëte giamâ?

(Mat 13.10-17; Mar 4.10-12)

⁹ Adjisîpili ndê Jezü yû tchê päkêdê: «Dju ndoka lâme wä atôko?» ¹⁰ Jezü tô rê ndênê sê andjê päkêdê: «Andê nye nê, a zä rê sê nyê ndêkê wunsê arê ndê âwâ lê küwû nê lê Gbölö gö-gbië ndê Ndjapä. Praâbalë andê angânê, a nyisê nê sê andjê la ndoka ndêkê pa: «Âdê andjê âwun tchô, kë wun-abô rê tee-a, âdê andjê âdje pô, kë djeabô tchêlê nê tee-a^a.»

Jezü nyisê dju ndoka pâ ndjî rəgu

(Mat 13.18-23; Mar 4.13-20)

¹¹ «Dju ndoka lâme wä kâkê: Ndjî rəgu nê dâ pô Ndjapä. ¹² Andjî rəgu ndê âtû ndroma köbo dâ azü ndê andjê djê pô Ndjapä, praâbalë Jâbolo nê kë krêa pô nê lê su andjê, kë kîtê köbo tâ andjê ndêkê pa andjê za su andjê sê Ndjapä, ânyê kë tcha lê kuzü. ¹³ Angânê wä batê cho ndê âwâ la

^a 8.10 Nyê dĩ Eza 6.9-10.

täme. Andjê djê pö Ndjapä nê, kê gâmba rê la mômô. Praâbalê pö Ndjapä nê mbôâbo chêchê nê bhâlê su andjê-a. Andjê zâ su andjê tâ kütû ndê kpîêkpîê lö, âdê ngâ gbôgbô rê âsê gbo andjê, djîrê andjê gbotê köbo su andjê ndê andjê zâ rê sê Ndjapä lâme-ê. ¹⁴ Ndjî rëgu ndê âtû lê chi lâme wâ batê azü ndê andjê djê pö Ndjapä nê, ânyê kê di su andjê, lakê gbo rê ndê andjê, ndjê la ngî ndê tchêbêche gûâ andjê tâ, ânyê lêlê andjê gbôâbô köbo gbô ndêkê negbe-ê. ¹⁵ Ndjî rëgu ndê âtû lê tchôtchô cho wâ batê azü ndê andjê djê pö Ndjapä nê, ânyê kê bâta rê bhâlê su andjê ndê âwâ djîrê ânyê kê dâka. Andjê kpökpo tâ andjê lê angbongbo rê gbê, ânyê kê lê la köbo nê.»

Ndoka pâ lâmba

(Mar 4.21-25)

¹⁶ «Akrê tôâbo wo lê lâmba ndêkê za rê bhâ tchâtchâ lüsû âdëndjê küngru-a. Praâbalê a zâ rê pâ ngâ rê lafô, ânyê azü ndê andjê li atê tchââlê wun ngbänga nê. ¹⁷ Rê gbê ndê âwâ wü, a âwun-adje rê. Rê gbê ndê âwâ lê küwû nê, a âwun-adje sênê, ânyê âwutudje kraâ êsûwu. ¹⁸ La nyê gbô tâ köbo kê dje pö ndê nyê! Bête akrê ndê tche wâ la ngâ rê, a âzadje ngânê sê tchê. Praâbalê akrê ndê tche wâbô wâ la ngâ rê-ê, a âkrudje ndjê kpîêkpîê nê ndê tche wûntî pâ anyê kâ la rê.»

Anyî Jezü la ayîngâ yê

(Mat 12.46-50; Mar 3.31-35)

¹⁹ Anyî Jezü la ayîngâ yê nê ndêkê wun tchê. Praâbalê köbo ndêkê nê ndola Jezü wâbo-a, bête kpûlû azü nê. ²⁰ A tô rê sê Jezü pâkêdê: «Anyî zê la ayîngâ zê kâ sûwu, andjê nyîndê kê wun mö.» ²¹ Praâbalê Jezü tô rê ndênê sê andjê pâkêdê: «Anyî mê la ayîngâ mê dâ azü ndê andjê djê pö Ndjapä ânyê kê mbô rê gundêssê nê.»

Jezü hrô la gbölö yi

(Mat 8.23-27; Mar 4.35-41)

²² Tângâlo, Jezü la adjisîpili ndê yê â lê ngâ külû. Tche tô rê sê andjê pâkêdê: «Azê zûzü atê kalâ gbölö kpakpa ngû», andjê rô etê. ²³ Ndê andjê

âsë ro la ngû nă, Jezü tē gbô kă lô-ê. Posênă ngă gbölö yi sê lakê mbo la gbölö ngû nă. Külû nă sê lakê sîsî la ngû ndê âtu atêlê nă, ânyê andjê wâ lê ngbongbo rə ndê kuzü. ²⁴ Adjisîpili nê ndola Jezü, kă jô tchê, kă tô rê sê tchê päkêdê: «Earê kă nyisê rə, Earê kă nyisê rə, azê âtchu!» Jezü jô lê lö nă, kă hrô la gbölö yi la kpabe nă, ânyê yi nă krû-ê, tchô zî tii. ²⁵ Jezü tô rê sê adjisîpili ndê yê päkêdê: «Kê za su nyê sê mē nă wâ bhâ tchêbâ?» Wawa mbô andjê, tchêlê küma andjê djîngili, ânyê andjê sê lakê to rê lê gbâtê andjê päkêdê: «Köchê âtə dö tchabâ? Ânyê kă tô pö sê yi la gbölö ngû ânyê â djê ndjê tchê âtə?^a»

Jezü tchä ngă köchê ndê tche wâ la angbongbo atchozö

(Mat 8.28-34; Mar 5.1-20)

²⁶ Andjê wûtu dăkalâ gbölö kpakpa ngû nă, lê gö ndê Jerazên ndê âwûntê yê la Galilê. ²⁷ Ndê Jezü jrê lê külû nă ëbêche, ngă akrə gö nă nê pu tchê. Köchê lâme wâ la angbongbo atchozö lê yê. Ndênă gû nê ndê tche yûâbô lâba yû-î, kă lôâbo tchââlê-a, praâbalê tche sê kütü bhâlê gûtê cho akuzü. ²⁸ Ndê tche wûn Jezü, tche sê lakê ta wârê, kă tē tchâtchâ Jezü, kă tô rê ngbô päkêdê: «Jezü, Modô ndê Ndjapâ ndê mo sê pâ arə gbê, giamâ kă ndê mo wûn rê tē mē? Mē ză da ză, amö djîngiliabô tchêlê küma mē djîngili-î!» ²⁹ Kăko Jezü zâma la gbôgbô sê ngbongbo tchozö nă pâ tche wutu lê yê. Dêkê ngbongbo tchozö lâme mbö tchê gasa-ê. A î könô yê la da yê la djîngili ndêkê pa tche roabô rô etê. Praâbalê tche sôä tchêlê nă, ânyê ngbongbo tchozö nă za tchê, kă ro la tchê atêlê kpaëgâ. ³⁰ Jezü yû tchê päkêdê: «Rê ză wü atôko?» Tche tô rê ndênă sê tchê päkêdê: «Ârâ ngbângbâ.» Bête angbângbâ angbongbo atchozö kă ndê âlî tchê. ³¹ Angbongbo atchozö lâme sê lakê di tchêlê ma andjê sê Jezü ndêkê pa tche groabô anyê grô atêlê gbölö kudû ndê tchêlê nă bû biî lâme-ê.

³² Dêkê sê tchô nă lâme, ngă kpûlû akoso kă lakê pu kizî ndêkê zi rə bhâlê küma aga. Angbongbo atchozö nă di tchêlê ma andjê sê Jezü pâ tche gamba rê anyê lî atêlê akoso lâme. Jezü gamba rê. ³³ Kăko angbongbo atchozö nă wûtu lê köchê lâme kă lî lâ akoso nă. Akoso nă tô la rô bhâlê küma aga lâme, kă tû gbê atêlê gbölö kpakpa ngû, ngû nă rô la andjê. ³⁴ Ndê a-earê kă nyiale akoso nă wûn rə ndê âmbô lâme, andjê kpê kă ê

^a 8.25 Nyê di Aps 65.8; 89.10; 107.23-32.

kä tô pô ndênä lâ gö nä, ndjë la ayëyë gö gbê tâ ma kindi. ³⁵ Azü wûtu kä ê ndêkâ wun kpîngbî rə ndê âmbô lâme. Andjë nê ndola Jezü kä wûn köchê ndê angbongbo atchozö wûtu lâ yê lâme. Tche sê bêche tchâtchu Jezü, kä yû lâba êtê yê, ânyê tchêlê kûma yê dâka ëngbânê. Wawa mbô azü gbê. ³⁶ Azü ndê andjë wûn rə nä lâme, andjë nyîsê köbo ndê Jezü grô angbongbo atchozö lâ köchê lâme sê azü ndê andjë nê lâme. ³⁷ Käko azü gbê ndê andjë sê lâ agö lâme tô rə sê Jezü pä tche wutu lâ gö ndê anyê, bëte wawa mbô andjë tâ gbölösênê. Jezü â lâ külû ndêkâ dotê yê. ³⁸ Köchê ndê angbongbo atchozö wûtu lâ yê lâme yûkû nê sê Jezü pä tche gbotê anyê, anyê sê ndrotê yê. Praâbalê Jezü grô tchê lakê to rə sê tchê päkêdê: ³⁹ «Gu atêndê zê, kä to tchëngbâ arə gbê ndê Ndjapâ mbô rə tâ zê sê azü.» Köchê lâme gü kä mü pô ndê rə gbê ndê Jezü mbô rə tâ yê lâme lâ gö nä gbê.

Jezü tchä ngä ëchê, kä jô ëwünrə ndê Jäyîrüse

(Mat 9.18-26; Mar 5.21-43)

⁴⁰ Ndê Jezü âsê kângbâ yê, kpûlû azü nê lâ köbo yê, bëte andjë gbê sê âme bëte tchê. ⁴¹ Ngä köchê ndê rə yê wû pä Jäyîrüse nê ndjë, tche wâtê makündji ndê nda kä voga Ndjapâ. Tche tê tchâtchâ Jezü, kä dî tchêlê ma yê sê tchê pä tche nê bhândê anyê. ⁴² Bête këlâ ëwünrə ndê yê ndê tche wâ la ngû ndola lâ könô gbê tchêpâ nê bîchuû kä êsê kä tchu. Ndê Jezü âsê ro atêndê köchê lâme, angbängbâ azü sê lakê frofro tchê.

⁴³ Dêkê lâ kpûlû azü nê, ngä ëchê kä tâ ndê jî sê lakê tu tâ yê ngû lâ könô gbê tchêpâ nê bîchuû. Êchê lâme ndî arə gbê ndê tche wâ la rə sê adokotôro, ngä akrə balê tchâbo tchê-a. ⁴⁴ Tche nê ndola Jezü dëngbâ yê, kä grû ma lâba ndê yê, posênê jî nê krû-ê. ⁴⁵ Jezü yûkû nê päkêdê: «Tchabâ kä âkê grû mê?» Azü gbê tô rə päkêdê, âdâbo anyê kä me-a. Pîere tô rə päkêdê: «Êarê kä nyisê rə, angbängbâ azü kä ndê âtâkpa ndê zê ânyê kä frofro mö katchôgbê âtê!» ⁴⁶ Praâbalê Jezü tô rə ndênê päkêdê: «Ngä akrə grû mê nê, bëte mê wûnsê nê nê pä ngä gbôgbô wûtu lâ mê nê.» ⁴⁷ Êchê lâme wûn rə pä a wûnsê rə ndê anyê mbô rə lâme nê, tche nê kä tê tchâtchâ Jezü lakê gugu. Tche nyîsê nê la azü gbê djusênê ndê tche grû tchê, kä nyî ndjë sê köbo ndê tche tchâ posênê ndê tche grû tchê lâme. ⁴⁸ Praâbalê Jezü tô rə sê tchê päkêdê: «Ëwünrə ndê mê, kä za su zê sê mê tchâ mö nê, amô gu la ziti su.»

⁴⁹ Ndê gbô Jezü âsê to pö lâme, ngâ akrê tô bhâ tchâalê ndê Jäyîrûse, makündji ndê nda kê voga Ndjapâ lâme, kê nê kê tô rê sê Jäyîrûse päkêdê: «Ëwünrê ndê zê nê tchû nê, amö ka bata küma earê kê nyisê rê kê-ê.»
⁵⁰ Praâbalê Jezü djê pö lâme kê tô rê sê Jäyîrûse päkêdê: «Amö mboabô wa mbô-ê, za kütû su zê sê Ndjapâ, ëwünrê ndê zê âtchadje.»⁵¹ Ndê Jezü wûtu bhândê Jäyîrûse, tche kôsê nê ndêkê pa azü li atê tchâalê nê, kütû Pîere la Jâan la Jâke la bha bechê nê la anyî nê kê ndê âlî.⁵² Azü gbê kê lakê kî, lakê di tchêlê ma andjê bëte bechê lâme. Kâko Jezü tô rê sê andjê päkêdê: «Nyê kîäbô kî-î, tche tchûâbo tchû-a, tche lôlô.»⁵³ Andjê sê lakê mo Jezü bëte andjê wûnsê nê nê pä bechê nê tchû nê tratralê-ê.
⁵⁴ Jezü zâ könô bechê lâme, kê tô rê ngbôô päkêdê: «Bechê, amö alafô-ê!»
⁵⁵ Yingö ndê yê kê êlênê ngbânê, posênê tche âlafô. Jezü yûkû nê pä a za kizî sê tchê tche zî rê.⁵⁶ Tchêlê küma bha nê la anyî nê djîngili-î. Jezü yûkû nê sê andjê päkêdê: «Nyê töäbô pö ndê rê ndê âwûtu âtê tô sê ngâ akrê balê-ê.»

Jezü wân adjisîpili ndê yê 12

(Mat 10.5-15; Mar 6.7-13)

9 Jezü ë adjisîpili ndê yê lâ könô gbê tchêpâ nê bëchuû, kê zâ gbôgbô la kümändëmä sê andjê ndêkê gro angbongbo atchozö gbê lakê tcha a-earê tâkömbô.² Pânê tche wân andjê ndêkê mu pö ndê Gbölö gö-gbië ndê Ndjapâ, lakê tcha a-earê tâkömbô.³ Tche tö rê sê andjê päkêdê: «Nyê zäbô ngâ rê zâ potê nyê ndêkê ro la rê-ê: Arê batê tchongbôlô, âdëndjê kädjâ, âdëndjê mâpa, âdëndjê makêtche, akrê balê balê küäbô lâba kê bëchuû-î.⁴ Nda gbê ndê nyê liadje lânê, ânyê ngâ akrê kê nyê bhândê yê, nyê lô kütû lê nda nê lâme zoo kê ro etê.⁵ Tchô gbê ndê azü gö nê kôsê kê kû nyê bhândê andjê, nyê wûtu lê gö nê lakê gugu cho tchâda nyê ndêkê nyisê ngbongbo rê ndê andjê sê andjê.»⁶ Adjisîpili nê rô etê. Andjê rô lâ ayëyë gö nê gbê, lakê mu Tchôtchô Pö sê azü, lakê tcha a-earê tâkömbô kusê tchô gbê.

Kê di su Hêrôde*(Mat 14.1-12; Mar 6.14-29)*

⁷ Hêrôde ndê tche wâtê gouverenêre pâ Galilê djê ndjê pö ndê rə gbê ndê Jezü mbô rê. Tche zâ küma yê pâ pö lâme turu-ê. Bête angâ azü tö rê päkêdê: «Jâan-Batîse ndê tche tchû alême jô nê.» ⁸ Angânê tö rê päkêdê: «Elie, earê ndêma Ndjapâ kâ ndê âkângbâ yê.» Angânê kâ tô rê päkêdê: «A-earê ndêma Ndjapâ ndê andjê tchû alême, ngânê balê jô nê.» ⁹ Hêrôde tô rê päkêdê: «Mê kü küma Jâan alême nê. Praâbalê tchabâ kâ ndê âdê köchê ndê mê dje angbängbâ apö pâ yê âtə?» Kâko tche pû köbo ndêkê wun Jezü.

Jezü kü kizî sê azü sâke mindûu*(Mat 14.13-21; Mar 6.30-44; Jan 6.1-14)*

¹⁰ Abadjângele kângbâ andjê kô tô tchêngbâ arê gbê ndê andjê mbô rê sê Jezü. Jezü kê andjê, kô wûtu la andjê lê gbâtê azü nê bhâchî, kô gîtê yê la andjê ndola ngâ gö ndê a ê rê tâ pâ Betesayidâ. ¹¹ Praâbalê kpûlû azü nê djê rê kô zâ tchêngbâ andjê. Jezü gâmba kê nê ndê andjê, kô tô pö ndê Gbölö gö-gbiê ndê Ndjapâ sê andjê, kô tchâ azü ndê andjê wâ la tâkömbô. ¹² Ndê lo âsê zi, abadjângele ndê Jezü lê könô gbê tchêpâ nê bîchuû gîtê andjê ndola tchê, kô tô rê sê tchê päkêdê: «Amö gro azü âtə gbê andjê gû atêlê ayëyë gö la atchô ndê âwâtê ama kîndî ku ndrotê azê ndêkê pu kizî, kê pu ndjê tchô ndêkê lo tâ, bête tchô ndê azê sê tâ âtə azü mbôabo gö tâ-a.» ¹³ Praâbalê Jezü tô rê sê andjê päkêdê: «Nyënyê la tâ nyê nyê kü kizî sê andjê.» Andjê tô rê ndênê päkêdê: «Ârâ wâ kütû la mâpa mindûu la agiangû bîchuû. Mo nyîndê nê pâ ârâ e kê yo kizî bête azü âtə gbê?» ¹⁴ Lê gbâtê azü nê lâme, kê ngba ndê aköchê wâ ndola sâke mindûu. Jezü tô rê sê adjisîpili ndê yê päkêdê: «Nyê tö rê sê andjê pâ andjê sê ëbêche tâ azü bîchuû la lê könô gbê lê kpûlû balê balê.» ¹⁵ Adjisîpili nê mbô tâ kâko-ê, kê mbô rê pâ andjê sê gbê ëbêche. ¹⁶ Jezü kê mâpa mindûu la agiangû bîchuû lâme, kê kênga la yê atê lafô, kê ê tchôtchô pö pânê. Tche tchô tchêlê nê kê kê rê sê adjisîpili ndê yê ndêkê pa andjê kru tchêlê nê tâ akpûlû azü nê. ¹⁷ Azü gbê zî rê tchêlê andjê sí-î. A kê adî andöma nê lê agbasa lê könô gbê tchêpâ nê bîchuû.

Piêre tö rê pä Jezü dö Krîsiti

(Mat 16.13-19; Mar 8.27-29)

¹⁸ Têngâlo ndê Jezü sê bhâchî lakê to pö sê Ndjapâ la kütû yê, adjisîpili ndê yê pâlatê andjê ndrotê yê. Tche yû andjê päkêdê: «Azü gbê tö rê pä më dö tchabâ?» ¹⁹ Adjisîpili nê tö rê ndênê päkêdê: «Angânê tö rê pä mo dö Jâan-Batîse, angânê tö rê pä mo dö Eliê earê ndêma Ndjapâ, angânê kä tö rê pä ngâ earê ndêma Ndjapâ lâ gbâtê andjanê ndê andjê tchû alême kä ndê âjô âtê.» ²⁰ Jezü yû adjisîpili päkêdê: «Â nyënyê? Nyê tö rê pä më dö tchabâ?» Piêre tö rê ndênê päkêdê: «Mo dö Krîsiti ndê mo tö bhândê Ndjapâ.»

Jezü tö pö ndêkê tchu lakê jo ndê yê lâ kuzü

(Mat 16.20-28; Mar 8.30—9.1)

²¹ Jezü yûkû nê la gbôgbô sê adjisîpili ndêkê pa andjê toabô rê tö sê ngâ akrê balê-ê. ²² Tche kä tö rê päkêdê: «Äwäpä Modô ndê Akrê wun yûkû tê gbölösânê. Akpôkpô azü la agbölö a-earê kê wa ngela sê Ndjapâ la a-earê kê nyisê ndiê koadje sê yê. A âwon-adje tchê, ânyê pâ lö vötaâ tchê joadje lâ kuzü.»

²³ La tchêngbâ nê Jezü tö rê sê azü gbê päkêdê: «Âdê ngâ akrê ânyindê kê nê ngbâ më, äwäpä tche kosê tâ yê la tâ yê, kê za yô ndê gba ndê yê logbê, kê nê ngbâ më. ²⁴ Bête akrê ndê tche nyîndê kê tcha tchîsûwu ndê tâ yê la tâ yê, ârê âyuadje tâ yê. Praâbalê akrê ndê tche nyîndê nê pâ tchîsûwu ndê yê yu bête më, tchê tchadje rê. ²⁵ Âdê ngâ akrê âgbo arê tchêbêche âtê gbê, ânyê kë tchû, âdêndjê rê ndê tchîsûwu ndê yê ndî, giamâ kä ndê tche gbo rê ngbânê? ²⁶ Bête âdê ngâ akrê âmbo ganô më, la apö ndê më, Modô ndê Akrê âmboadje ndjê ganô yê, lo nê ndê tchê kadje lâ gbôgbô ndê yê, ndjê lâ gbôgbô ndê Bha nê, ndjê la andê aânje ndê andjê wâ ngbî ânyê kë dâka gbê. ²⁷ Tê lège nê, më tö rê sê nyê: Angâ azü lâ gbâtê nyê tchâtê tchuabô tee-a zoo, kê wun Gbölö gö-gbiê ndê Ndjapâ ânyê.»

Tê Jezü dôtê yê kë wâ ngbî lâ la adjisîpili

(Mat 17.1-8; Mar 9.2-8)

²⁸ Ârê âsë wa ndola lö mindûu manë vötaâ pânë ndê Jezü tô pö käko, tche zâ Pîere la Jâan la Jâke potê yê, kë kenga atêlê kûma aga ndêkê to pö sê Ndjapâ. ²⁹ Ndê tche âsë to pö sê Ndjapâ, tchâchû yê dôtê yê kë wâ ngbî, lâba ndê yê kä grô kpîki. ³⁰ Kpro kâkê, aköchê bîchuû wûtu êtê Jezü, ânyê andjê sê lakê to pö la tchê, aköchê lâme dë Möyîze la Elîe. ³¹ Andjê wûtu lâ ngâ golowäre ndê âtô bhâ lafô, ânyê kë sê lakê to pö la Jezü pâ kuzü ndê tchê eadje ndêkê tchû rê bhâ Jerûzalêmo lakê ka kua ndê yê. ³² Dêkê Pîere la angâ yê tchû la lö âmae nê. Ndê andjê jô, andjê wûn golowäre ndê Jezü la andê aköchê bîchuû ndê andjê sê ndrotê yê. ³³ Sênâ ndê aköchê bîchuû lâme âsë gbotê Jezü, Pîere tô rê sê Jezü pâkêdê: «Earê kê nyisê rê, âfü pâ azê sê tchâtê. Ârê âmbo andokû vötaâ: Andê zê nê balê, andê Möyîze balê, la andê Elîe balê.» Pîere wûn-âbo sê pö ndê tche to rê-a. ³⁴ Ndê gbô Pîere ndêpo lakê to pö lâme käko, ngâ ndrô wûtu kë vrô pâ andjê gbê. Adjisîpili âsë wun ndrô ndê âvrô pâ andjê gbê lâme, wawa mbô andjê. ³⁵ A djê tchêlê ngâ gî ndê âtô pö lê ndrô lâme pâkêdê: «Tchanê âtê dë Modô ndê mê, ndê mê dî tchê, nyê djê tchê!» ³⁶ Pânê ndê andjê djê tchêlê gî lâme, a kä wûn bata ngâ akrê balê-a, kütû Jezü balê. Andjê sê gii-î. Tê lo nê lâme, andjê tôâbo pö ndê rê ndê andjê wûn rê lâme sê ngâ akrê balê-a.

Jezü tchâ ngâ bechê la ngbongbo tchozö lâ yê

(Mat 17.14-18; Mar 9.14-27)

³⁷ Ndê tchô krâ pânê, ndê Jezü la adjisîpili vötaâ jrê tê aga nê, ngâ kpûlû azü nê lê köbo yê. ³⁸ Lê kpûlû azü nê lâme, ngâ köchê ôn ngbô pâkêdê: «Earê kê nyisê rê, mê zâ da zê, amô wun tchô pu modô ndê mê, bête tche dë kêlê modô ndê mê. ³⁹ Logbê ndê ngbongbo tchozö li tchê, kpro kâkê, tche mbô tchê tche ta wârê, tche nyöanyoa tchê la gbôgbô, frôtchê wûtu lâ ma yê. Ngbongbo tchozö lâme mbô tchê tê gêgêe nê, kë gbôâbo tê yê gasa-a. ⁴⁰ Mê yûkû nê sê adjisîpili ndê zê ndêkê pa andjê gro ngbongbo tchozö lâme, praâbalê andjê grô tchê tûru-ê.» ⁴¹ Jezü zâ pö kë tô rê sê andjê pâkêdê: «Nyenyê ndê azü ndê tchô angêta ndê nyê zâbo su nyê zâ sê Ndjapâ âtê, mê âkâ sê ndrotê nyê zoo êtê lö atôko? Mê âruatê

su mê la nyê zoo dalatchêbâ? Nə la modô ndê zä nə atâ!» ⁴² Bechê nə âsă gitê yê ndola Jezü, ngbongbo tchozö nə yî tchê ëbêche, lakê bhi tchê tâ cho. Praâbalë Jezü hrô la ngbongbo tchozö lâme, kă tchâ bechê nə, kă zâ tchê să bha nə. ⁴³ Tchêlê kûma azü gbê djîngili bête gbôgbô ndê Ndjapâ lâme.

Jezü kă tô pö ndêkê tchu ndê yê

(Mat 17.22-23; Mar 9.30-32)

Ndê gbô tchêlê kûma azü nə sê lakê djîngili tâ arê gbê ndê Jezü mbô râ lâme, Jezü tô râ să adjisîpili ndê yê päkêdê: ⁴⁴ «Pö ndê mê to râ âtə, nyê zä râ lê kûma nyê: A âgboadje tâ Modô ndê Akrə êtchânê azü.» ⁴⁵ Praâbalë andjê djêâbo tchêlê pö lâme-a. A vüsê nə tâ andjê ndêkê pa andjê djeabô tchêlê nə djê-ê, ânyê wawa kă yu tchê mbô andjê tâ pö lâme.

Tchabâ âwâ gbölö kă rô angâ yê?

(Mat 18.1-5; Mar 9.33-37)

⁴⁶ Adjisîpili sê lakê gama andjê lê gbâtê andjê ndêkê wunsê akrə ndê tche wâ gbölö kă rô angâ yê. ⁴⁷ Jezü wûnsê pö lâme bhâtê su andjê. Tche zâ ngâ bechê, kă gî tchê ndrotê yê, ⁴⁸ kă tô râ să andjê päkêdê: «Akrə ndê tche lûsê bechê âtə la rə mê, dëkê mêmê la tâ mê kă ndê tche lûsê mê. Akrə ndê tche lûsê mê, dëkê tche lü ndjê sê akrə ndê tche wân mê. Bête akrə ndê tche wâ kpîêkpîê râ ârô masênê lê gûtê nyê, akrə lâme kă ndê âwâ gbölö!»

Akrə ndê tche kôâbô sê nyê kô-ê, tche dë tchandê nye nə

(Mar 9.38-40)

⁴⁹ Jâan zâ pö kă tô râ ndênê päkêdê: «Earê kă nyisê rə, ârâ wûn ngâ akrə ndê tche sê lakê gro angbongbo atchozö la rə zä, ârâ nyîndê kă kitê köbo tâ yê, bête tche dââbo tchandê azä nə-a.» ⁵⁰ Jezü tô râ ndênê să tchê päkêdê: «Nyê kiâbô kîtê köbo tâ yê, bête akrə ndê tche kôâbô sê nyê kô-ê, tche dë tchandê nye nə.»

Azü lâ ngâ gö ndê Samari kôsê Jezü

⁵¹ Ndê lo ndêkê pa a za Jezü kê kenga la tchê atê lafô âsê ndo, tche nyîndê nê la su yê gbê ndêkê e atê Jerûzalêmo. ⁵² Tche wân angâ azü dokütchê tchâtchu yê. Azü lâme ê, kê lî lâ ngâ gö ndê Samari ndêkê nyikrê kê nê ndê Jezü. ⁵³ Praâbalê azü gö nê kôsê kê za tchê bhândê andjê, bête tche kâ lakê e atê Jerûzalêmo. ⁵⁴ Ndê Jâke la Jâan, adjisîpili ndê Jezü âsê dje rê kâko, andjê tô rê sê Jezü päkêdê: «Gbölö Gbië, mo nyîndê nê pâ ârâ yukû nê pâ wo to bhâ lafô kê ju andjê gbê?» ⁵⁵ Jezü djêtê yê pu andjê, kê hrô la andjê. ⁵⁶ Andjê zâ köbo ndêkê ro atêlê ngâ yëyë gö ngbî.

Azü ndê andjê nyîndê kê nê ngbâ Jezü

(Mat 8.19-22)

⁵⁷ Ndê gbô andjê ndêpo lâ köbo, ngâ akrê tô rê sê Jezü päkêdê: «Tchô gbê ndê mô eadje tâ, mê ânê ngbâ zä.» ⁵⁸ Jezü tô rê sê tchê päkêdê: «Agrawe kâ la grü andjê tâ, anyiënê kâ la kumâ andjê tâ, praâbalê Modô ndê Akrê wâbo la ngâ tchô ndêkê za küma yê tâ-a.»

⁵⁹ Jezü tô rê sê ngâ köchê nê päkêdê: «Amö nê ngbâ mê.» Köchê lâme tô rê päkêdê: «Gbölö Gbië, amö gbotê mê, mê ê kê chî bha mê ânyë.» ⁶⁰ Jezü tô rê ndênê sê tchê päkêdê: «Amö gbotê akuzü andjê chî akuzü ndê andjê, momö ndê zä nê, amö e ndêkê mu pô ndê Gbölö gö-gbië ndê Ndjapâ.»

⁶¹ Ngâ akrê nê kâ tô rê päkêdê: «Mê nêadje ngbâ zä Gbölö Gbië, praâbalê amö gbotê mê, mê ê kê pô ndê azü lâ bûngrî ndê mê ânyë.»

⁶² Jezü tô rê sê tchê päkêdê: «Akrê ndê tche jêtê kê djo kindî la machîni ndê abâgala, ânyë kê kâ wûn tchô atêngbâ yê, akrê lâme kêâbo sêkê mbo kua bête Gbölö gö-gbië ndê Ndjapâ-a.»

Jezü wân adjisîpili 72

10 La tchêngbâ nê, Gbölö Gbië dî angâ adjisîpili tâ azü vötaâ la lâ könô gbê tchêpâ nê bîchuû, kê wân andjê bîbîchuû ndêkê ro dokütchê kulê agö gbê, la atchô gbê ndê tchetchê la tâ yê, tche nyîndê kê e tâ. ² Tche tô rê sê andjê päkêdê: «Kindî nê lê tâ gbölösênê, praâbalê a-earê kê mbo kua lâ kindî nê ngbâbo-a. Kâko nyê tö pô sê earê kindî nê

ndêkê pa tche ka wân angâ a-earê kua kindî nê ndêkê soa rəgu nê. ³Nyê êê! Mê wân nyê batê angbavö ëbro-ngbaga lê gûtê amûrûndjâ. ⁴Nyê zäbô makətche zâ-ê, âdëndjê kədjâ, âdëndjê dakpo-ê. Nyê krüäbô krû lê köbo ndêkê po ndê ngâ akrê-ê. ⁵Âdê nyê âli lê ngâ nda, äwäpä nyê to rê päkêdê: «Äwäpä ziti su wa lê nda âtê.» ⁶Âdê ngâ akrê ndê ziti su âsê tchâalê nê, äwäpä ziti su wa pâ yê. Ârê âdêabô dê kâko, ziti su ndê nyê nê ka sê nyê ëngbânê. ⁷Nyê sê tchâalê nê lâme, nyê zî rê, kê ndjo rê ndê a kû rê sê nyê. Bête earê kua wä ndêkê gbo rê ngbâ kua ndê yê^a. Nyê nêäbô nê lê manda azü balê balê-ê. ⁸Lê agö gbê ndê nyê wutuadje lânê, ânyê azü nê kuadje nyê bhândê andjê, äwäpä nyê zi kizî ndê andjê kû rê sê nyê. ⁹Nyê tchê a-earê tâkömbô lê gö nê, kê to rê sê azü gö nê päkêdê: «Gbölö gö-gbiê ndê Ndjapâ ndô la nyê nê.» ¹⁰Praâbalê lê agö gbê ndê nyê wutuadje lânê, ânyê azü nê kûâbô nyê kû bhândê andjê, nyê wutu pâ agbölö köbo, kê to rê sê azü nê päkêdê: ¹¹«Ârê âgugu acho ndê gö ndê nyê ndê âpî tchâda ârê ndêkê gi rê sê nyê ëngbânê. Praâbalê äwäpä nyê wunsê nê pâ Gbölö gö-gbiê ndê Ndjapâ ndô la nyê nê.» ¹²Mê tö rê sê nyê: Lo nê ndê Ndjapâ wa ngbanga pâ azü, ngbanga ndê azü gö ndê Sodômo ârê âwatê mömö nê tê andê azü gö nê lâme.»

Agö ndê âkôsê Jezü

(Mat 11.20-24)

¹³«Nyonyo kâ tê nyê, azü gö ndê Korazën! Nyonyo kâ tê nyê, azü gö ndê Betesayidâ! Bête âdê akpîngbî rê ndê Ndjapâ mbô rê lê gö ndê nyê âtê, tche âmbo rê alême lê gö ndê Tîre la Sidôn, dëkê azü gö nê gbôtê bändi kê mbo rê ndê andjê alême nê. Azü gö nê lâme âyu lâba müä tê andjê, kê ko kûtê andjê la vörê ndêkê nyisê nê pâ anyê nyîndê kê gbotê ngbongbo rê ndê anyê nê. ¹⁴Bête rê kâ ndê, lo nê ndê Ndjapâ wa ngbanga pâ azü, ngbanga ndê arêma ndê Tîre la Sidôn âwatê mömö nê tê andê nye nê. ¹⁵Âdê andê nye nê, azü gö ndê Kâpêrênâyûmo, nyê wüntî pâ Ndjapâ âkengadje gö ndê nyê ndjoa bhâ lafô? A âmboadje rê pâ nyê jre zoo bhâlê tchô ndê akuzü^b.» ¹⁶Jezü kâ tô rê sê adjisîpili ndê yê päkêdê: «Âdê ngâ akrê âdje nyê, dëkê mêmê kâ ndê tche djê mê. Âdê ngâ akrê âkosê nyê, dëkê mêmê kâ ndê tche kôsê mê. Âdê akrê nê âkosê mê, dëkê tche kôsê akrê ndê tche wân mê.»

^a 10.7 Nyê dĩ Mat 10.10; 1 Kor 9.14; 1 Tim 5.18. ^b 10.15 Nyê dĩ Eza 14.13-15.

Adjisîpili 72 kângbâ andjê

¹⁷ Pânê adjisîpili tâ azü vötaâ la lâ könô gbê tchêpâ nê bîchuû kângbâ andjê la mômô, kê tô rê päkêdê: «Gbölö Gbië, angbongbo atchozö ndjê gbê djê ârâ ndê ârâ tô pô sê andjê la rê zê!» ¹⁸ Jezü tô rê sê andjê päkêdê: «Mê wûn Satâa alême ndê tche tô bhâ lafô kê tê atê bêche batê nyïvrô ndê âsrô kpôlênyä. ¹⁹ Nyê djê pô âtê! Mê zä gbôgbô sê nyê ndêkê nê pâ aêkrû la akpâlâküngrü, ndêkê ndi gbôgbô ndê Jâbolo, ngâ ngbongbo rê balê âgboabô nyê tee-a. ²⁰ Nyê wäbô wâ la mômô bête rê ndê angbongbo atchozö djê nyê lâme-ê, praâbalê nyê wä la mômô bête rê ndê a mbô rê nyê bhâ lafô nê!»

Jezü wä la mômô

(Mat 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Posênê lâme, Kpîki Yingö sê Jezü la mômô, tche tô rê päkêdê: «Bha mê, Gbölö Gbië ndê tchêlafô la tchêbêche, mê zä ayîabâ sê mö, bête mo vüsê rê lâme tâ azü ndê kûma andjê wâ lanê la a-earê kê wunsê rê, ânyê kê nyîsê nê sê akpîêkpîê azü. Tê lège nê, mo mbô tâ kâko bête momô kâ ndê ânyîndê nê.

²² «Bha mê gbôtê rê gbê êtchânê mê. Ngâ akrê balê wûn-âbo sê Modô nê-a, kütû Bha nê balê. Ngâ akrê balê wûn-âbo sê Bha nê-a, kütû Modô nê la andjanê ndê Modô nê nyîndê kê nyîsê Bha nê sê andjê.»

²³ Pânê Jezü djêtê yê pu adjisîpili kê tô rê sê andjê la kütû andjê päkêdê: «Nyê kâ la mômô, nyênyê ndê nyê wûn rê âtê. ²⁴ Bête mê tô rê sê nyê päkêdê: Angbângbâ a-earê ndêma Ndjapâ dokûtchê la agbië nyîndê kê wun rê ndê nyê wûn rê âtê, praâbalê andjê wûn-âbo rê-a. Andjê nyîndê kê dje pô ndê nyê dje rê âtê, praâbalê andjê djêâbo rê-a^a.»

Ndoka ndê akrê gö ndê Samarî ndê tche mbô dâkâ

²⁵ Kâko ngâ earê kê nyîsê ndiê tô ngâ pô ndêkê vu Jezü, tche yû tchê päkêdê: «Earê kê nyîsê rê, mê âmbo atôko ânyê kê gbo tchîsûwu ndê logbê logbê?» ²⁶ Jezü tô rê sê tchê päkêdê: «A mbô rê lâ Mbêti-ndiê atôko? Mo dĩ rê, âtô rê sê mö atôko?» ²⁷ Köchê lâme tô rê ndênê päkêdê: «Äwäpä

^a 10.24 Nyê dĩ 1 Pie 1.10-12.

mo nyindâ Gbölö Gbië Ndjapâ ndê zâ la su zâ gbê, la yingö ndê zâ gbê, la gbôgbô ndê zâ gbê, la kê wunsê rə ndê zâ gbê. Kê nyindâ ngâ zâ batâ tâ zâ^a.» ²⁸ Jezü tô rê sê tchê päkêdâ: «Mo tö pö lâme la köbo nă. Amö mbo rê, ânyê kê wadje la tchîsîwu ndê logbê logbê^b.» ²⁹ Praâbalê earê kê nyisê ndië lâme nyîndâ kê nyisê nă päkêdâ pö ndê anyê yû Jezü la rê lâme wă la köbo nă, tche yû Jezü päkêdâ: «Tchabâ kă ndê âdê ngâ mē akrə?» ³⁰ Jezü tô rê sê tchê päkêdâ: «Ngâ akrə tö bhâ Jerûzalêmo ndâkê e atê Jerikö. Tche tē tchânê angbongbo azü köbo, andjê kû arə tâ yê gbê, kă bhî tchê êtê kuzü, kă gbôtê yê kă rô etê. ³¹ Ngâ earê kê wa ngela sê Ndjapâ zâ köbo nă lâme. Ndê tche wûn köchê lâme, tche dô dăkalâ köbo, kă rô etê. ³² Ngâ akrə pâ mawo ndê Levî^d wûtu ndjê sê tchô nă lâme, kă wûn köchê lâme, kă dô dăkalâ köbo, kă rô etê. ³³ Praâbalê ngâ akrə gö ndê Samari ndê tche sê lakê e atêlê ngâ gö ngbî. Tche wûtu ndola köchê lâme, ndê tche âsê wun tchê nyonyo yê mbô tchê tâ gbölösênă. ³⁴ Tche gîtê yê ndola tchê, kă sû kâdâ la vên-en ëla aku nă, ânyê kă gûâ rê. La tchêngbâ nă tche zâ tchê ëpâ kûndie ndê yê la tâ yê, kă rô la tchê atêlê ngâ nda ndê ayirə ndâkê mbo rê la tchê. ³⁵ Tchô krâ pânnô, tche âsê ro, kă wûtu la mîë-makətche bîchuû, kă kû rê sê earê nda nă, kă tô rê sê tchê päkêdâ: «Amö mbo rê la köchê âtê! Âdê mo âza ngâ mîë-makətche ndê zâ ngbî pâ anô âtê ndâkê mbo rê la tchê, kă gu ndê mē, mē zadje rê sê mö ëngbână.»»

³⁶ Jezü yû earê kê nyisê ndië lâme päkêdâ: «Lê gbâtê azü vötaâ lâme, tchanëbâ kă ndê âwâtê ngâ yê akrə ndê tche tē tchânê angbongbo azü köbo lâme?» ³⁷ Earê kê nyisê ndië lâme tô rê ndênă päkêdâ: «Tchanë ndê tche wûn nyonyo köchê lâme kă.» Kăko Jezü tô rê sê tchê päkêdâ: «Amö gûgû, kê mbo ndjê tâ kăko.»

Jezü ë bhândê Mârete la Malê

³⁸ Ndê Jezü la adjisîpili ndê yê âsê ro, kă wûtu lê ngâ yëyê gö, ânyê ngâ ëchê ndê rə yê wû pâ Mârete zâ Jezü bhândê yê. ³⁹ Ngâ nyînnă nă kă tâ ndê rə yê wû pâ Malê. Malê sê bëche ndrotê Gbölö Gbië lakê dje pö ndê tche to rê. ⁴⁰ Andê Mârete, tche chí la yê kütû tâkê fa kizî. Mârete nê kă

^a 10.27 Nyê dĩ Det 6.5; Lev 19.18. ^b 10.28 Nyê dĩ Lev 18.5. ^d 10.32 Azü pâ mawo ndê Levî: Andjê dă azü pâ mawo ndê Levî. Andjendjê kă ndê Ndjapâ nyîsê andjê ndâkê wa ngela sê tchê lê gbölö nda Ndjapâ.

tô rê sã Jezü pãkëdã: «Gbölö Gbië, ndê yûngã mê gbôtã mê la kua nã ânyë mê mbo rê la kütü mê âtã, äwã ämbänã lâ la zã? Amö to rê sã tchë, tche ka ârã mbo kua nã la tchë.» ⁴¹ Jezü tô rê sã tchë pãkëdã: «Mârete, Mârete, su zã wã ngbî, ânyë mo nyîndê kê mbo angbängbã arã. ⁴² Praâbalë ngã rã balë kã ndê ârô adî nã. Malê kã ndê âzã tchôtchô rã nã. Ngã akrã balë ndê tche krã rê tchânê yê wabô tee-a.»

Jezü nyîsã rã pâ kê to pô sã Ndjapã

(Mat 6.9-13; 7.7-11)

11 Tângãlo, Jezü sã lakê to pô sã Ndjapã bhãsã ngã tchô. Ndê tche tô pô sã Ndjapã gbê âsã ka, ngã djiisîpili ndê yê balë yû tchë pãkëdã: «Gbölö Gbië, amö nyîsã köbo ndêkê to pô sã Ndjapã sã ârã batê Jâan-Batise nyîsã nã sã adjiisîpili ndê yê.» ² Jezü tô rê sã andjê pãkëdã: «Âdã nyë ânyîndê kê to pô sã Ndjapã, nyë tö rê kãkë:

«Bha ârã,

äwãpã azü gbê wunsã nã pâ mo dö Ndjapã ndê tche dâka gbê.

Äwãpã kê mbo kümändëmã ndê zã nã.

³ Kû kîzî ndê ârã la sênã sã ârã ndê lö balë balë.

⁴ Amö ko pô lâ küma ârã,

batê rê ndê ârã ko ndjê pô lâ küma azü ndê andjê mbo

ngbongbo rã tâ ârã.

Amö gboabô gbôtã ârã ndêkê pa ârã te lâ arã ndê âbolo azü-î.»

⁵ Jezü kã tô rê sã andjê pãkëdã: «Âdã ngã akrã lâ gûtê nyê äwa la ngã agü nã tâ, ânyë tche ê atêndê yê lâ agrûmi ânyë kê tô rê sã tchë pãkëdã: «Agü mê, amö mbo geda ndê mâpa vötaã sã mê, ⁶ bëte ngã agü mê ndê tche tô lâ wrû, tche wûtu nê bhândê mê, praâbalë më wãbo la ngã rã ndêkê za rê sã tchë-a.» ⁷ Âdã agü nã lâme âsã kütü bhã tchâalê ânyë kê tô rê ndênã sã tchë pãkëdã: «Gbotã mê gii! Ârã tchû manda nã êtã, ânyë mëmê la abechë ndê mê gbê, ârã lô nê, mê abô lafô tee ndêkê kû mâpa sã mö-a.» ⁸ Më tö rê sã nyê, agü nã lâme âadje lafô ndêkê za rê sã tchë bëte rê ndê tche hrô ngü lâ gî yê lâme, praâbalë âdêâbo bëte rê ndê tche wâtê agü nã lâme kã-a. ⁹ Mëmê ndê me nã, më tö rê sã nyê pãkëdã: Nyë yûkû rã, ânyë a zadje rê sã nyê; nyë pû rã, ânyë kê gboadje rê; nyë gûgû manda, ânyë a kroadje rê sã nyê. ¹⁰ Bëte akrã ndê tche yûkû rã, a âzadje rê sã tchë; akrã ndê tche pû rã, tchê gboadje rê; akrã ndê tche gûgû manda,

a âkroadje rê sê tchê. ¹¹ Tchanëbâ bha bechê lâ gûtê nyê âtə kâ ndê, âdə bechê ndê yê âyukû giangû, tche za ëkrâ sê tchê? ¹² Ndjê âdə bechê nê âyukû prö ngötö, tche za kpâlâküngrü sê tchê? ¹³ Nyënyê ndê nyê wâtê angbongbo sê azü, nyê wünsê kê kə atchôtchô arə sê abechê ndê nyê. Kăko, Bha azê ndê tche sê bhâ lafô, zabô Kpîki Yingö ndê yê sê azü ndê andjê yûkû nê-ê?»

Jezü tö pö pâ pö ndê a yî rê lâ kûma yê

(Mat 12.22-30; Mar 3.22-27)

¹⁴ Jezü sê lakê gro ngâ ngbongbo tchozö ndê tche sê lakê mbo ngâ köchê ânyê kê zâ pö ma yê. Ndê ngbongbo tchozö nê âsê wutu, köchê ndê tche pôâbô pô lăme jêtê kê po-ê; ânyê tchêlê kûma akpûlû azü nê gbê djîngili. ¹⁵ Praâbalê abâtîê azü nê tô rê pākêdê: «Bêlêzêbûlu, makündji ndê angbongbo atchozö kâ ndê âzâ gbôgbô lăme sê tchê ndêkê gro angbongbo atchozö lăme.» ¹⁶ Angânê nyîndê kê vu tchê, andjê yûkû nê sê tchê ndêkê pa tche mbo ngâ kpîngbî rə ndê ânyîsê nê pâ tche tö bhândê Ndjapă. ¹⁷ Jezü wünsê pö lăme bhâlê su andjê gbê, kê tô rê sê andjê pākêdê: «Gö-gbiê gbê ndê azü tchêlê nê mbo kûü lâ gbâtê andjê, gö-gbiê lăme ândiadje, anda ndê âwâ lônê, tchêlê nê ândjoadje kê tu êpâ angânê. ¹⁸ Âdə Satăa âkă mbo kûü tê yê la tê yê, gö-gbiê ndê yê nê âkră lafô tchîtchînê atôko? Ndê nyê tô rê pākêdê mē grö angbongbo atchozö la gbôgbô ndê Bêlêzêbûlu lăme. ¹⁹ Âdə mē âgro angbongbo atchozö la gbôgbô ndê Bêlêzêbûlu, kăko, azü ndê nyê nê grö andê andjê nê angbongbo atchozö nê la gbôgbô ndê tchabâ? Azü ndê nyê nê la tê andjê nyîsê nê pākêdê pö ndê nyê nê wăbo la kôbo nê-a! ²⁰ Praâbalê âdə lâ kôbosê gbôgbô ndê Ndjapă kâ ndê mē gro angbongbo atchozö la rê, dēkê Gbölö gö-gbiê ndê Ndjapă wûtu nê êtê nyê.

²¹ «Âdə ngâ gbôgbô köchê âwa la arə kûü ndê yê tă ânyê kê sê lakê wun tchô pâ nda ndê yê la rê, ngâ rə balê mboabô arə tchâalê ndê yê tee-a. ²² Praâbalê âdə ngâ gbôgbô köchê ndê tche rô tchê âwutu, ânyê kê rôpâ yê la kûü, tche âkră arə kûü ndê âmbô rê pâ tche wa la gbôgbô lăme, arə ndê tche kû rê lăme, tche kră tchêlê nê gbê.

²³ «Akră ndê tche wăbô wâtê tchandê me nê, dēkê tche dă akră ndê tche kôsê mē, ânyê akră ndê tche wăbô wă ndêkê pala rə la mē, dēkê tche wâtê akră ndê tchê ndjondjo tchêlê rə katchôgbê.»

Ngbongbo tchozö ndê tche dôtê yê atêlê akrə

(Mat 12.43-45)

²⁴ «Âdə ngə ngbongbo tchozö âwutu lê ngə akrə nê, ngbongbo tchozö lâme âsə me lakê wrə lê kpaëgâ lakê pu sê tchô ndê tche yatê yê tâ. Âdə tche âgboabô tchô nê gbô-ê, tche âto rê pəkêdê: «Mê âdotê mê atêlê nda ndê mê, ndê mê wûtu lânə âme.» ²⁵ Ndê tche âsə kâ atêlê nda nê, kâ gbo tchâalê nê dəkê a grô rê nê gbê, kô nyîkrə arə tchêlê nê nê gbê. ²⁶ Tchâme, tche âkâ e, kê kû angâ angbongbo atchozö mindûu manê bîchuû ndê andjê rô tchê la gbôgbô, andjê kangbâ andjê, kê sê gbê ê tchâalê nê. Pânê rə nê âkâ watê köchê lâme ngbo kê ro anê dokûtchê.»

Tchôtchô kê sə

²⁷ Ndê Jezü ndêpo lakê to pö nê, ngə êchê lê gûtê azü nê pö ngbô sê Jezü pəkêdê: «Mômô kâ tê êchê ndê tche zâ guzû ză, ânyê kê zâ ngo ëma ză!» ²⁸ Jezü tô rê ndênê sê tchê pəkêdê: «Mômô nê wâtê azü ndê andjê djê pö Ndjapă, ânyê kê mbô rə gundê sê nê!»

Azü yûkû nê ndêkê wun ngə kpîngbî rə

(Mat 12.38-42)

²⁹ Ndê akpûlû azü nê tâkpa ndê Jezü, tche sê lakê to rê pəkêdê: «Azü ndê tchô angêta dă angbongbo azü, andjê yûkû nê pă mē mbo ngə kpîngbî rə. Andjê wun-abô rê tee-a, kütû kpîngbî rə ndê Ndjapă mbô rê balê lê köbosê earê ndêma Ndjapă Jônâse lâme. ³⁰ Batê rê ndê azü gö ndê Ninîve wûn kpîngbî rə lê köbosê Jônâse, azü ndê tchô angêta wun-adjê kpîngbî rə lê köbosê Modô ndê Akrə. ³¹ Tê lo kê wa ngbanga, êchê ndê tche wâtê êchê-gbîê lê gö ndê âwâ dă Ginikî adjelafô ndêkê krû tchâtchu azü ndê tchô angêta ndêkê wa ngbanga lê kûma andjê, bête tche tô lê ngrîngri tchô ânyê kê nê ndêkê dje pö ndê gbîê Salomôn ndê kûma yê wâ lanê tâ gbölösênê. Tchâtê, ngə akrə ndê tche wâ gbölö kê rô Salomôn kâ tâ! ³² Tê lo kê wa ngbanga, azü gö ndê Ninîve âadje lafô la azü ndê tchô angêta ndêkê wa ngbanga pă andjê bête andjê gbôtê bândi kê mbo rə ndê andjê lê köbosê pö Ndjapă ndê Jônâse mû rê lâme nê. Tchâtê, ngə akrə ndê tche wâ gbölö kê rô Jônâse kâ tâ!»

Ndoka pâ wo ndê lâmba

(Mat 5.15; 6.22-23)

³³ «Akrə tôâbo wo lê lâmba ndâkê za rê wü âdëndjê ndâkê za rê tchâtchâ lüsû-a. Tche âza rê pâ ngâ rə lafô ndâkê pa azü ndê andjê li atê tchâalê nê wun tchô ndê sînyî nê. ³⁴ La zə wä batê lâmba ndê tâ zə. Âdê la zə âwatê tchôtchô nê, tâ zə âwa lê ngbänga nê; âdê la zə ândi, kâko tâ zə gbê kâ lê bübü tchô. ³⁵ Kâko la zə gbô-ê, ânyê ngbänga tchô ndê âwâ lê zə lâme doabô tâ yê dô kê watê bübü tchô-ê. ³⁶ Âdê ndundu tâ zə gbê âwa lê ngbänga tchô, ânyê ngâ tchâme-tâ zə wâbô wâ lê bübü tchô-ê, kâko ndundu tâ zə nê gbê âwa kraâ lê ngbänga tchô, batê rê ndê ngbänga lâmba tcho, ânyê kâtê zə wa ngrôo lâme.»

Jezü hrô la afariziën la a-earê kê nyisê ndië

(Mat 23.4-36; Mar 12.38-40)

³⁷ Ndê Jezü tô pö nê gbê âkâ, ngâ fariziën ê tchê ndâkê zi kizî bhândê yê. Jezü lî kê sê ma kizî lakê zi rê. ³⁸ Sê nê ndê fariziën lâme wûn rê pâ tche djûtuabô könô yê ânyê kê sê lakê zi kizî lâme, tchêlê kûma yê djîngili-î. ³⁹ Gbölö gbîê tô rê sê tchê pâkêdê: «Nyenyê ndê afariziën, nyê djûtu kütû kâtê kangûchi la kâtê kalângu, praâbalê tchêlê su nyê sîsî la gu kê zi ngbâ la ngbongbo su. ⁴⁰ Nyenyê ndê kûma nyê wâbô wâ lanê âtê! Ndjapâ ndê tche mbô tchô dâ sîwu, tche mbôâbo ndjê tchô dâlênê? ⁴¹ Nyê kü arê ndê âwâ lê kangûchi la kalângu ndê nyê gbê sê a-earê yûkü, ânyê arê gbê wadje vuu tâ pö ndê nyê.

⁴² «Nyonyo kâ tâ nyê, afariziën! Nyê kü dîme ndê akükû-gûsû balê balê la akanyîê arê kindî gbê sê Ndjapâ. Praâbalê djîrê rə, lakê nyindê Ndjapâ, nyê wûn rê batê mbâmbâ rə. Dêkê rə ndê âwâ ndâkê pa nyê mbo rê âme kâ lâme, kê gboabô gbôtê adî nê-ê.

⁴³ «Nyonyo kâ tâ nyê, afariziën! Nyê nyindê kê sê tchê pâ adokû ngendê ndê âwâ lê anda kê voga Ndjapâ. Nyê nyindê nê pâ azü po ndê nyê sê tchô ndê azü pala tchê tâ andjê tâ. ⁴⁴ Nyonyo kâ tâ nyê! Nyê wä batê acho akuzü ndê a wûn-âbô rê wûn-î, ânyê âdê akrê ânê pâ nê kê wûn-âbo sê nê pâ acho akuzü kâ me-a.»

⁴⁵ Ngâ earê kê nyisê ndië tô rê sê tchê pâkêdê: «Earê kê nyisê rə, ndê mo to pö kâkê âtê, mo sê lakê dro ndjê ârê drö kâ âtê-a!» ⁴⁶ Jezü tô rê

ndênö sê tchê päkêdê: «Nyonyo kä ndjê tâ nyê, a-earê kê nyisê ndiê! Bête nyê zâ rê ndê âlû, ndê sêkê za rê kâkâ ë kûma azü, kê grûabo ndjê râ la ë kûma könô nyê ndêkê za tîê ngânê tâ andjê-a. ⁴⁷ Nyonyo kä tâ nyê! Nyê nyîkrê acho akuzü a-earê ndêma Ndjapâ âfû tâ gbölösênê. A-earê ndêma Ndjapâ lâme, araâta nyê kä ndê âwôn andjê. ⁴⁸ Lakê mbo tâ rê kâko, nyê nyisê nê päkêdê nyê gâmba pö ndê rê ndê araâta nyê mbô rê alême nê, bête andjê wôn a-earê ndêma Ndjapâ, ânyê nyënyê ndê nye nê, nyê nyîkrê acho-kuzü andjê. ⁴⁹ Bête rê kâ, lâ köbosê nê ndê kûma Ndjapâ ndê âwâ lanê, tche tô rê päkêdê: «Mé wan-adje a-earê ndêma Ndjapâ la abadjângele, andjê won-adje angânê lâ gûtê andjê, kê mboadje angânê la yûkü.» ⁵⁰ Kâko a âwadje ngbanga pa azü ndê tchô angêta bête a-earê ndêma Ndjapâ ndê a wôn andjê gasa alême, âtö tâ lo nê ndê Ndjapâ mbô tchîsûwu. ⁵¹ Ätö tâ kuzü Äbêlê ndjoa êtê kuzü Zakari ndê a wôn tchê lâ gbâtê gbalâka-ngela la tchô ndê âdâka gbê lâ gbölö nda Ndjapâ^a. En-en, tâ lège nê më tô rê sê nyê, Ndjapâ âwadje ngbanga pa azü ndê tchô angêta bête azü ndê a wôn andjê lâme.

⁵² «Nyonyo kä tâ nyê, a-earê kê nyisê ndiê! Nyê zâ kûlîê ndê âwâ ndêkê pa a kro manda kê wunsê rê la rê, praâbalê nyê lâabo andê nye nê-a, kê kîtê manda tâ azü ndê andjê nyîndê kê li.»

⁵³ Ndê Jezü wûtu tchâalê ndê farizîên nê lâme, su a-earê kê nyisê ndiê la afarizîên jêtê kê kû andjê tâ yê tâ gbölösênê, ânyê andjê sê lakê yu tchê la pö pâ arê gbê. ⁵⁴ Andjê vü tchê ndêkê pa âdê ngâ ngbongbo pö âwutu lâ ma yê, andjê gbo tchê lônê.

Jezü yûkü nê sê adjisîpili pâ andjê toabô alû tô-ê

(Mat 10.26-27)

12 Lo nê lâme, angbängbâ azü pâlatê andjê sâke sâke, ânyê âmbô rê pâ andjê sê lakê dikpu tâ andjê lâ gbâtê andjê. Jezü tô rê sê adjisîpili ndê yê dokûtchê päkêdê: «Äwâpâ la nyê gbo tâ djêvö ndê afarizîên, ndê ânyîndê kê to rê pâ azü ndê pö ma andjê wâ ngbî tâkê mbo rê ndê andjê. ² Rê gbê ndê âwâ wü, âwutuadje êsûwu. Pö gbê ndê a wûn-âbô sênê wûn, a âwun-adje sênê. ³ Bête rê kâ ndê, pö gbê ndê nyê to rê lâ bûbü tchô, a âdjeadje rê ndê sê ngbänga. Pö ndê nyê tô rê lâ tû

^a 11.51 Nyê dĩ Jen 4.8; 2 Akn 24.20-22.

ngâ akrê bhâlê darê ndê a tchû manda në êtâ, a âkrû me la rê bhâlê kûma ginda ânyê kê to rê.»

Nyê kpê wa Ndjapâ

(Mat 10.28-31)

⁴«Mê tö rê sê nyê ndê araagü mê: Nyê mböäbô wa azü ndê andjê won tâ azü ânyê kê mboabô ngâ rê mbô la tchêngbâ në lâme mbô-ê. ⁵Mê toadje pö ndê ngâ akrê ndê nyê wâ ndêkê mbo wa yê. Nyê mbô wa Ndjapâ ndê âdê tche âwon akrê, kê wa la gbôgbô ndêkê yi tchê bhâlê wo ndê âju pîi etê. En-en, tâ lège në më tö rê sê nyê, tchetchê kâ ndê nyê wâ ndêkê mbo wa yê.

⁶«A kâbo ayëyë anyiënä mindûu bête mîë-makêche bichuü? Kâko sê ngâ nyiënä balê lê gûtê andjê yûâbo tâ Ndjapâ-a. ⁷Tche dî su kûma nyê në gbê. Nyê mböäbô wa mbô-ê; nyê rô ayëyë anyiënä lâme tâ gbölösênä!»

Kê gamba pö ndê Jezü lâ la azü gbê

(Mat 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸«Mê tö rê sê nyê: Akrê ndê tchê toadje rê tchâtchu azü gbê pâ anyê wâtê tchandê me në, Modô ndê Akrê âto ndjê rê me tchâtchu aânje ndê Ndjapâ pâ anyê dê tchandê ye në. ⁹Praâbalê akrê ndê tche vûsê mê tchâtchu azü gbê pâ anyê wûn-âbo sê mê-a, Modô ndê Akrê âvu ndjê sê yê me tchâtchu aânje ndê Ndjapâ pâ anyê wûn-âbo sê yê-a. ¹⁰Âdê ngâ akrê âto ngbongbo pö tâ Modô ndê Akrê, a âkoadje pö lê kûma yê. Praâbalê akrê ndê tche drô Kpîki Yingö, a âkoabô pö lê kûma yê tee-a.

¹¹«Âdê a âe la nyê ndêkê wa ngbanga pâ nyê lê anda kê voga Ndjapâ, âdëndjê tchâtchu agbölö azü gö, nyê dîäbô su nyê dî pâ pö ndê nyê toadje rê ndêkê kosê pö tâ nyê, ¹²bête kpôsênä lâme, Kpîki Yingö ânyiadje sê pö ndê âwâ ndêkê pa nyê to rê.»

Ndoka pâ earê kê gbo rê ndê kûma yê wâbô wâ lanê-ê

¹³Ngâ akrê ndê tche sê lê kpûlû azü në tô rê sê Jezü pâkêdê: «Earê kê nyisê rê, to rê sê yîngâ mê tche krû tchêlê rê ngbâ bha ârâ ndê tche gbôtâ sê ârâ la tchê.» ¹⁴Jezü tô rê ndênä sê tchê pâkêdê: «Agü mê, tchabâ âzâ

mê ndêkê wa tchêlê ngbanga lê gbâtê nyê, lakê kru tchêlê rə ndê nyê tâ nyê?» ¹⁵ Pânê Jezü tô rê sê azü gbê päkêdê: «La nyê gbô-ê! Âwâbo pä nyê za su nyê pâ kê gbo rə-a, bëte kê gbo rə gbô ndê ngâ akrê bâtabô tchîsûwu ndê yê-a.»

¹⁶ Käko Jezü tô pö la ndoka sê andjê päkêdê: «Ngâ earê kê gbo rə kä la kindî ndê yê ndê tche gbô rə lânê tâ gbölösênê. ¹⁷ Tche zâ kûma yê kë tô rê päkêdê: «Mê âmbo atôko? Mê wâbo la tchô ndêkê kû arəgu ndê mê tâ-a.» ¹⁸ Pânê tche tô rê päkêdê: «Rə ndê mê mbo rê wâ kâkê: Mê ândjo tchêlê agro ndê mê gbê, kê mbo angâ agbölö nê, kê kû andjî rəgu, la arə ndê mê gbê bhêlê nê. ¹⁹ Käko më âto rê sê mê la tâ mê päkêdê: Momö, rə ndê zê kä tâ tâ gbölösênê, ârê âmbo angbängbä ngû. Amö yatê zê, kê zi rə, kê ndjo rə, kê vu ngî.» ²⁰ Praâbalê Ndjapâ tô rê sê tchê päkêdê: «Köchê ndê kûma zê wâbô wâ lanê âtê! Lê büтчî âtê, a âyuadjê kû vrö zê. Ânyê arə ndê zê gbê ndê mo bâta rê lâme, mo bâta rê bëte tchabâ?» ²¹ Pânê Jezü kä tô rê päkêdê: «Akrê ndê tche pâla rə bëte tâ yê la tâ yê, ânyê kë wâbô wâ la rə tchâtchu Ndjapâ, tche wâ batê köchê lâme.»

Kê za su pâ Ndjapâ

(Mat 6.25-34)

²² Jezü tô rê sê adjisîpili ndê yê päkêdê: «Bëte rê kä më tô rê sê nyê: Nyê diâbô su nyê di bëte tchîsûwu ndê nyê, tâ pö ndê kizî ndê nyê zi rê, âdëndjê tâ pö ndê lâba ndê nyê yu rê tê nyê. ²³ Bëte tchîsûwu ndê akrê wâ gbölö kë rô kizî. Tê akrê wâ gbölö kë rô lâba. ²⁴ Nyê wûnsa angbâlabô; andjê lûâbo rəgu-a, kë sôâbo ndjê ndjî rəgu-a, andjê wâbo la ngâ tchô ndêkê bata rə tâ-a, âdëndjê gro-a, Ndjapâ kä ndê âkû kizî sê andjê. Nyê rô anyîenê tâ gbölösênê! ²⁵ Tchabâ lê gûtê nyê kä ndê âwâ ndêkê za ngâ lö êpâ lö yê lê köbosê kê di su yê? ²⁶ Käko âdê nyê âwun-abô sêkê mbo akpîêkpîê rə mbô-ê, bëte giamâ kä ndê nyê di su nyê tâ adi nê? ²⁷ Nyê wûnsa anyînyî gûsü, andjê mbôâbo kua-a, kë sîâbo ndjê lâba-a. Mê tö rê sê nyê, Salomön la tâ yê ndê tche wâ la rə tâ gbölösênê, tche yûâbo lâba ndê âfû batê anyînyî gûsü lâme-a. ²⁸ Ndjapâ ndê tche yu abê-kindî ndê âwâ angêta ndêkê pa lâmbo azü yi rê atêlê wo, âmbö atôko ânyê tchetchê la tâ yê yuabô lâba yû êtê nyê? Nyënyê ndêkê za su nyê sê Ndjapâ wâ kpîêkpîê rê âtê! ²⁹ Âwâbo pä nyê sê lakê di su nyê tâ rə ndê nyê ziadje rê, âdëndjê rə ndê nyê ndjoadje rə-a. Tchêlê kûma nyê djingiliabô djîngili.

³⁰ Azü tchêbêche âtə ndê andjê wûn-âbô sê Ndjapă wûn kă ndê âpu rə kăko logbê. Nyënyê ndê nye nă, Bha nyê wûnsê nă nê pă nyê nyîndê arə kăko-ë. ³¹ Äwăpă nyê pu köbo Gbölö gö-gbië ndê Ndjapă dokütchê, kăko Ndjapă âkuadje adî arə gbê ëpănê sê nyê.»

Nyê păla arə ndê nyê gbê bhâ lafô

(Mat 6.19-21)

³² «Nyê mböäbô wa mbô-ê, aëbro-ngbaga ndê Ndjapă! Bête äfü tê Bha nyê ndêkê za Gbölö gö-gbië sê nyê. ³³ Äwăpă nyê ka arə ndê nyê kê kû makətche nă sê a-earê yûkü. Äwăpă nyê pu köbo ndêkê gbo kədjâ-makətche ndê âwâbô wâ ndêkê ndi-î. Nyê păla arə ndê nyê bhâ lafô, ânyê âyuabô yû balê-ê. Bhaye, ngâ earê ngbâ ndoabô la rê tee-a, ako ziabô ndjê rê tee-a. ³⁴ Bête sênê ndê rə ndê nyê wâ tâ, su nyê kă ndjê tâ.»

A-earê kua ndê andjê sê bête gbölö akrə ndê andjê

³⁵ «Äwăpă nyê sê tchêthêthê-ë, wû tchêpă lâba ndê nyê wă kpôtê nyê, wo lâmba ndê nyê wrüäbô wrû-ê. ³⁶ Nyënyê ndjê, nyê sê batê a-earê kua ndê andjê sê bête gbölö akrə ndê andjê ndê tche ê ndê kpülü ndêkê totê ndê köchê la ëchê, ndêkê pa tche âsê kangbâ yê, ânyê kô sê lakê gugu manda, andjê kro rê tâ yê gasa-ê. ³⁷ Mômô kă tâ a-earê kua ndê gbölö akrə ndê andjê kângbâ yê ânyê kô gbô andjê la lala andjê nga-ë! En-en, tâ lège nă mē tō rê sê nyê: Gbölö akrə ndê andjê lâme âyu lâba kua, kê to rê sê andjê pă andjê sê bête ndêkê zi kizî, tchetchê la tâ yê âku kizî sê andjê. ³⁸ Âdê tche âkangbâ yê la tchêlê agrâmi âdendjê la tchêngbâ tchêlê agrâmi, ânyê kô gbô andjê la lala andjê nga-ë, mômô kă tâ andjê!

³⁹ «Nyê djê tchêlê pō âtə: Âdê earê nda âwunsê dalo ndê earê ngbâ nă la rê, tchê gboabô tâ earê ngbâ lâme tche koa manda ndê yê ndêkê kû arə ndê yê tee-a. ⁴⁰ Nyënyê ndjê gbê, äwăpă nyê sê tchêthêthê, bête Modô ndê Akrə âkadje ngbâ yê lâ dalo ndê nyê wun-abô sênê tee-a.»

Tchôtchô earê kua, la ngbongbo earê kua*(Mat 24.45-51)*

⁴¹ Kăko Pîêre yû Jezü pākēdê: «Gbölö Gbië, mo tö ndoka âta kütü sê ârâ? Âdëndjê rê ndê mo tö rê sê azü gbê?» ⁴² Gbölö Gbië tô rê ndênê sê tche pākēdê: «Tchabâ kâ ndê âdê djîrê earê kâ bata rə, ânyê kâ wûnsê rə? Tche dă tchanê ndê gbölö akrê ndê yê gbôtê yê ndêkê wun tchô pâ a-earê kua ndê yê, ânyê âdê lo nê âta tâ, tche kû kîzî ndê andjê sê andjê. ⁴³ Mômô kâ tâ earê kua lâme ndê gbölö akrê ndê yê kângbâ yê kâ gbô tchê tâ ma kua nê! ⁴⁴ Tê lège nê mē tö rê sê nyê, gbölö akrê nê âgbotê arê ndê yê gbê êtchânê earê kua nê lâme ndêkê pa tche wun tchô pânê. ⁴⁵ Praâbalê âdê earê kua nê lâme âto rê bhâtê su yê pākēdê: «Gbölö akrê ndê mē ndôabo tâkê ka-a, ânyê kâ jêtê kâ bhi aköchê la aêchê ndê andjê mbo kua, ânyê âdê tche âzi rə, kâ ndjo rə, kâ ndjo pî âmbo tchê, ⁴⁶ gbölö akrê ndê ngbâa lâme âkadje ngbâ yê kâ tro tchê trô, ndjê dalo ndê tche ka la rê, tchê wûn-âbô sênê tee-a. Gbölö akrê nê âgroadje earê kua nê, kâ mbo rê tâ yê batê rê ndê a mbo rê tâ azü ndê andjê kôsê ma Ndjapâ. ⁴⁷ Earê kua ndê tche wûnsê rə ndê gbölö akrê ndê yê nyîndê nê, ânyê kâ nyîkrêabô ngâ rə nyîkrê balê-ê, âdëndjê rê ndêkê mbo rə gundêsê pô ma yê-ê, gbölö akrê ndê yê nê âbhi tchê tâ gbölösênê. ⁴⁸ Earê kua ndê tche wûn-âbo sê rə wûn ndê gbölö akrê ndê yê nyîndê nê, ânyê kâ mbô rə ndê âwâ ndêkê pa a bhi tchê, a âbhi tchê kpîêkpîê rê. Akrê ndê a kû rə sê tchê tâ gbölösênê, a âyu ndjê tchê tâ gbölösênê. Akrê ndê a gbôtê rə tchânê yê tâ gbölösênê, a âyu ndjê kû nê tâ gbölösênê.»

Azü âkrê tchêlê tâ andjê tâ pô ndê Jezü*(Mat 10.34-36)*

⁴⁹ «Mê nê ndêkê yi wo pâ cho âta. Mê nyîndê nê tâ gbölösênê ndêkê pa wo nê tcho wândâ wândâ dokütchê! ⁵⁰ Äwâ ndêkê pa mê gbo ngâ batême, mê âwun yûkü batême nê zoo kâ gbo rê! ⁵¹ Nyê wüntî pâ mê nê la ziti su pâ cho âta? Mê tö rê sê nyê pâ âdêâbo kăko-a. Mê nê ndêkê krê tchêlê azü. ⁵² Andê tchô angaâtê, nda ndê azü gü lônê mindûu, azü nê âkrê tchêlê tâ andjê: Azü vötaâ âkosê azü bichuû, azü bichuû âkosê azü vötaâ. ⁵³ Bha bechê âkosê modô ndê yê, modô nê kosê bha nê. Anyî kosê êwûnrê ndê

yê, ëwünrə kosê anyi në. Anyi köchè kosê nyinê në, nyinê kosê anyi köchè në.»

Nyë djë tchêlê pö rə ndê âwutu angêta

⁵⁴ Jezü kâ tô rê sê kpûlû azü në päkêdê: «Âdê nyë âwun ndrö ndê ââlafô bhâ sênê ndê lo li tâ, nyê to rê gasa päkêdê: «Nyivro ânyiadje», nyivro në nyi ndjê tâ lëge në. ⁵⁵ Nyë âwun yi ndê âtô dâ ginikî, kâ to rê päkêdê: «Tchô âwo», tchô në wö ndjê tâ lëge në. ⁵⁶ Nyënyê ndê pö ma nyê wâ ngbî tâkê mbo rə ndê nyê âtə! Nyë wünsê kâ dje tchêlê arə tchêbêche la arə tchêlafô, rə në mbo gundêssê në, atoko kâ ndê nyë wûn-âbô wünsê arə ndê âmbo ndê tchô angêta wûn-î?»

Nyë nyikrə pö la a-earê kâ kosê nyë

(Mat 5.25-26)

⁵⁷ «Bête giamâ nyënyê la tâ nyê, nyë wâbô ngbanga wâ pâ kâ mbo djîrê rə-ê? ⁵⁸ Âdê momö la earê kâ kosê zê nyë âsê e atêlê ngbanga, äwäpä mo mbo rê gbê ndêkê pa nyë nyikrə pö lâme lê köbo. Ârê âdêabô dâ kâko, tche e la mö atê tchâtchu gbölö earê kâ wa ngbanga, ânyê earê kâ wa ngbanga në za mö sê aturûgu, aturûgu në yi mö atêlê nda kânga. ⁵⁹ Më tö rê sê mö, mô wutuabô tee lê nda kânga në zoo kâ kâ makêche gbê ndê a yûkû në sê mö lâme ânyê!»

Nyë gbôtê bändi köbo nyê-ê

13 Lo në lâme, angâ azü nê kâ tô pö pâ azü gö ndê Galilê sê Jezü, ndê kômändâ Pilâte wôn andjê, ndê andjê sê lakê wa ngela sê Ndjapâ. ² Jezü tô rê ndênê sê andjê päkêdê: «Nyë wüntî pâ, ndê a wôn azü gö ndê Galilê lâme, ânyisê në pâ andjê wâtê agbölö a-earê ngbongbo rə kâ rô adî azü gö ndê Galilê gbê? ³ Âdêâbo kâko-a, praâbalê më tö rê sê nyê, âdê nyë âgboabô gbôtê bändi kâ mbo rə ndê nyê, nyê âtchu ndjê me gbê batê andjê. ⁴ Ânyê azü lê könö gbê tchêpâ në mindûu manê vötaâ bhâ Jerûzalêmo ndê gbölö nda ndê Silowê ndê âgû atê lafô tû pâ andjê kâ wôn andjê lâme, nyë wüntî pâ andjê mbö ngbongbo rə kâ rô azü

ndê Jerûzalêmo gbê? ⁵Âdâbo kâko-a, praâbalë më tö rê sê nyê, âdê nyê âgboabô gbôtê bândi kê mbo rê ndê nyê-ê, nyê âtchu me gbê batê andjê.»

Ndoka pâ da yô ndê fîge ndê âlêâbô lê-ê

⁶Pânê Jezü tô ndoka âtê sê andjê päkêdê: «Ngâ akrê chî da yô ndê fîge lê kindî vînye ndê yê. Têngâlo, tche nê ndêkê pu lêlê fîge nê, kê gbôâbo rê-a. ⁷Tche tô rê sê earê kê mbo kua kindî nê päkêdê: «Wunsa ngâ rê: Âmbô ngû vötaâ angêta nê ndê më nê ndêkê pu lêlê fîge nê lânê, kê gbôâbo rê-a. Amö ku da nê ëbêche! Äwä lê kindî nê ämbämbänê bëte giamâ?» ⁸Earê kê mbo kua kindî nê tô rê päkêdê: «Gbölö akrê, amö gbotâ la ngû âtê azê kâ wûn rê ânyê; më âdji tchô ndrotê nê gbê, kê tu ngbro kindî lê da nê. ⁹Ngû ngbânê âtê ambêteko âleadje, praâbalë ârê âleabô lê ânyê mo ku da nê ëbêche.»»

Jezü tchâ ngâ ëchê ndê tche ndî lê lö sabäa

¹⁰Têngâlo, Jezü sê lakê nyisê rê sê azü lê nda kê voga Ndjapâ lê ngâ lö sabäa. ¹¹Ngâ ëchê ndê tche wâ la käfunga kä ndjê tâ. Âmbô ngû lê könô gbê tchêpâ nê mîndûu manê vötaâ nê ndê ngâ ngbongbo tchozö mbo tchê, köbo ndêkê pa tche yoruatê yê ndjii ëlafô wâbo-a. ¹²Ndê Jezü wûn tchê, tche ê tchê, kê tô rê sê tchê päkêdê: «Ëchê, më tchâ mö lê tâkömbô ndê zê nê.» ¹³Jezü tô könô yê lê küma ëchê lâme, posênê tche yoruatê yê ëlafô, kê sê lakê voga Ndjapâ.

¹⁴Praâbalë su makündji ndê nda kê voga Ndjapâ nê kû tchê tâ rê ndê Jezü mbô rê ndê tche tchâ tâkömbô lê lö sabäa lâme. Tche tô rê sê kpûlû azü nê päkêdê: «Alö kä mîndûu manê balë ndêkê pa a mbo kua lânê, nyê nê lê alö nê lâme ndêkê pa a tcha nyê. Nyê nêâbô nê lê lö sabaä-ê.»

¹⁵Gbölö Gbîê tô rê ndênê sê tchê päkêdê: «Nyênyê ndê pö ma nyê wâ ngbî tâkê mbo rê ndê nyê âtê! Lê lö sabäa, akrê balë balë lê gbâtê nyê zûâbo wû tâ bâgala ndê yê âdëndjê kûndiê ndê yê tâ ma rê ndê tche zi rê lânê, kê e la tchê ndêkê pa tche ndjo ngû? ¹⁶Ânyê ëchê âtê ndê a zî tchê pâ mawo ndê Abrahâmo, ndê Satäa î tchê ngbâ ngû lê könô gbê tchêpâ nê mîndûu manê vötaâ âtê, âfûâbo ndêkê pa më jî tchê lê wû lâme lê lö sabäa?» ¹⁷Pö ndê Jezü tô rê lâme zâ ganô tâ gbölösênê lê la andjanê ndê

andjê kôsê yê. Praâbalê su kpûlû azü nê gbê wâ la mômô tâ pô ndê agbölö arê ndê Jezü sê lakê mbo rê lême.

Ndoka pâ ndjî yô ndê mütârede

(Mat 13.31-32; Mar 4.30-32)

¹⁸ Kâko Jezü tô rê päkêdê: «Gbölö gö-gbiê ndê Ndjapâ kütê yê la giamâ? Mê âto rê me pâ äwâ batê giamâ? ¹⁹ Gbölö gö-gbiê ndê Ndjapâ wâ batê ngâ ndjî mütârede ndê ngâ akrê gî rê lê kindî ndê yê. Ndjî yô ndê mütârede lême kû, kê kpô, kê wâ batê gbölö da yô. Anyiënê mbô kumâ andjê tâ matö nê.»

Ndoka pâ djëvö

(Mat 13.33)

²⁰ Jezü kâ tô rê päkêdê: «Mê âto rê me pâ Gbölö gö-gbiê ndê Ndjapâ wâ batê giamâ? ²¹ Äwâ batê djëvö ndê ngâ êchê kû rê, kê giâ rê la gbölö zûwü zoo nyînyî nê sûku.»

Jezü tö rê pâ azü li lâ yëyë manda

(Mat 7.13-14,21-23)

²² Ndê Jezü sê lakê e atê Jerûzalêmo, tche rô lâ ayëyë gö la agbölö gö lakê nyisê rê sê azü. ²³ Ngâ akrê yû tchê päkêdê: «Gbölö Gbiê, azü ndê andjê tchadje lê kuzü lême, andjê ngbâbo?» Jezü tô rê sê andjê päkêdê: ²⁴ «Nyê kpökpo tâ nyê kê li lâ yëyë manda nê; bëte më tö rê sê nyê: Angbängbâ azü âpu köbo ndêkê li lînnê, kê gboabô köbo tee-a.

²⁵ «Ädê earê nda nê âalafô ânyê kê tchû manda nê nê, nyê âsê me bhâ sûwu, kê sê lakê gugu manda nê, kê to rê päkêdê: «Gbölö Gbiê, amô kro manda tâ ârê!» Tche âto rê ndênê me sê nyê päkêdê: «Mê wûn-âbo sê tchô ndê nyê tô tâ-a!» ²⁶ Kâko nyê âto rê me sê tchê päkêdê: «Azê zî rê, kê ndjô rê la mö, mo nyîsê rê alême pâ köbo gö ndê ârê.» ²⁷ Tche âkâ to rê me sê nyê päkêdê: «Mê wûn-âbo sê tchô ndê nyê tô tâ-a. Nyê gütê nyê tâ mê chi; nyënyê gbê ndê a-earê kê mbo ngbongbo rê!» ²⁸ Tchâme kâ ndê kî lakê zi tchêlê da jî wa tâ, lo nê ndê nyê wun-adjê Abrahâmo la Izâke la Jakôbo la a-earê ndêma Ndjapâ gbê bhâlê Gbölö gö-gbiê ndê Ndjapâ. Nyënyê ndê

nye nă, a âyi nyê me bhâ sîwu! ²⁹ Azü âto me dəsênă ndê lo wutu tâ, kê to ndjê dəsênă ndê lo li tâ, dəpâ aga, də ginikî kê nədaje kê sə ma kizî bhâlê Gbölö gö-gbiê ndê Ndjapă. ³⁰ Kăko angâ azü lê gbâtê azü dəngbână ndê tchô angêta, andjê âwa me tâ kûma nă. Ânyê, angâ azü tâ kûma nă ndê tchô angêta, andjê âwa me tâ azü dəngbână.»

Jezü kî tâ Jerûzalêmo

(Mat 23.37-39)

³¹ Lo nă lâme, angâ afariziên nê ndola Jezü, kê tô rê sê tchê pākêdê: «Amö wutu tchâtê, kê ê atêlê ngâ gö ngbî, bête gbiê Hêrôde nyîndê kê won mö.» ³² Jezü tô rê ndênă sê andjê pākêdê: «Nyê êê kê tô rê sê köchê ndê tche mbo rə batê grawe lâme pākêdê: «Mê grô angbongbo atchozö, kê tchâ a-earê tâkômbô angêta, la tchêlâmbo, lê vötaâ lö nă mê kadje kua ndê mê.» ³³ Praâbalê äwäpă angêta, lâmbô, la mbină, mê ndəpo lê wrê ndê mê etê, bête âwâbo pä a won ngâ earê ndêma Ndjapă lê ngâ gö ngbî-a, kütû bhâ Jerûzalêmo.

³⁴ «Jerûzalêmo, Jerûzalêmo, momö ndê mo wôn a-earê ndêma Ndjapă. Azü ndê Ndjapă wân andjê sê mö, mo nyê andjê la tăme andjê tchû-î! Sîsună atôko kă ndê mê nyîndê kê pala abechê ndê ză êtchâtchâ mê batê anyî ngötö pala aê nă tchâtchâ mbrö yê, praâbalê mo nyîâbo ndênă-a. ³⁵ Kăko gö ndê nyê âwa me bhuu la tâ yê^a. Mê tô rê sê nyê: Nyê kă wun bata mê tee-a, zoo âwutu tâ lo nă ndê nyê to rê pākêdê: «Äwäpă Ndjapă e tchôtchô pô pâ akrê ndê tche nê la rê Gbölö Gbiê.»»

Jezü tchä ngâ earê tâkômbô

14 Lê ngâ lö sabăa, Jezü ê bhândê ngâ makündji ndê afariziên ndêkê zi kizî. Azü ndê andjê sê bhâye sê lakê cheko Jezü gbôô. ² Ngâ köchê ndê ngbêngbâ mbo tchê krê tchâtchu yê. ³ Jezü zâ pô, kê yû a-earê kê nyisê ndiê la afariziên pākêdê: «Nyê tô rê sê mê, ndiê ndê azê ză köbo ndêkê pa a tcha akrê lê lö sabăa? Âdəndjê rê ndê ndiê zâbo köbo ndêkê mbo tâ kăko-a.» ⁴ Praâbalê andjê sê lê wûtû nă. Jezü zâ earê tâkômbô nă, kê tchâ tchê, kê tô rê sê tchê pākêdê: «Gûgû etê.» ⁵ Pânê Jezü tô rê sê andjê pākêdê: «Âdê ngâ akrê lê gbâtê nyê âwa la modô ndê yê, âdəndjê

^a 13.35 Nyê dĩ Jer 7.1-15; Aps 118.26.

bâgala ndê yê ndê tche tê lâ kudû-ngû, tchê gbiabô tchê tee posênä ësûwu lâ lö sabäa?» ⁶ Kôbo ndêkê pa andjê to ngâ pö balê ndê pö lâme wâbo-a.

Nyê sääbô sê lâ ngendê ndê agbölö azü-î

⁷ Jezü wûn rê ndê azü ndê a ê andjê ndêkê zi rə, nê kă sê lâ angendê ndê agbölö azü, tche tô ndoka âtə sê andjê pākēdê: ⁸ «Âdê akrə âe mö ndê kizî lâ kpülü ndêkê totê ndê köchê la êchê, âwâbo pā mo sê lâ ngendê ndê agbölö azü-a. A wûn-âbo sê ngâ rə-a, akrə ndê tche ê mö ndê kpülü lâme, tche ê ndjê ngâ akrə ndê sê yê lû kă rô mö. ⁹ Akrə ndê tche ê nyê lâme, tche nê kă to rê sê mö pākēdê: «Amö alafô, kê gbotê tchô nê sê akrə ndê sê yê lû lâme.» Mo âlafô me la ganô kê e ndêkê sê dëngbânê. ¹⁰ Praâbalê âdê ngâ akrə âe mö ndêkê zi kizî, âwäpā mo sê bhângbâ nê, ndêkê pa tche ânê nê, kê to rê sê mö pākēdê: «Agü mē, amö nê kă sê lâ ngendê ndê agbölö azü.» Kăko sê zê luadje lâ la azü gbê ndê nyê zi rə la andjê. ¹¹ Bête akrə ndê tche mbôtê yê gbölö, a âmboadje tchê tche wa kpîêkpîê rê, ânyê akrə ndê tche mbôtê yê kpîêkpîê rê, a âmboadje tchê tche wa gbölö.»

¹² Pânê Jezü tô rê sê akrə ndê tche ê tchê ndê kizî lâme pākēdê: «Âdê mo ânyikrə kizî ndê tchêdalo, âdëndjê andê tchêndêgölo, amö eabô araagü zê ê, kê eabô azü pā mawo ndê zê ê, kê eabô arêma ndê zê ê, âdëndjê azü ndrotê nda ndê zê ndê rə ndê andjê wâ tâ; bête tângâlo, andjê âe ndjê mo ndê kizî bhândê andjê, kăko dākâ ndê mo mbô rê lâme, kă ndê andjê gî rê sê mö ëngbânê. ¹³ Praâbalê âdê mo âmbo kizî kpülü, âwäpā mo e a-earê yûkü, azü ndê tchâme-tê andjê ngêwele, azü ndê ngâ da andjê ndî, la a-earê föla. ¹⁴ Mo âwa me la mômô bête andjê giabô rə ndê zê sê mö ëngbânê tee-a. Ndjapâ âgiadje rê sê mö ëngbânê, tâ lo nê ndê adjîrê azü joadje lâ kuzü.»

Pö ndê gbölö kpülü

(Mat 22.1-10)

¹⁵ Ndê andjê djê pö lâme, ngânê balê lâ gûtê azü ndê andjê zî rə nê tô rê sê Jezü pākēdê: «Mômô kă tâ akrə ndê tche zî kizî ndê yê bhâlê Gbölö gö-gbîê ndê Ndjapâ!» ¹⁶ Jezü tô rê sê tchê pākēdê: «Ngâ köchê mbö ngâ gbölö kpülü, kê ê angbängbâ azü ndênê. ¹⁷ Lê dalo ndêkê zi kizî nê, tche wân earê kua ndê yê ndêkê to rê sê azü ndê a ê andjê ndê kpülü nê lâme

päkêdâ: «Nyê nâ atâ; bête a nyîkrê rə gbê bête nyê nâ.» ¹⁸ Praâbalë azü nâ balë balë gbê sê lakê to dju nâ ndê andjê nyîâbô nyîndâ kê nâ-ê. Dokü akrê nâ tô rê sê earê kua nâ päkêdâ: «Mê yô ngâ kindî, äwäpä më e ndêkê wun rê, më zä da zä! Mê năabô tee-a.» ¹⁹ Ngănê tô rê sê tchê päkêdâ: «Mê yô abâgala lê könô gbê, më âe ndêkê jetê kua la andjê. Mê zä da zä! Mê năabô tee-a.» ²⁰ Ngănê kâ tô rê päkêdâ: «Mê tö êchê angaâtê; bête rê kâ ndê mê eabô tee-a.» ²¹ Earê kua nâ dôtê yê, kê tô ndêma andjê gbê sê gbölö akrê ndê yê. Gbölö akrê nâ djê pö lâme, tchêlê yê kû tchê, tche tô rê sê earê kua ndê yê päkêdâ: «Amö êê gasa bhâsê tchô ndê azü pala tchê tâ andjê tâ, ndjê lê ayëyê köbo, kê e a-earê yûkü, azü ndê ngâ tchâme-tâ andjê ndî, a-earê föla, la azü ndê ngâ da andjê ndî.» ²² Pânê earê kua nâ kângbâ yê, kê tô rê päkêdâ: «Gbölö akrê, ârê mbô rə gbê ndê mo tô pö ndênê lâme nê, gbô adî tchô kâ po.» ²³ Kâko gbölö akrê nâ tô rê sê earê kua ndê yê nâ päkêdâ: «Êê kulê ayëyê köbo, kupâ agbadja, kê e azü, kê to rê sê andjê la gbôgbô pä andjê lîlî ndêkê pa tchâalê nâ si.» ²⁴ Mê tö rê sê nyê: Ngâ akrê balë lê gûtê azü ndê a ê andjê dokütchê lâme, ziabô kizî ndê mê tee-a!»

Köbo ndêkê watê djisîpili ndê Jezü

(Mat 10.37-38)

²⁵ Akpûlû azü sê lakê nâ la Jezü pâ köbo. Tche djêlê yê, kê tô rê sê andjê päkêdâ: ²⁶ «Âdê akrê ânyindâ kê nâ ngbâ mê, ndêkê watê djisîpili ndê mê, ânyê kê kôâbô kôsê bha nâ la anyî nâ, la êchê ndê yê, la abechê ndê yê, la ayîngâ yê, la anyîndê nê, ânyê kê kôâbô ndjê sê tâ yê la tâ yê kô-ê, tchê wabô tâ djisîpili ndê mê tee-a.» ²⁷ Akrê ndê tche zâbô yô ndê gba ndê yê zâ, ânyê kê nââbô nê ngbâ mê, tche kûâbo sêkê watê djisîpili ndê mê-a.

²⁸ «Âdê ngâ akrê lê gûtê nyê ânyindâ kê mbo ngâ gbölö nda ndê âgû atê lafô, tche âza küma yê dokütchê pâ makêche ndê tche nyîndê kê mbo rê la nda nê, ndêkê wun rê pâ makêche nê kûsê nê ndêkê mbo rê la nda nê nê gbê.» ²⁹ Ârê âdêabô dâ kâko, tche âkû tâme nda nê lê cho, ânyê nda nê kâbô kâ-ê, azü gbê ndê andjê wun nda nê sê lakê mo tchê, ³⁰ lakê to rê päkêdâ: «Akrê âtê jêlê kê mbo nda, kê wâbo la gbôgbô ndêkê ka rê-a.»

³¹ «Âdêndjê ngâ gbîê ânyindâ kê e la kûü ndê ngâ gbîê, tche âza küma yê kê to rê päkêdâ: Tchê kuadje aturûgu ndê yê sâke lê könô gbê ndêkê

mbo küü la ngâ yê ndê tche wâ la aturûgu sâke tâ akrê gbê? ³² Âdê tche âwun-abô sê tâ yê wûn djîrê, kê wan azü sê ngâ yê gbîê lâme ndê tche sê târû bhâchî, ndêkê yukû nê sê tchê pâ anyê mbo bata küü mbô lê gbâtê anyê la tchê-ê.»

³³ Jezü kâ tô rê pâkêdê: «Akrê lê gûtê nyê ndê tche gbôâbo gbôtê arê ndê yê gbê, tchê wabô tâ djišîpili ndê mê tee-a.»

Pö ndê ngbro

(Mat 5.13; Mar 9.50)

³⁴ «Ngbro wâtê tchôtchô rê. Praâbalê âdê kötchô nê âyu lônê nê, a âmbo tâ atôko ânyê âdaka? ³⁵ Âmboabô tchôtchô rê lê cho, âdêndjê kîndî balê tee-a. A âkû rê, kê yi rê fiî. Akrê ndê tche wâ la tü ndêkê dje pô la rê, âwâpâ tche dje pô âtê!»

Ndoka pâ ëbro-ngbaga ndê tche yû ânyê a gbô tchê

(Mat 18.12-14)

15 A-earê kê pala makêtche-lapöo la a-earê ngbongbo rê gbê nê ndola Jezü ndêkê dje tchê. ² Afariziën la a-earê kê nyisê ndiê sê lakê jende tchê lakê tô rê pâkêdê: «Köchê âtê mbô la sê a-earê ngbongbo rê, ânyê kô sê lakê zi rê la andjê!» ³ Käko Jezü tô ndoka âtê sê andjê pâkêdê: ⁴ «Tchanëbâ köchê nê lê gbâtê nyê kâ ndê âwâ la aëbro-ngbaga ngbangbo balê, ânyê ngânê balê lê gûtê andjê yû, ânyê tche gbôâbô gbôtê adî nê tâ azü vöanê la lê könô gbê tchêpâ nê mindûu manê voanê (99) lê përâ andjê, kê e kê pu tchanê balê ndê tche yû lâme zoo, kô gbo tchê ânyê? ⁵ Âdê tche âgbo tchê, kê wa la mômô, tche âza ëbro-ngbaga lâme ëpâ kangä yê, ⁶ kê gu la tchê atêndê yê. La tchêngbâ nê tche e araagü nê, la azü ndê andjê lô ndola tchê, kê to rê sê andjê pâkêdê: «Nyê nê azê vû ngî, bëte ëbro-ngbaga ndê mê ndê tche yû alême, më gbô tchê nê!»

⁷ «Käko ndjê, më tö rê sê nyê: Ngâ gbölö mômô wadje bhâ lafô, bëte earê ngbongbo rê balê ndê tche gbotê bândi kê mbo rê ndê yê. Mômô lâme rô andê adjîrê azü tâ azü voanê la lê könô gbê tchêpâ nê mindûu manê vöanê (99) ndê andjê wâbô wâ la gu ndêkê gbotê bândi köbo andjê.»

Ndoka pâ makətche ndê âyû ânyë a gbô rê

⁸«Âdændjê rê ndê ngâ ëchë âwa la mîë-makətche lâ könô gbê, ânyë ngânë balë yû, tchê zabô wo lâ lâmba, kâ gro tchâalë ndê sînyî nă, lakê pu rê zoo, kâ gbo rê ânyë? ⁹Âdê tche âgbo rê nă, kâ e araagü nă, la azü ndê andjê lô ndola tchë, kâ to rê sê andjê päkëdê: «Nyë nă azë vû ngî, bëte mîë-makətche ndê mē ndê âyû tē mē alême, mē gbô rê nă!» ¹⁰Käko ndjê, mē tö rê sê nyê, mômô kä lâ gbâtê aânje ndê Ndjapâ bëte ngâ earê ngbongbo rə balë ndê tche gbôtê bändi kâ mbo rə ndê yê.»

Ndoka pâ bechë ndê tche yû ânyë a gbô tchë

¹¹Jezü kä tô rê päkëdê: «Ngâ köchë wä la amodô ndê yê bichuü. ¹²Angi nă tô rê sê bha nă päkëdê: «Bha mē, amö kû andê me nă arə ndê âwâ ndêkê pa mē gbo rê lâme sê mē.» Käko bha andjê krü tchêlê arə ndê yê tē amodô ndê yê bichuü lâme. ¹³La tchêngbâ kpîëkpîë lö, angi nă kâ arə ndê yê lâme gbê, ânyë kâ rô la makətche nă ngrî atêlê ngâ gö. Bhaye, tche ndî arə ndê yê gbê lakê mbo angbongbo rə. ¹⁴Ndê makətche nă âsê ka tē yê gbê, ngâ gbölö gu tē lâ gö nă, käko tche wäbo la ngâ rə balë ndêkê zi rə-a. ¹⁵Tche ê ndêkê pu kua bhândê ngâ akrə gö nă. Akrə gö nă lâme wân tchë bhâlê kindî ndêkê sê pâ akoso ndê yê. ¹⁶Tche wä âme la gu ndêkê zi akizî ndê akoso nă zi rə lâme, praâbalë ngâ akrə balë wäbo ndêkê za rə sê tchë-a. ¹⁷Käko tche sê lakê za küma yê pâ kâ sê ndê yê lakê to rê päkëdê: «A-earê kua ndê bha mē gbê kä la kizî tē gbölösênä, ânyë mē sê bhâtê lakê tchu la gu âtê! ¹⁸Mê adjelafô ndêkê gu atêndê bha mē, kâ to rê sê tchë päkëdê: Bha mē, mē mbö rə ndê âkôsê Ndjapâ ânyë kâ kô ndjê sê zä, ¹⁹mē kûâbo sênä ndêkê pa mo ka wûn mē batê modô ndê zä-a, amö za mē batê ngâ earê kua ndê zä.»

²⁰«Tche âlafô kâ gü atêndê bha nă. Ndê gbô tchë ndêpo ngrî la nda nă, bha nă wûn tchë, ânyë kâ wûn nyonyo yê tē gbölösênä, tche kpê lâ köbo yê, kâ tchü tchë kproô ëla krü yê lakê a ma yê. ²¹Modô nă tô rê sê tchë päkëdê: «Bha mē, mē mbö ngbongbo rə ndê âkôsê Ndjapâ ânyë kâ kô ndjê sê zä, mē kûâbo sênä ndêkê pa mo wun mē batê modô ndê zä-a.» ²²Praâbalë bha nă tô rê sê a-earê kua ndê yê päkëdê: «Nyë ë wândä wândä kâ kä la ngâ ngrîngrî lâba ndê âfû kâ yû rê êtê yê. Nyë yû ëdage êtê könô yê, la dakpo êtê da yê. ²³Nyë kä la bâgala ndê azë mbô rê pâ

tchê wâ la jrôa tâ yê lâme, kê won tchê, azä zi tchê, ânyê kê mbo kpülü, ²⁴bête modô ndê mê ndê nyê wun tchê âtə, tche tchû alême nê ânyê kê jô âtə, tche yû alême nê ânyê më kä gbô tchê âtə. Andjê jêtê kê mbo gbölö kpülü nê.

²⁵«Tê lo nê lâme, gbô âyâ modô lâme kä bhâlê kindî. Ndê tche âsə kangbâ yê, kê wûtu ndola nda nê, kê djê sîkî ndûgû la ëngbâ ndê azü da rê. ²⁶Tche ê ngâ earê kua balê lê gbâtê a-earê kua nê, ânyê kê yû tchê tâ rə ndê âmbo lâme. ²⁷Earê kua nê tô rê sê tchê pākêdê: «Yîngâ zə kangbâ yê nê, ânyê bha zə wôn bâgala ndê azə mbô rê pə tche wâ la jrôa tâ yê lâme ndêkê pa azə zi tchê, bête tche gbô modô ndê yê ndê gbô tchê sê la sênə.» ²⁸Käko tchêlê dokü modô nê kû tchê, ânyê tche kôsê kê li atê tchâalê nê. Bha nê wûtu, kê dî tchêlê ma yê sê tchê ndêkê pa tche li. ²⁹Praâbalê tche tô rê sê bha nê pākêdê: «Wûnsa ngâ rə! Më mbô kua ndê zə lê angbängbâ angû, më kôâbo sê ma zə-a, praâbalê mo zâbo ndjê ngâ kûtiê ëbro balê sê mê ndêkê pa më mbo ndjê kpülü la araagü mê-a. ³⁰Gbô rê ndê, mo âsə wun modô ndê zə ndê tche kangbâ yê, tchetchê ndê tche ndî arə ndê zə gbê tâ pö ndê aëchê ndê kua ndê andjê wâ ndêkê pu aköchê lâme, mo wôn bâgala ndê azə mbô rê pə tche wa la jrôa tâ yê lâme bête tchê!» ³¹Bha nê tô rê sê tchê pākêdê: «Modô ndê mê, mo kä ndrotê mê logbê, arə ndê mê gbê wä ndjê tâ andê zə nê. ³²Praâbalê azə wä âme ndêkê mbo kpülü, kê vu ngî bête yîngâ zə âtə, tche tchû alême nê ânyê kê jô âtə, tche yû alême nê ânyê a gbô tchê âtə!»»

Ndoka pâ ngbongbo earê kê bata rə

16 Jezü tô rê sê adjisîpili ndê yê pākêdê: «Ngâ earê rə alême kä tâ ndê tche wâ la ngâ akrê ndê tche zâ tchê ndêkê wûn tchô pâ arə ndê yê. Azü nê kê tô rê sê earê rə lâme pâ earê kua ndê yê kä lakê ndî arə ndê yê. ²Gbölö akrê lâme ê earê kua nê, kê tô rê sê tchê pākêdê: «Pö giamâ kä ndê më djê rê tâ zə kâkê? Amö nyisê tchêngbâ kê bata rə ndê zə sê mê! Bête më nyî bata ndênə pə mo ka wûn tchô pâ arə ndê mê-a.» ³Earê kê bata rə lâme tô rê bhâtê su yê pākêdê: «Ndê gbölö akrê ndê mê nyîndê kê ji mê tâ ma kua âtə, më âmbo atöko? Më wâbo la gbôgbô ndêkê djo kindî-a, ganô ndêkê mbo jêndê pâ köbo mbô më mbô. ⁴Më wûnsê rə ndê mê mbo rê nê! Âdê a âji mê tâ ma kua nê, azü zadje mê bhândê andjê!» ⁵Earê kê bata rə lâme ê azü ndê gEDA ndê gbölö akrê ndê yê wâ lê kûma

andjê balë balë gbê. Tche yû dokü earê geda në päkêdê: «Geda ndê gbölö akrê ndê mê wä lâ küma zä atöko?» ⁶ Earê geda në tô rê päkêdê: «Tûku ndê kâdâ ngbangbo balë.» Earê kê bata rə në tô rê päkêdê: «Mbëti geda ndê zä kâ âtə. Amö sə bêche gasa-ê, kâ mbo rê la mbëti në pä äwä ngbâ tē azü bichuû la lâ könô gbê.» ⁷ Pânə tche yû ngânə päkêdê: «Änyë momö, andê zə në wä atöko?» Earê geda në tô rê päkêdê: «Sâke ndê ndjî kändä ngbangbo balë.» Earê kê bata rə në tô rê sê tchê päkêdê: «Mbëti geda ndê zä kâ âtə. Amö mbo rê la mbëti në päkêdê: Äwä sâke ndê ndjî kändä tē azü vöanə.» ⁸ Gbölö akrê^a ndê ngbongbo earê kê bata rə lâme gamba tchê bëte tche mbö rə lâme la kënyî. Bëte azü tchêbêche âtə wä la kënyî lakê mbo rə sê angâ andjê lâ gbâtê andjê, ârô azü ndê Ndjapă ndê andjê wâtê azü ndê ngbänga.»

⁹ Jezü kâ tô rê sê andjê päkêdê: «Andê me në, më tô rê sê nyë päkêdê: Arə tchêbêche âtə ndê âbolo azü lâme, nyë kü rê kê za könô sê araagü nyë la rê, änyë lo në ndê arə në lâme âwabô wä tchânê nyë, andjê kuadjê nyë lâ anda ndê logbê logbê. ¹⁰ Akrê ndê tche mbô rə djîrê la akpîêkpîê arə, tchê mboadjê ndjê rə djîrê la agbölö arə. Akrê ndê tche mbô mbëli la akpîêkpîê arə, tchê mboadjê ndjê mbëli la agbölö arə. ¹¹ Âdə nyë âmboabô rə mbô djîrê la arə tchêbêche âtə ndê âbolo azü, tchabâ kâ ndê âkuadjê alêge arə sê nyë ndêkê pa nyë wun tchô pânə? ¹² Âdə nyë âmboabô rə mbô djîrê la arə ndê âwâtê andê ngâ akrê, tchabâ kâ ndê âzadjê rə sê nyë ndê âwâtê andê nye në?»

¹³ «Earê kua balë wâbo ndêkê mbo kua sê agbölö azü bichuû-a. Bëte tchê koadjê sê ngânə balë änyë kê nyiadjê ndê ngânə balë. Âdəndjê rê tchê zadjê tē yê gbê sê dokü në änyë kê koadjê sê bichuû në. Äwâbo pä nyë mbo kua sê Ndjapă, kê ngbo rê la kua makêche-a.»

Jezü tö angâ apö ngbî ngbî

(Mat 11.12-13; 5.31-32; Mar 10.11-12)

¹⁴ Afariziën djê pö lâme gbê, kâ sê lakê mo Jezü bëte andjê nyîndê makêche tē gbölösênə. ¹⁵ Jezü tô rê sê andjê päkêdê: «Nyë nyîsê në lâ la azü pä nyë wâtê adjîrê azü, praâbalë Ndjapă wûnsê arə bhâlê su nyë në

^a 16.8 Gbölö akrê në: Änyîndê kê to rê pä gbölö ndê earê kê wûn tchô pä arə, ndê âtö pö ndê Jezü la tē yê.

gbê. Bête rə ndê azü wûn rə batê gbölö rə, Ndjapă wûn andê yê nê batê ngâ rə ndê tche kôsê nê.

¹⁶ «Ndîë ndê Möyîze la a-Mbëtî ndê a-earê ndêma Ndjapă nyîsê köbo sê azü zoo êtê lo nê ndê Jâan-Batîse wûtu. Ätö tê lö nê lâme, a nyîsê Tchôtchô Pö ndê Gbölö gö-gbië ndê Ndjapă sê azü, ânyê azü kâ lakê mbo gbôgbô gbê ndêkê li atêlê nê. ¹⁷ Sênê kâbo tê tchêlafô la tchêbêche ndêkê ro-a, praâbalê sênê kâ tê gbölösênê ndêkê pa ngâ kpîëkpîë rə kâtê Mbëtî-ndîë balê yu.

¹⁸ «Köchê balê balê gbê ndê tche grô êchê ndê yê ânyê kâ tô ngânê ngbî, tche pû êchê ndê akrê nê. Ânyê akrê ndê tche tô êchê ngbâ ngâ köchê ndê tche grô tchê, dëkê tche pû êchê ndê akrê nê.»

Earê rə la Lazäre

¹⁹ «Ngâ köchê alême kâ tâ ndê tche wâtê earê rə. Tche yü kütü atchôtchô alêba ndê gbölö makêche. Tche sê la sênê logbê, ndjê kütü kpülü la kpülü kâ lê manda ndê yê. ²⁰ Ngâ earê yûkü ndê rə yê wû pã Lazäre kâ lakê lo tchâtchu manda ndê yê, ndê ku zâ kâtê yê gbê. ²¹ Tche kâ la gu ndêkê zi akuzro kizî ndê âsê lakê tu bêche tchâtchâ ë gbalâka kizî ndê earê rə lâme. Pã arê lâme gbê, aëvrô nê, kâ la tchêla ku tê yê. ²² Têngâlo, earê yûkü nê lâme tchu-î, ânyê aânje ndê Ndjapă zâ tchê, kâ ê la tchê bhâ ndrotê Abrahâmo^a. Earê rə lâme tchû ndjê-ê, ânyê a chî tchê. ²³ Earê rə lâme wûn yûkü tê gbölösênê lê tchô ndê akuzü. Tche kênga la yê kâ wûn Abrahâmo la Lazäre târu tê yê. ²⁴ Kâko tche ôn ngbôo kâ tô rê päkêdê: «Bha mê Abrahâmo, amö wun nyonyo mê, kâ wan Lazäre, tche ndro kûma ë kônô yê lê ngû, kâ za rê pã tîmî mê, bête më wûn yûkü lê wo âtê tê gbölösênê.» ²⁵ Praâbalê Abrahâmo tô rê päkêdê: «Bechê ndê mê, äwäpã sê pö âtê te lê zä: Ndê gbô mö ndêpo la türü la zä bêche, mo gbô arê alême tê gbölösênê. Praâbalê andê Lazäre, tche wûn yûkü tê gbölösênê. Angaâtê, su yê zî nê, ânyê momö ndê zê nê, mo kâ lakê wun yûkü. ²⁶ Pã arê lâme gbê, ngâ gbölö kudû ndê tchêlê nê bû biî kâ lê gbâtê nyê la ârâ. Kâko azü dândê ârâ ndê andjê nyîndê kâ ro atêndê nyê, andjê gboabô köbo tee-a, ânyê andjanê dândê nyê gboabô ndjê köbo ndêkê wutu êtê ârâ-a.» ²⁷ Earê rə lâme tô rê päkêdê: «Mê zä da zä bha mê, batê rə nê dâ kâko, amö wan Lazäre bhâlê nda ndê bha mê. ²⁸ Bête më kâ la ayîngâ

^a 16.22 Nyê dĩ 13.28.

mê mindûu, tche e kê to rê sê andjê dokütchê pä andjê nêabô nê ndjê lâ tchô ndê yûkü âta-ê.» ²⁹ Abrahâmo tô rê ndênê sê tchê päkêdê: «Ndîe ndê Möyîze la mbëtî ndê a-earê ndêma Ndjapâ kä lâ gbâtê andjê, äwäpä andjê dje andjê.» ³⁰ Earê rê lâme tô rê sê tchê päkêdê: «Âdêâbo käko-a, bha mê Abrahâmo, praâbalê âdê ngâ akrê âto bhândê akuzü ânyê kö nê pu andjê, käko andjê gboadje tâ bændi kê mbo rê ndê andjê.» ³¹ Praâbalê Abrahâmo tô rê päkêdê: «Âdê andjê ânyiabô nyîndê kê djê ma Möyîze la a-earê ndêma Ndjapâ, ânyê ngâ akrê tô ndjê bhândê akuzü, kö nê lakê tö pö sê andjê, andjê djêâbo ma yê balê tee-a.»

Ngbongbo rê lakê ko pö lâ kûma

(Mat 18.6-7,21-22; Mar 9.42)

17 Jezü tô rê sê adjisîpili ndê yê päkêdê: «Arê ndê âmbo rê pä azü te lâ ngbongbo rê kä tâ logbê. Praâbalê nyonyo kä tâ akrê ndê tche mbô rê pä angâ yê te lâ ngbongbo rê. ² Äfü pä a i ngâ gbölö tãme tâ gi yê, kê yi tchê la rê bhâlê gbölö ngü ngbro, ärö rê ndêkê pa tche mbo rê ânyê ngânê balê lâ gbâtê abechê âta te lâ ngbongbo rê. ³ Äwäpä la nyê gbo-ê!

«Âdê ngâ zê âmbo ngbongbo rê tâ zê, amö nyisê ngbongbo rê ndê yê nê sê tchê lâ küwû nê. Âdê tche âgbotê bændi kê mbo rê ndê yê nê, äwäpä mo ko pö lâ kûma yê. ⁴ Âdê tche âmbo ngbongbo rê tâ zê sûsunê mindûu manê bichuû lâ lo balê, ânyê kê kângbâ yê pu mö sûsunê mindûu manê bichuû lakê to rê päkêdê: «Mê gbôtê köbo nê nê», äwäpä mo ko pö lâ kûma yê.»

Kê za su sê Ndjapâ

(Mat 17.19-20)

⁵ Abadjângele tô rê sê Gbölö Gbië päkêdê: «Amö mbo rê ânyê kê za su ârê sê Ndjapâ ge.» ⁶ Gbölö Gbië nê tô rê ndênê sê andjê päkêdê: «Âdê kê za su nyê sê Ndjapâ âge batê ndjî mütârede, nyê âto rê sê da yô âta päkêdê: «Amö alafô la chêchê zê gbê, kê e kê chitê zê bhâlê gbölö ngü ngbro», da yô lâme âdjeadje nyê.»

Rə ndê âwâ pä earê kua mbo rê

⁷ «Azə chi ndê pö âtə: Âdə ngâ akrə lê gbâtê nyê âwa la ngâ earê kua ndê tche djo kindi âdandjê rê ndê tche bata kpûlû agia. Ndê tche âsə wun earê kua lăme ndê tche tô bhâlê kindi ndêkê kangbâ yê, tchê toadje rê sê tchê pākêdê: «Amö nə gasa kê zi kizî?» ⁸ Âdêâbo kăko-a, tchê toadje rê sê tchê pākêdê: «Amö fa kizî sê mē, pănē mo yu lâba tē zē bēte kê za kizî nə sê mē. Âdə mē âzi rə ânyê kē ndjô rə nê, mô ziadje andê zə nə ndjê lakê ndjo rə.»

⁹ «Ndê earê kua nə mbô arə gbê ndê gbölö akrə ndê yê yûkû nə lăme, tche âza ayîabâ sê earê kua ndê yê lăme? Âdêâbo kăko-a. ¹⁰ Ârê âwa ndjê me kăko tē andê nye nə, ndê nyê mbô arə gbê ndê a yûkû nə sê nyê, nyê tō rê pākêdê: «Ârâ wâtê ambămbă a-earê kua, ârâ mbô kütû rə ndê âwâ pä ârâ mbo rê.»»

Jezü tchä a-earê broma lê könô gbê

¹¹ Ndê Jezü zâ köbo ndêkê e atê Jerûzalêmo, tche dô lê agö ndê Samari la andê Galilê. ¹² Ndê tche âsə li lê ngâ yëyë gö, a-earê broma lê könô gbê nê lê köbo yê, kē krû bhächî^a. ¹³ Andjê sê lakê ta wârê pākêdê: «Jezü, Earê kê nyisê rə, amö wun nyonyo ârâ!» ¹⁴ Jezü wûn andjê kē tô rê sê andjê pākêdê: «Nyê êê, kê mâtê nyê tē a-earê kê wa ngela sê Ndjapă^b.» Ndê andjê âsə e, tē andjê dăka-ê. ¹⁵ Ngănə balē lê gûtê andjê ndê tche wûn rê pä tē anyê dăka nê, tche dôtê yê lakê voga Ndjapă lakê ta wârê ngbôô. ¹⁶ Tche tē tchâtchâ Jezü, kē chí kûma yê tē cho lakê za ayîabâ sê tchê. Köchê lăme wâtê akrə gö ndê Samari. ¹⁷ Kăko Jezü tô rê pākêdê: «Âdêâbo andjê lê könô gbê kă ndê mē tchâ andjê? Adî nə mindûu manê vöanê sê bhâ tchêbâ?» ¹⁸ Ngâ akrə balē ndê tche rî tchêlê yê ndêkê ka bēte kê za ayîabâ sê Ndjapă wăbo-a, kütû akrə ndê ngâ gö ngbî âtə?» ¹⁹ Pănê Jezü tô rê sê tchê pākêdê: «Alafô, kē gû atêndê zê; kê za su zē sê mē tchâ mö nê.»

^a 17.12 Nyê dĩ Lev 13.45-46. ^b 17.14 Nyê dĩ Lev 14.2-3.

Kê nê ndê Gbölö gö-gbië ndê Ndjapä*(Mat 24.23-28,37-41)*

²⁰ Afariziïen yû Jezü päkëdê: «Kê nê ndê Gbölö gö-gbië ndê Ndjapä âwa dalatchêbâ?» Jezü tô rê ndênê sê andjê päkëdê: «Gbölö gö-gbië ndê Ndjapä nêabô tee batê ngâ rê ndê a wun rê wün-a. ²¹ A âtoabô rê tee päkëdê: «Nyê wün rê, äkä tchâtê! Âdëndjê rê «äkä têbhâ! Bête äwäpä nyê wunsê nê pä Gbölö gö-gbië ndê Ndjapä kä lâ gûtê nyê.»

²² Pânê tche tô rê sê adjisîpili ndê yê päkëdê: «Angâ alö âwutuadje ndê nyê nyindê kê wun ngâ lö balê lâ alö ndê Modô ndê Akrê, praâbalê nyê wun-abô rê tee-a. ²³ A âtoadje rê sê nyê päkëdê: «Tche kä têbhâ! Âdëndjê rê «tche kä tchâtê! Praâbalê nyê ëäbô ê bhaye-ê, âdëndjê rê nyê kpëäbô kpê bhaye-ê. ²⁴ Käko lo kê ka ndê Modô ndê Akrê âwa me batê rê ndê nyîvrô sro kpôlânä ânyê ngbänga nê wutu dëkalâ dëkalâ lâme. ²⁵ Praâbalê äwäpä tche wun yûkü tê gbölösênê dokütchê, ânyê äwäpä azü ndê tchô angêta kosê yê. ²⁶ Rê ndê âmbô alême losê Nowê, ârê âmbô ndjê me käko losê kê ka ndê Modô ndê Akrê. ²⁷ Azü zî rê alême lakê ndjo rê, aköché la äéchê têtê andjê zoo âwûtu êtê lo nê ndê Nowê lî lâ âreche. Käko gbölö nyîvrô nyî, kê vô katchôgbê, ânyê kê wôn andjê gbê^a. ²⁸ Ârê âwadje ndjê me käko batê losê Lôto: Azü zî rê alême lakê ndjo rê, andjê yô rê, kê ka rê, andjê lü rê, kê mbô anda. ²⁹ Praâbalê lo nê ndê Lôto wûtu lâ Sodômo, Ndjapä wân ngâ gbölö timî wo la sûfre bhâ lafô âjrê pâ andjê batê nyîvrô, kê jû andjê gbê^b. ³⁰ Rê nê âmbô ndjê me käko lo nê ndê Modô ndê Akrê madje tê yê lâ la azü.

³¹ «Tê lo nê lâme, akrê ndê tche sê tchâmbrönda ndê yê dâ lafô, ânyê arê ndê yê wâ bhâ tchâalê, tchê liabô tee ndêkê kû rê-a^d. Âdëndjê akrê ndê tche sê bhâlê kindî, tchê doabô tê yê atêlê manda ndê yê tee-a. ³² Äwäpä pö ndê êché ndê Lôto^e te lâ nyê. ³³ Akrê ndê tche pû köbo ndêkê bata tchîsûwu ndê yê, tchê yuadje köbo nê. Praâbalê akrê ndê tche yû köbo tchîsûwu ndê yê, tchê batadje rê. ³⁴ Mê to rê sê nyê: Lâ büitchî âtê, azü bîchuû âloadje balê pâ ngâ kûngrê; a âzadje ngânê balê, ânyê kê gbotê balê nê. ³⁵ Äéchê bîchuû âsêadje lakê nu rê; a âzadje ngânê balê, ânyê kê gbotê balê nê. [³⁶ Aköché bîchuû âsêadje bhâlê kindî; a âzadje ngânê

^a 17.27 Ndêkê to tê yëyê da 26 êtê 27, nyê dî Jen 6.9—7.24. ^b 17.29 Ndêkê to tê yëyê da 28 êtê 29, nyê dî Jen 18.20—19.25. ^d 17.31 Nyê dî Mat 24.17. ^e 17.32 Nyê dî Jen 19.26.

balë, ânyë kê gbotâ balë në^a.]» ³⁷ Adjisîpili yû tchë päkêdâ: «Gbölö Gbië, rə në lâme âmbô bhâ tchêbâ?» Tche tô rê sê andjê päkêdâ: «Sênə ndə akrukru wa tâ, sênə lâme akânda paladje tâ andjê tâ^b.»

Ndoka pâ êchê lâ ndavrö la earê kê wa ngbanga

18 Jezü tö ndoka âtə sê adjisîpili ndê yê, ndâkê nyisê në sê andjê pâ, âwäpä andjê to pö sê Ndjapâ logbê, kê moabô mô tâ-ê. ² Tche tô rê sê andjê päkêdâ: «Lê ngâ gö, ngâ earê kê wa ngbanga kädje, tche kpêâbo wa Ndjapâ-a, kə lûâbo ndjê sê ngâ akrə balë-a. ³ Lê gö në lâme, ngâ êchê lâ ndavrö kâ ndjê tâ ndê tche nə tchê logbê, kê gbo earê kê wa ngbanga lâme lakê to rê sê tchê päkêdâ: «Amö wa tchêlê ngbanga lê gbâtê mê la earê kê kosê mê âtə.» ⁴ Earê kê wa ngbanga në nyîâbo tchê ndônə-a. Pânə tche tô rê bhâtê su yê päkêdâ: «Tê lège në më wûnsê në nê pâ më kpêâbo wa Ndjapâ-a, kə lûâbo sê ngâ akrə balë-a. ⁵ Praâbalé batê më ndjôâbô ngû ndjô tâ êchê lâ ndavrö âtə-ê, më âwa tchêlê ngbanga ndê yê, ânyë tche ka bata kê ndâkê ka kûma mê.» ⁶ Gbölö Gbië kâ tô rê sê andjê päkêdâ: «Nyë djê pö ndê ngbongbo earê kê wa ngbanga lâme tô rê! ⁷ Kâko azü ndê Ndjapâ ndê tche dî andjê, ndê andjê ki sê tchê dalobiî lâme, tchê wabô tchêlê ngbanga ndê andjê? Tche âsə zoo ânyë kê za könô sê andjê? ⁸ Me tö rê sê nyê! Tche âwa tchêlê ngbanga ndê andjê gasa-ê. Praâbalé âdê Modô ndê Akrə âkangbâ yê, tchê gboadje azü ndê andjê zâ su andjê sê tchê pâ cho âtə?»

Ndoka pâ fariziën la earê kê pala makêche-lapöo

⁹ Jezü kâ tô ndoka âtə sê angâ azü ndê andjê wûntê andjê tâ adjîrê azü tchâtchu Ndjapâ ânyë kê talusê angâ andjê. ¹⁰ Tche tô rê sê andjê päkêdâ: «Aköché bîchuü ë atêlê gbölö nda Ndjapâ ndâkê to pö sê Ndjapâ. Ngânê dâ fariziën, ngânê dâ earê kê pala makêche-lapöo. ¹¹ Fariziën lâme krê lafô ânyë kə sê lakê to pö sê Ndjapâ bhâtê su yê pâ^d: «Ndjapâ, më zâ ayîabâ sê mö, bëte më wâbo batê adî azü gbê-a, ndê andjê wâtê a-earê ngbâ, la a-earê mbêli, la azü ndê andjê pu aêchê âdêndjê aköché ndê azü lâme-a.

^a 17.36 Lê angâ angbängbâ abândi Mbëtü Ndjapâ la ma gerêke, yëyë da 36 lâme wâbo lânə-a. Nyë dî Mat 24.40. ^b 17.37 Nyë dî Job 39.30. ^d 18.11 Tche krü lafô ânyë kə tô pö sê Ndjapâ bhâtê su yê: Änyîndê kê to rê pâ tche krü bhâchî ânyë kə tô pö sê Ndjapâ.

Më wâbo ndjê batê earê kê pala makətche-lapöö lâme-a. ¹²Lê lö mindûu manë bichuû, më kôsê kizî sûsunë bichuû lakê to pö sê Ndjapâ. Rê gbê ndê më gbo rê, më kü dîme nê sê mö.»

¹³«Earê kê pala makətche-lapöö lâme sê andê yê nê bhâchî, tche kêngabô ndjê la yê atê lafô-a. Praâbalê tche sê lakê bhi tchêla ngbôgo yê lakê to rê päkêdê: «Ndjapâ, amö wun nyonyo më, mëmê ndê më wâtê earê ngbongbo rê.» ¹⁴Jezü kê tö rê päkêdê: «Më tö rê sê nyê: Earê kê pala makətche-lapöö lâme âsê gu atêndê yê, dëkê tche dâka tchâtchu Ndjapâ nê, âdêâbo farizîën lâme-a. Bête akrê ndê tche mbôtê yê gbölö, a âmboadje tchê, tche wa kpîêkpîê rê, ânyê akrê ndê tche mbôtê yê kpîêkpîê rê, a âmboadje tchê, tche wa gbölö.»

Jezü ë tchôtchô pö pâ angbelê-abechê

(Mat 19.13-15; Mar 10.13-16)

¹⁵Azü nê ndjê la angbelê-abechê sê Jezü ndêkê pa tche to könô yê ëpâ andjê. Ndê adjisîpili wûn rê kâko, kê sê lakê hro la azü nê. ¹⁶Praâbalê Jezü gî abechê lâme ndola tchê, ânyê kê tô rê päkêdê: «Nyê gbôtê abechê, andjê nê pu më! Nyê kiâbô kîta kôbo tâ andjê, bête Gbölö gö-gbîë ndê Ndjapâ wâtê andê andjanê ndê andjê wâ batê abechê lâme. ¹⁷En-en, tâ lège nê më tö rê sê nyê: Akrê ndê tche mbôâbô mbô la sê Gbölö gö-gbîë ndê Ndjapâ batê abechê âta, tchê liabô balê atêlê nê tee-a.»

Jezü la earê rê

(Mat 19.16-30; Mar 10.17-31)

¹⁸Ngâ makündji ndê ajuifu yü Jezü päkêdê: «Tchôtchô earê kê nyisê rê, më âmbo atôko ânyê kê gbo tchîsûwu ndê logbê logbê?» ¹⁹Jezü tô rê sê tchê päkêdê: «Bête giamâ kê ndê mo ê më pâ tchôtchô akrê? Ngâ tchôtchô akrê balê wâbo-a, kütû Ndjapâ balê. ²⁰Mo wûnsê andîë nê: Âwâbo pâ mo pu êchê âdêndjê köchê ndê ngâ akrê-a, âwâbo pâ mo won akrê-a, âwâbo pâ mo zi ngbâ-a, âwâbo pâ mo mo yepa tâ ngâ akrê-a, äwäpä mo lusê bha la anyî zê^a.»

²¹Köchê lâme tô rê ndênê päkêdê: «Ndê gbô më ndêpo tâ bechê-ëköchê, më mbô arê lâme nê gbê ndjoa êtê tchô angêta.» ²²Pânê

^a 18.20 Nyê dĩ Eki 20.12-16.

ndê Jezü djê pö lâme, tche tô rê sê tchê päkêdê: «Gbô ngâ rə balë kä po ndêkê pa mo mbo rê: Äwäpä mo ka arə gbê ndê mo wâ la rê, kä krü tchêlê makətche nê tâ a-earê yûkü, käko ânyê mô gboadje arə bhâ lafô, la tchêngbâ nê, mo nê ngbâ mê.»

²³ Praâbalë ndê köchè lâme djê pö nê, nyonyo rôpâ yê, bëte tche wâ la arə tâ gbölösênê. ²⁴ Ndê Jezü wûn rê ndê tche sê la nyonyo, kä tô rê päkêdê: «Sênê kâkâ tâ a-earê rə ndêkê li lâ Gbölö gö-gbië ndê Ndjapâ! ²⁵ Sênê kä tâ earê rə ndêkê li atêlê Gbölö gö-gbië ndê Ndjapâ, kä rô kä li ndê gia ndê rê yê wû pä chamö lê grü masângê.» ²⁶ Azü ndê andjê sê lakê dje tchê tô rê päkêdê: «Käko tchabâ lêe kä âkê tcha?» ²⁷ Jezü tô rê ndênê sê andjê päkêdê: «Rə ndê sênê kä tâ azü ndêkê mbo rê, sênê kâbo tâ Ndjapâ-a.»

²⁸ Käko Pîere tô rê päkêdê: «Ârâ gbötê arə ndê ârâ gbê, ânyê kä zâ tchêngbâ zê.» ²⁹ Jezü tô rê sê andjê päkêdê: «En-en, tâ lêge nê më tö rê sê nyê: Âdê ngâ akrê âgbotê nda ndê yê, êchè ndê yê, arêma ndê yê, bha nê la anyi nê, abechê ndê yê bëte Gbölö gö-gbië ndê Ndjapâ, ³⁰ tchê gboadje arə âro masênê ndê tchô angêta, ânyê kä gboadje ndjê tchîsûwu ndê logbê logbê lê tchîsûwu ndê ânê.»

Jezü kä tô pö ndêkê tchu lakê jo ndê yê lâ kuzü

(Mat 20.17-19; Mar 10.32-34)

³¹ Jezü kü adjisîpili ndê yê lâ könô gbê tchêpâ nê bîchuû, kä gîtê yê la andjê bhâchî, ânyê kä tô rê sê andjê päkêdê: «Nyê djê rê, azê âe atê Jerûzalêmo ndêkê pa pö gbê ndê a-earê ndêma Ndjapâ mbô rê lê mbêti pâ Modô ndê Akrê alême, âmbo gundê sê nê.

³² «A âgboadje tâ yê tchânê azü ndê andjê wâbô wâtê ajuifu, andjê moadje tchê, kä droadje tchê, kä kuadje ngrûsrô tâ yê. ³³ Andjê bhiadje tchê la goto, ânyê kä won-adjê tchê. Lâ lö vötaâ nê, tchê joadje lê kuzü.» ³⁴ Praâbalë adjisîpili ndê yê djêâbo tchêlê pö lâme balê-a. Tchêlê dju pö lâme wâtê andjê wû, ânyê andjê wûn-âbô sê pö ndê Jezü tô rê lâme wûn-î.

Jezü tchä ngä earê föla

(Mat 20.29-34; Mar 10.46-52)

³⁵ Ndê Jezü ndô la gö ndê Jerikö, dëkë ngä earê föla sê bëche tâ ma köbo lakê yukû rə tchânê azü. ³⁶ Tche djê sîkî kpûlû azü ndê andjê ro, kə yûkû rə nê ndê âmbo lâme. ³⁷ A tô rə sê tchê pä Jezü, akrə gö ndê Názärête kă ndê âro lâme. ³⁸ Kăko tche tâ wârê lakê to rə pəkêdê: «Jezü, Modô ndê Davîdi, amö wun nyonyo mê!» ³⁹ Azü ndê andjê sê lakê nê bhâtê kûma nê hrô la tchê ndêkê pa tche ngbo ma yê tâ, praâbalê tche kă tâ wârê ngbô pəkêdê: «Modô ndê Davîdi, amö wun nyonyo mê!»

⁴⁰ Jezü krê-ê, kə zâma ndêkê pa a nê la tchê sê anyê. Ndê tche nê ndola Jezü, Jezü yû tchê pəkêdê: ⁴¹ «Mo nyîndê nê pä mē mbo giamâ tâ zê?» Tche tô rə ndânê pəkêdê: «Gbölö Gbië, amö mbo rə ndêkê pa mē ka wûn tchô.» ⁴² Jezü tô rə sê tchê pəkêdê: «Amö wun tchô! Kê za su zê sê mē tchâ mö nê.» ⁴³ Posênê, tche wûn tchô, ânyê kə nê ngbâ Jezü lakê voga Ndjapă. Kpûlû azü nê gbê âsê wun rə kăko, kə sê ndjê lakê voga Ndjapă.

Jezü la Zachê

19 La tchêngbâ nê ndê Jezü lî lê gö ndê Jerikö, tche sê lakê ro lê gö nê. ² Ngä köchê ndê rə yê wû pä Zachê, ndê tche wâtê makündji ndê a-earê kê pala makêche-lapöo, tche wă la arə tâ gbölösênê. ³ Zachê pû köbo ndêkê wun rə pä Jezü dă tchabâ? Kə gbôâbo köbo ndêkê wun tchê-a, bëte tche wâtê ndöndö akrə, ânyê azü ză tchêngbâ Jezü tâ gbölösênê. ⁴ Kăko tche kpê andê yê nê dokûtchê, ânyê kə â lê ngä yô ndê rə nê wû pä sikomöre ndêkê wun Jezü ndê tche wă ndêkê ro lê köbo nê lâme. ⁵ Ndê Jezü wûtu sê tchô nê lâme, kə kênga la yê kə tô rə sê Zachê pəkêdê: «Zachê, amö jre wândâ wândă, bëte angêta äwăpă me lo bhândê ză.» ⁶ Zachê jrê wândâ wândă, kə ză Jezü bhândê yê la mômô. ⁷ Ndê azü wûn rə kăko, andjê sê lakê jende Jezü lakê to rə pəkêdê: «Köchê âtə ă ndêkê lo bhândê ngä earê ngbongbo rə!» ⁸ Praâbalê Zachê krê lafô tchâtchu Gbölö Gbië kə tô rə sê tchê pəkêdê: «Amö djê mē Gbölö Gbië, mē âku ngä tchâkalâ arə ndê mē gbê sê a-earê yûkü. Âdă mē âbolo ngä akrə ânyê kə kû makêche ndê yê, mē âgi rə êngbânê sê tchê sûsunê voanê.» ⁹ Jezü tô rə sê tchê pəkêdê: «Angêta, kê tcha tchô ndê Ndjapă lî lê nda âtə nê,

bête momö ndjê gbê mo wätê ngâ akrê pâ mawo ndê Abrahâmo. ¹⁰ Bête Modô ndê Akrê nê ndêkê pu lakê tcha azü ndê andjê yû.»

Ndoka pâ makêtche ndê lôlo

(Mat 25.14-30)

¹¹ Jezü kä tô ngâ ndoka sê azü ndê andjê sê lakê dje pö lâme. Tche tö rê bête rê ndê tche ndô la gö ndê Jerûzalêmo nê, ânyê azü nê wüntî pâ Gbölö gö-gbiê ndê Ndjapâ âwutu angangaâtê. ¹² Bête rê kä Jezü tô rê päkêdê: «Ngâ köchê ndê azü lê bûngrî ndê yê wätê agbölö azü rô ngrî lê ngâ gö ngbî ndêkê pa a za tchê tâ gbiê ânyê tche kangbâ yê kê watê gbiê lê gö ndê yê. ¹³ Dokütcê ndêkê pa tche ro, tche ê angâ a-earê kua ndê yê lê könô gbê, kê kû makêtche ndê lôlo sê andjê balê balê gbê, kê tô rê sê andjê päkêdê: «Nyê kû makêtche âtê, kê ka rê la rê zoo âwutu tâ lo kê ka ndê mê.» ¹⁴ Praâbalê azü gö ndê yê kôsê yê, kê wân angâ azü ngbâ yê ndêkê to rê päkêdê: «Ârâ nyîâbo ndênê pâ köchê âtê wätê gbiê pâ ârâ-a.» ¹⁵ A zâ tchê tâ gbiê, tche kangbâ yê lê gö ndê yê. Kâko tche ê a-earê kua ndê tche kû makêtche sê andjê lâme, ndêkê yu andjê tâ rê ndê andjê gbô rê pânê. ¹⁶ Dokü nê nê, kê tô rê päkêdê: «Gbîê, makêtche ndê mo zâ rê sê më alême, më gbô ngânê pânê lê könô gbê.» ¹⁷ Gbîê nê tô rê sê tchê päkêdê: «Sênê kä, mo wätê djîrê earê kua. Batê rê ndê mo mbô tchôtchô kua la kpîêkpîê rê ndê më zâ rê sê mö, më zâ mö ndêkê watê goverenêre pâ agô lê könô gbê.» ¹⁸ Bîchuû earê kua nê nê, kê tô rê päkêdê: «Gbölö Gbîê, më gbô makêtche mindûu pâ anê ndê mo zâ rê sê më.» ¹⁹ Gbîê nê tô rê sê tchê päkêdê: «Momö, më zâ mö tâ goverenêre pâ agô mindûu.» ²⁰ Vötaâ earê kua nê nê, kê tô rê päkêdê: «Gbîê, makêtche ndê zê kä âtê. Më güâ rê la ndöma lâba kê zâ rê wü. ²¹ Më mbô wa zê bête mo dâ akrê ndê mo kî tâ gbölösênê: Mo zâ rê sê tchô ndê mo bâtabô rê bâta tâ-ê, ânyê kê sôa ndjî rëgu sênê ndê mo lûâbô rê lû tâ-ê.» ²² Gbîê nê tô rê ndênê sê tchê päkêdê: «Ngbongbo earê kua! Më âwa ngbanga lê kûma zê gundêssê pö ma zê. Mo wûnsê nê nê pâ më dâ akrê ndê më kî tâ gbölösênê; më zâ rê sê tchô ndê më bâtabô rê bâta tâ-ê, ânyê kê sôa ndjî rëgu sênê ndê më lûâbô rê lû tâ-ê. ²³ Bête giamâ kä ndê mo zâbô makêtche ndê mê zâ bhâlê gro-makêtche ndêkê pa azü kû rê, ânyê kê ka ndê mê, më gbo ngâ rê pânê?» ²⁴ Pânê tche tô rê sê andjanê ndê andjê sê ndrotê yê päkêdê: «Nyê zâ makêtche ndê lôlo ndê âwâ tchânê yê lâme kê za rê sê akrê ndê

tche wâ la rê lê könô gbê!» ²⁵ Andjë tô rê sê tchê päkêdê: «Gbîë, andê ye nê kâ tâ lê könô gbê!» ²⁶ Gbîë nê tô rê ndênê päkêdê: «Mê tô rê sê nyê: Akrê ndê tche wâ la rê, a âzadje ngânê ëpânê sê tchê. Akrê ndê tche wâbô wâ la rê, a âjiadje ndjë kpîêkpîê nê ndê tche wâ la rê. ²⁷ Andê a-earê kê kosê mê, ndê andjë nyîâbô nyîndê nê pã mê watê gbîë ndê andjë lãme, nyê nê la andjë atâ, kê wôn andjë kpô tchâtchu mê!»

Kê li ndê Jezü atê Jerûzalêmo

(Mat 21.1-11; Mar 11.1-11; Jan 12.12-19)

²⁸ Pânê ndê Jezü tô pô lãme, tche zâ köbo dokütchê tâ akpûlû azü nê ndêkê e atê Jerûzalêmo. ²⁹ Ndê Jezü wûtu ndola gö ndê Betefajê la gö ndê Betanî, ndê âwâ ndrotê aga ndê a ê rê tâ pã aga ndê a-Olivî, tche wân adjisîpili ndê yê bîchuû dokütchê, kê tô rê sê andjë päkêdê: ³⁰ «Nyê êê atêlê yëyê gö ndê âwâ tchâtchu nyê lãme, gbô rê ndê nyê âsê li atêlê yëyê gö nê, nyê gboadje ngâ ngbavô kûndie ndê a tchô tchê, ndê ngâ akrê balê âbô â pã yê damba-ê. Nyê zü tchê, kê ka la tchê. ³¹ Âdê ngâ akrê âyu nyê päkêdê: «Bête giamâ nyê zü tchê?» Nyê tô rê sê tchê päkêdê: «Gbölö Gbîë kâ ndê ânyîndê yê.»

³² Adjisîpili ndê Jezü bîchuû lãme ê kô gbô ndjë rê nê batê rê ndê Jezü tô rê sê andjë. ³³ Ndê andjë âsê zu ngbavô kûndie tâ da yô nê, a-earê yê yû andjë päkêdê: «Nyê zü ngbavô kûndie nê bête giamâ?» ³⁴ Adjisîpili nê tô rê ndênê sê andjë päkêdê: «Gbölö Gbîë kâ ndê ânyîndê yê.» ³⁵ Pânê adjisîpili nê kâ la ngbavô kûndie nê sê Jezü. Andjë vrô alêba ndê andjë ëpâ kûndie nê, kê mbô rê pã Jezü a pã yê. ³⁶ Ndê Jezü âsê ro, azü sê lakê vro alêba ndê andjë pã köbo tchâtchu yê. ³⁷ Ndê Jezü âsê wutu ndola gö ndê Jerûzalêmo, lê köbo ndê âjrê tâ aga ndê a-Olivî, kpûlû adjisîpili ndê yê sîsî la mômô. Andjë sê lakê ta wârê ngbô lakê voga Ndjapâ bête akpîngbî rê ndê Jezü mbô rê ânyê andjë wûn rê. ³⁸ Andjë tô rê päkêdê: «Äwäpâ Ndjapâ e tchôtchô pô pã Gbîë ndê tche nê la rê Gbölö Gbîë! Ziti su wâ bhâ lafô, ânyê azê vöga Ndjapâ ndê tche sê pã arê gbê^a!»

³⁹ Angâ afariziën ndê andjë sê lê kpûlû azü nê tô rê sê Jezü päkêdê: «Earê kê nyisê rê, amô hro la adjisîpili ndê zê pã andjë ngbo ma andjë êtâ!» ⁴⁰ Jezü tô rê ndênê sê andjë päkêdê: «Mê tô rê sê nyê, âdê andjë ângbo ma andjë êtâ, atâme âon-adje ngbôô!»

^a 19.38 Nyê dĩ Aps 118.26.

Jezü kî tâ Jerûzalêmo

⁴¹ Ndê Jezü wûtu ndola gö ndê Jerûzalêmo, tche wûn gö në kâ jêtê kâ kî tâ. ⁴² Tche tö rê päkêdê: «Jerûzalêmo, âdê mo âwunsê köbo ndê âza ziti su sê mö angêta! Praâbalê angaâtê, âwû tâ zê në, köbo ndêkê pa mo wun rê wâbo-a. ⁴³ Bête angâ alô âwutuadje ndê a-earê kâ kosê zê paladje tâ agbadja ndrotê zê râgbâ-ê, ânyê kâ takpadje ndê zê kperê la küü. ⁴⁴ Andjê nunuadje mö tratalê la azü gö ndê zê gbê. Ngâ tãme ndê zê balê kâ wa bata pâ ngâ yê tee-a. Bête lo në ndê Ndjapâ nê ndêkê ji mö, mo wûn-âbo sênê-a!»

Jezü grö a-earê waêche lâ gbölö nda Ndjapâ

(Mat 21.12-17; Mar 11.15-19; Jan 2.13-22)

⁴⁵ Pânê Jezü li lâ gbölö nda Ndjapâ, tche jêtê kâ gro a-earê waêche, lakê to rê sê andjê päkêdê: ⁴⁶ «Mbëtî Ndjapâ tö rê päkêdê: «Nda ndê mê wadje tâ nda kâ voga Ndjapâ^a, praâbalê nyënyê ndê nye në, nyê mbô rê batê sê tchô ndê a-earê ngbâ zatê andjê wü tâ!»

⁴⁷ Logbê, Jezü nyisê rê lâ gbölö nda Ndjapâ. Agbölö a-earê kâ wa ngela sê Ndjapâ, la a-earê kâ nyisê ndiê, la agbölö azü ndê ajuifu, pû köbo ndêkê mbo rê pâ a won Jezü. ⁴⁸ Praâbalê andjê wûn-âbo sê rê ndê andjê mbo rê ânyê kâ za tchê-a, bête azü gbê dëka tü andjê ndêkê dje tchê.

Gbôgbô ndê Jezü tö bhâ tchêbâ?

(Mat 21.23-27; Mar 11.27-33)

20 Tângâlo, Jezü sê lakê nyisê rê sê azü lâ gbölö nda Ndjapâ lakê mu Tchôtchô Pö ndê Ndjapâ. Agbölö a-earê kâ wa ngela sê Ndjapâ la a-earê kâ nyisê ndiê la akpôkpô azü wûtu. ² Andjê tô rê sê Jezü päkêdê: «Tô rê sê ârâ, gbôgbô giamâ kâ ndê mo mbo rê âtê la rê? Tchabâ kâ ndê âzâ gbôgbô âtê sê mö?» ³ Jezü tô rê ndênê sê andjê päkêdê: «Mêmê ndjê gbê mē âyu nyê la ngâ pö. Nyê tö pö ndênê sê mē: ⁴ Tchabâ âwân Jâan-Batîse ndêkê za batême ndê ngû sê azü? Ndjapâ kâ? Âdandjê azü tchêbêche?» ⁵ Praâbalê andjê zâ kûma andjê lâ gbâtê andjê lakê to rê päkêdê: «Âdê azê âto rê ndênê sê tchê päkêdê: «Ndjapâ kâ ndê âwân Jâan,» tchê yuadje

^a 19.46 Nyê dĩ Eza 6.7; Jer 7.11.

azê päkêdê: «Bête giamâ kä ndê nyê gâmbabô pö ndê Jâan gâmba-ê?»
⁶ Praâbalë âdê azê âto rê päkêdê: «Azü kä ndê âwân Jâan,» azü gbê nyeadje
 azê la täme kê won azê! Bête andjê gâmba rê la su andjê gbê pä Jâan wâtê
 earê ndêma Ndjapâ.»⁷ Käko andjê tô rê sê Jezü päkêdê: «Ârâ wûn-âbo sê
 akrê ndê tche wân Jâan ndêkê za batême sê azü lâme-a.»⁸ Jezü tô rê sê
 andjê päkêdê: «Mëmê ndjê gbê, më nyiabô sê akrê ndê tche zâ gbôgbô
 lâme sê më tee-a.»

Ndoka pâ angbongbo a-earê kê djo kindî vînye

(Mat 21.33-46; Mar 12.1-12)

⁹ La tchêngbâ në Jezü sê lakê to ndoka âtê sê azü në päkêdê: «Ngâ akrê
 mbô kindî vînye^a, ânyê kë gbôtâ êtchânê a-earê kê mbo kua vînye, ânyê kë
 ê atêssê ngâ tchô ndêkê sê bhâye lâ angâ angbängbä alö. ¹⁰ Ndê lo kê kulo
 lêlê vînye në âsê wutu, tche wân ngâ earê kua ndê yê sê a-earê kua vînye
 në, ndêkê pa andjê wân andê ye në lêlê vînye në sê tchê. Praâbalë a-earê
 kê mbo kua kindî vînye në bhî earê kua lâme, kë grô tchê la wûnwûn könô
 yê. ¹¹ Earê kindî vînye në kä wân ngâ earê kua ndê yê, praâbalë a-earê
 kê mbo kua vînye në kä bhî ndjê tchê, kë drô tchê, ânyê kë grô tchê la
 wûnwûn könô yê. ¹² Tche kä wân ngâ võtaâ akrê në, andjê tû ku tâ yê,
 ânyê kë grô tchê. ¹³ Käko earê kindî vînye në tô rê päkêdê: «Mê âmbo
 atôko? Më âwan modô ndê më ndê më nyîndê yê tâ gbölösênê, ambêteko
 andjê kpeadje wa yê.» ¹⁴ Praâbalë ndê a-earê kê mbo kua vînye në âsê
 wun modô ndê köchê lâme, andjê tô rê lâ gbâtê andjê päkêdê: «Earê kê
 za kindî në ngbâ bha në kä âtê. Azê wôn tchê-ê, ndêkê pa kindî vînye në
 watê andê azê në.» ¹⁵ Andjê wûtu la tchê lâ kindî vînye në bhâchî kë wôn
 tchê-ê.»

Jezü yû andjê päkêdê: «Earê kindî në âmbo tâ andjê atôko? ¹⁶ Tchê
 kadje, kê won-adje a-earê kê djo kindî vînye në gbê ânyê kê gbotê kindî në
 êtchânê angâ azü ngbî.» Ndê azü në djê pö lâme, andjê tô rê päkêdê: «Rê
 në âmboabô balë tee-a!» ¹⁷ Praâbalë Jezü wûn andjê zoo kë tô rê päkêdê:
 «Pö lâ Mbêti Ndjapâ âtê nyîndê kê to rê atôko? Pö në to rê päkêdê:

«Täme ndê a-earê kê mbo nda gbôtâ,
 ârê kä âkê mbôtê yê tâ gbôgbô täme da nda në^b!»

^a 20.9 Nyê dĩ Eza 5.1. ^b 20.17 Nyê dĩ Aps 118.22.

¹⁸ Akrə ndê tche tê pâ tãme lâme, tchêlê yê ândjo. Âdê tãme nê âte pâ ngâ akrə, kê nunu tchê bhilakata-ê.»

Rə ndê Sezäre, la rə ndê Ndjapă

(Mat 22.15-22; Mar 12.13-17)

¹⁹ A-earê kê nyisê ndië la agbölö a-earê kê wa ngela sê Ndjapă wûnsê nê nê pâ anyenyê kâ ndê Jezü tô ndoka lâme tê anyê. Andjê nyîndê kê za Jezü posênê, praâbalê wawa azü nê mbô andjê. ²⁰ Kâko andjê sê lakê kpari Jezü. Andjê wân angâ azü ndêkê mbotê andjê âwûntî pâ andjê dê adjîrê azü. Azü nê lâme sê lakê vu Jezü lê köbosê apö ma yê, ânyê andjê gbo köbo ndêkê gbotê yê êtchânê a-earê gbôgbô la kümändemä ndê gverenêre. ²¹ Andjê yû tchê päkêdê: «Earê kê nyisê rə, ârê wûnsê nê nê pâ pö ndê mo to rê, la rə ndê mo nyisê nê wä lê köbo nê. Mo wûn-âbo gbölö ndê akrə-a, praâbalê mo nyisê lêge köbo pâ rə ndê âfû tê su Ndjapă. ²² Amö to rê sê ârê: Ndië ndê gö ndê azê zä köbo ndêkê pa a kû makêche-lapöo sê gbölö gbîë Sezäre? Âdêndjê rê a kuabô rê kû sê tchê-ê?» ²³ Praâbalê Jezü wûnsê nê nê pâ andjê nyîndê kê za pö lê kûma anyê, ânyê tche tô rê sê andjê päkêdê: ²⁴ «Nyê mä ngâ makêche sê mê. Nyîsî la rê tchabâ kâ ndê a mbô rê pâ makêche âtê?» Andjê tô rê päkêdê: «Andê Sezäre kâ.» ²⁵ Jezü tô rê sê andjê päkêdê: «Kâko nyê kû arê ndê âwâtê andê Sezäre sê Sezäre, kê kû arê ndê âwâtê andê Ndjapă sê Ndjapă.» ²⁶ Lê apö ndê tche tô rê tchâchû azü nê, andjê gbôâbo ngâ ngbongbo nê lînnê-a. Praâbalê tchêlê kûma andjê djîngili, ânyê andjê sê gii-î.

Pö pâ kô jo ndê akuzü

(Mat 22.23-33; Mar 12.18-27)

²⁷ Angâ asadusiën nê ndola Jezü. Andjê wâtê azü ndê andjê tô rê pâ akuzü wâbo ndêkê jo-a^a. Andjê yû Jezü päkêdê: ²⁸ «Earê kê nyisê rə, Möyîze mbô rê lê mbêti sê ârê päkêdê: «Âdê köchê la êchê âtotê andjê, ndê êchê nê zîâbô zî ânyê köchê nê tchû, yîngâ yê nê âto êchê nê ngbâ yê ndêkê pa tchetchê la êchê nê lâme andjê zî bechê la rê yîngâ yê ndê tche tchû lâme.» ²⁹ Dêkê, angâ ayîngâ mîndûu manê bîchûu kâ tâ. Dokü nê tô

^a 20.27 Nyê dĩ Abdj 23.8.

ëchë, kə tchû tê abechë ämbänë. ³⁰ Bïchuû nê tô ëchë nê lâme, kə zîäbo tê yê-a, kə tchû-î. ³¹ Vötaâ nê ndjê kâko-ë, zoo andjê mindûu manë bïchuû lâme gbê tô ëchë lâme, kə zîäbo bechë tê yê-a, kə tchû-î. ³² La tchëngbâ nê ëchë nê tchû ndjê. ³³ Kâko-ë, lo nê ndê akuzü jo, ëchë lâme âwatê ëchë ndê tchabâ? Bête andjê mindûu manë bïchuû gbê tô tchê nê.» ³⁴ Jezü tô rê ndênë sê andjê päkêdê: «Azü ndê tchô angêta tötê andjê, ³⁵ praâbalë aköchë la aëchë ndê Ndjapâ dî andjê tê adjîrê azü ndêkê pa andjê jo kə sê sîwu ndê tchêlâmbo, andjê kâ to bata tê andjê tee-a. ³⁶ Andjê kâ tchu bata tee-a, bête andjê wä batê aânje. Andjê wätê abechë ndê Ndjapâ, bête andjê jô lê kuzü nê. ³⁷ Möyîze nyîsê nê alême nê kraâ pä akuzü âjoadje. Ädê kâko ânyê, lê Mbëtî Ndjapâ ndê âtô pö ndê ngâ gbâkü digbî ndöndö yô ndê wo sê lakê tcho lânë, Möyîze ê rê tê Gbölö Gbîë pä tche wätê «Ndjapâ ndê Abrahâmo, Ndjapâ ndê Izâke, Ndjapâ ndê Jakôbo^a.» ³⁸ Jezü kâ tô rê päkêdê: Tche wâbo tê Ndjapâ ndê akuzü-a, praâbalë tche wätê Ndjapâ ndê azü ndê andjê wä la türû la andjê, bête azü gbê wä la tchîsîwu bête tchê.» ³⁹ Kâko angâ a-earê kê nyîsê ndîê tô rê sê Jezü päkêdê: «Earê kê nyîsê rə, mo tö pö ndê zə la köbo nê.» ⁴⁰ Bête gu ndêkê ka yu tchê la ngâ pö wâbo lê andjê-a.

Krîsiti la Davîdi

(Mat 22.41-46; Mar 12.35-37)

⁴¹ Jezü tô rê sê andjê päkêdê: «Tchîtchînë atôko kâ ndê azü tô rê pä Krîsiti wätê Modô ndê Davîdi? ⁴² Davîdi tö rê lê mbëtî ndê Apôsômo päkêdê:

«Gbölö Gbîë Ndjapâ tö rê sê Gbölö Gbîë ndê mê päkêdê:

Amö sê dâ ndôkö könô mê,

⁴³ zoo mê mbo rê pä a-earê kê kôsê zə

wa batê mbätä ëtchâtchâ da zə^b.»

⁴⁴ Davîdi ë tchê pä «Gbölö Gbîë». Tchîtchînë atôko kâ ndê Krîsiti kâ wa ndjê tê akrê pä mawo ndê Davîdi?»

^a 20.37 Nyê dî Eki 3.2,6. ^b 20.43 Nyê dî Aps 110.1.

Nyë mböäbô rə mbô batê a-earê kâ nyisê ndië

(Mat 23.1-36; Mar 12.38-40)

⁴⁵ Ndê angbängbä azü nê gbê sê lakê dje tchê, Jezü tô rê sê adjisîpili ndê yê päkêdê: ⁴⁶ «La nyê gbô-ê! Nyë mböäbô rə mbô batê a-earê kâ nyisê ndië ndê andjê nyîndê kâ wrə kütü la agbölö lâba, kâ nyîndê nê pä azü po ndê anyê sênê ndê azü pala tchê tê andjê tâ. Andjê nyîndê kâ sê lâ adokü ngendê lâ anda kâ voga Ndjäpä ndê ajuifu, la agbölö tchô tê ma kizî ndê kpülü. ⁴⁷ Andjê kü arə gbê tê aêchê lâ ndavrö, kâ to pö sê Ndjäpä âgu tê gbölösênê ndêkê pa azü wun andjê. Ndjäpä âwadjê ngbanga lâ kûma andjê tê kiki nê.»

Kê kû rə ndê ngâ êchê lâ ndavrö

(Mar 12.41-44)

21 Jezü kenga la yê kâ wûn a-earê rə ndê andjê sê lakê kû makêche êlê sandûgu ndê gbölö nda Ndjäpä. ² Tche wûn ndjê ngâ êchê lâ ndavrö, ndê tche wâtê earê yûkü. Êchê lâme nê la mîë-makêche bichuû kâ kâ rê lâ sandûgu nê. ³ Jezü tô rê päkêdê: «Tê lège nê, mē tô rê sê nyê: Êchê yûkü lâ ndavrö âtê kü makêche lâ sandûgu lâme ârô adî azü gbê. ⁴ Bête adî azü gbê kü makêche ndê âwâ lâ la andjê tê mbämbä rə, praâbalê tchetchê, lâ yûkü ndê yê, tche kü dî makêche kizî ndê yê gbê.»

Jezü tö pö ndêkê ndi ndê gbölö nda Ndjäpä

(Mat 24.1-2; Mar 13.1-2)

⁵ Angâ azü sê lakê to pö ndê gbölö nda Ndjäpä ndê a mbô rê la täme ndê âfû tê gbölösênê la arə ndê a kû rê sê Ndjäpä lâ gbölö nda nê. Jezü tô rê ndênê sê andjê päkêdê: ⁶ «Lo nê âwutuadjê ndê atäme gbê ndê a tchôngolo rê pâ angâ andjê lâme, ârê âtu me gbê ëbêche. Ngâ täme balê kâ wa bata pâ ngâ yê tee-a.»

Arə nyonyo la arə gbôgbô ânəadje*(Mat 24.3-14; Mar 13.3-13)*

⁷ Andjê yû Jezü päkêdê: «Earê kê nyisê rə, rə nə lâme âmbo dalatchêbâ? Sînyî rə giamâ kâ ndê ânyiadje sê lö ndê arə nə lâme wutu lânê?» ⁸ Jezü tô rê ndênê sê andjê päkêdê: «La nyê gbô-ê, ngâ akrə böloabô nyê bölo-ê! Bête angbängbâ azü ânəadje la rə mê, kê to rê päkêdê: «Anyenyê kâ ndê âdê Krîsiti» andjê toadje rê me päkêdê: «Lo nə tâ tâ nê!» Praâbalê nyê zäbô tchêngbâ andjê zâ-ê! ⁹ Âdê nyê âdje pö ndê aküü, la apö ndê azü alafô la rê tâ agbölö azü gö, wawa mböabô nyê mbô-ê. Bête äwäpä arə nə lâme wutu dokütchê. Praâbalê tchîsûwu nə wâbo ndêkê krü angangaâtê-a.» ¹⁰ Pânê Jezü kâ tô rê sê andjê päkêdê: «Angâ azü gö âadje lafô ndêkê mbo küü la angâ azü gö. Ngâ gbölö gö-gbüê âadje lafô ndêkê mbo küü la ngâ gbölö gö-gbüê; ¹¹ acho âtroadje tâ gbölösênê, ânyê lâ angâ atchô ngbî ngbî, gbölö gu âmbo me tâ gbölösênê, angbongbo atêkômbô âkuadje azü kulê angâ agö; agbölö arə ndê âza wa lâ azü la asînyî rə, âtoadje bhâ lafô ânyê kê nê. ¹² Praâbalê dokütchê ndêkê pa rə nə lâme wutu, a âkuadje nyê, kê mboadje nyê la yûkü, ndjê kê eadje la nyê bhâlâ anda kê voga Ndjapâ ndêkê pa a wa ngbanga pâ nyê. A ânyiadje nyê lâ nda kânga; ânyê a â-eadje la nyê atê tchâtchu agbüê la agoverenêre bête mê. ¹³ Kê mbo nyê la yûkü lâme mbö rê ndêkê pa nyê to pö ndê mê lâ la azü gbê. ¹⁴ Nyê zä rê lâ küma nyê päkêdê: Âwâbo pâ nyê di su nyê dokütchê tâ pö ndê âwâ pâ nyê to rê ndêkê kosê pö tâ nyê-a. ¹⁵ Bête mêmê la tâ mê, mê zadje pö sê nyê ndêkê to rê, kê mbo rê pâ küma nyê wa lanê. Apö lâme, azü ndê andjê kôsê nyê wâbo ndêkê to ndjê ngâ pö ngbî ndênê, âdëndjê ndêkê kosê nê-a. ¹⁶ Arabha nyê la araanyî nyê, arêma ndê nyê, araagü nyê, andjê kuadje nyê tchânê agbölö azü. Andjê won-adje angbängbâ azü lâ gbâtê nyê. ¹⁷ Azü gbê âkoadje sê nyê bête mê. ¹⁸ Praâbalê ngâ su küma nyê balê yuabô tee-a. ¹⁹ Nyê rüätê su nyê! Kâko ânyê kê tchadje lâ tchîsûwu ndê nyê.»

Jezü tö pö ndêkê ndi ndê Jerûzalêmo*(Mat 24.15-21; Mar 13.14-19)*

²⁰ «Âdê nyê âwun aturûgu ndê andjê tâkpa ndê Jerûzalêmo, äwäpä nyê wünsê nə pâ a ândiadje Jerûzalêmo angangaâtê. ²¹ Kâko azü ndê andjê

sê bhâ Judë, andjê kpeadje atêlê pölöngbö aga, andjänä ndê andjê sê lâ Jerûzalêmo, andjê âwutuadje, andjänä ndê andjê sê bhâlê kindî, andjê guabô atê lakpô tee-a. ²² Bête lo nê lâme wadje tê lo nê ndê Ndjapâ bhiadje azü ndê yê ngbâ kê mbo ngbongbo rê ndê andjê, ânyê pö gbê ndê Mbëti Ndjapâ tô rê watê lëge nê^a. ²³ Lâ alö nê lâme, nyonyo kê tê aëchê ndê andjê wâ la güzu la andjanä ndê andjê zadje ngo ma bechê! Bête azü gö nê lâme âwun-adje yûkü tê gbölösênä, ânyê mêtâ ndê Ndjapâ âteadje pâ andjê. ²⁴ A âwon-adje andjê la besala, kê kuadje andjê kê ro la andjê batê a-earê kânga kulâ agö pâ cho gbê. Azü ndê angâ agö ngbî ndiadje Jerûzalêmo gbê zoo, lo nê ndê a dî rê sê andjê âro ânyê.»

Lo kê ka ndê Modô ndê Akrê

(Mat 24.29-31; Mar 13.24-27)

²⁵ «Nyê wun-adje angâ asînyî arê lâ lo, la nyîpî la akêkêrê^b. Azü tchêbêche gbê âwadje la nyonyo bête sîkî gbölö ngû ngbro la sîkî kpabe. ²⁶ Azü âguguadje la wawa tê gbölösênä tê pö ndê arê ndê âmboadje pâ cho âtê, bête arê ndê tchêlafô ndê âwâ la gbôgbô âtroadje. ²⁷ Kâko andjê wun-adje Modô ndê Akrê ndê tche ka lâ ndrö, la gbôgbô ndê yê gbê, la golowäre^d. ²⁸ Âdê agbölö arê lâme âjetê kê wutu, nyê krü ndjii-î, kê kenga küma nyê, bête lo nê ndê Ndjapâ ji nyê ndô nê.»

Ndoka pâ da yô ndê fîge

(Mat 24.32-35; Mar 13.28-31)

²⁹ Pânê Jezü tô pö la ndoka sê andjê päkêdê: «Nyê wûnsa yô fîge âtê la adî ayö gbê: ³⁰ Ndê nyê âsê wun akükû nê ndê âjêtê kê wûtu tâ, nyê wunsê nê pâ zöngö ndô nê. ³¹ Kâko ndjê nyënyê ndjê gbê, âdê nyê âsê wun arê lâme ndê âwutu, âwäpâ nyê wunsê nê pâ Gbölö gö-gbîê ndê Ndjapâ ndô nê. ³² Ên-en, tê lëge nê mē tō rê sê nyê: Azü ndê tchô angêta tchuabô gbê tee-a, dokütchê ndêkê pa rê lâme gbê wutu. ³³ Tchêlafô la tchêbêche âtroadje, praâbalê apö ndê mē roabô tee-a.»

^a 21.22 Nyê dî Oze 9.7. ^b 21.25 Nyê dî Eza 13.10; Ezk 32.7; Jow 3.3-4. ^d 21.27 Nyê dî Dan 7.13.

La nyê gbô-ê, nyê löäbô lô-ê

³⁴ «La nyê gbô-ê, nyê zäbô su nyê zâ pâ kê zi kîzî lâ kpülû lakê ndjo pî âropâ nyê, âdëndjê rê nyê riäbô tchêlê nyê rî pâ arê tchêbêche âtê-ê. Ârê âdêabô dâ kâko, lo kê ka ndê Modô ndê Akrê âtroadje nyê. ³⁵ Batê rê ndê ngâ gbânda kû agiangû, kâko lö nê lâme âwutuadje kê gbo azü pâ cho gbê. ³⁶ Nyê löäbô lô-ê, nyê tö pö sê Ndjapâ logbê, ndêkê pa nyê wa la gbôgbô ânyê kê wutu lô rê ndê âmbo lâme, ânyê kê krê tchâtchu Modô ndê Akrê.»

³⁷ La tchêdalo, Jezü nyisê rê lâ gbölö nda Ndjapâ, pâñê la tchêndêgölo, tche e ndêkê lo bhâlê kûma aga ndê a-Olivî. ³⁸ Po mbatchâ, azü nê gbê nê atêlê gbölö nda Ndjapâ ndêkê dje tchê.

Amakündji ndê ajuifu pû köbo ndêkê won Jezü

(Mat 26.1-5; Mar 14.1-2; Jan 11.45-53)

22 Lo kpülû ndê mâpa ndê djêvö wâbô wâ lânö, ndê rê nê wü pâ Pâke sê lakê ndo^a. ² Agbölö a-earê kê wa ngela sê Ndjapâ, la a-earê kê nyisê ndiê pû köbo ndêkê won Jezü, praâbalê andjê mbö wawa azü gö nê.

Jüdâse nyindê kê yosê Jezü

(Mat 26.14-16; Mar 14.10-11)

³ Kâko Satâa lî lâ Jüdâse ndê a ê rê tâ yê pâ Îsikäriyôte ndê tche wâ lâ gûtê adjisîpili ndê Jezü lâ könô gbê tchêpâ nê bîchuû. ⁴ Jüdâse ê kê nyîkrê pö la agbölö a-earê kê wa ngela sê Ndjapâ, la agbölö azü ndê aturûgu ndê gbölö nda Ndjapâ, ndêkê nyisê köbo ndê tchê yosê Jezü la rê sê andjê. ⁵ Pö nê lâme fû tâ andjê tâ gbölösênê, andjê zâma ndêkê kû makêche sê tchê. ⁶ Jüdâse gâmba rê, ânyê kê sê lakê pu köbo ndêkê za Jezü sê andjê, ndêkê pa kpülû azü nê wun-abô sênê wûn-î.

^a 22.1 Nyê dî Eki 12.1-27.

Jezü wän adjisîpili ndê yê ndêkê nyîkrê kîzî Pâke

(Mat 26.17-25; Mar 14.12-21; Jan 13.21-30)

⁷Lê alö kpülü ndê mâpa ndê djëvö wâbô wâ lânê lâme, lö nê wûtu nê ndêkê pa a won angbavö ëbro-ngbaga bëte kîzî ndê Pâke. ⁸Kâko Jezü wân Pîere la Jâan dokütchê ânyê kâ tô rê sê andjê päkêdê: «Nyê êê kâ nyîkrê kîzî Pâke ndêkê pa azê zi rê^a.» ⁹Andjê yû tchê päkêdê: «Mo nyîndê nê pâ ârê nyîkrê kîzî nê bhâ tchêbâ?» ¹⁰Jezü tô rê ndônê sê andjê päkêdê: «Nyê âsê li atêlê gö nê, nyê takpadje la ngâ köchê ndê tche zâ lûsû-ngû ê kûma yê ndêkê gu la rê. Nyê zâ tchêngbâ yê ndjoa bhâlê nda ndê tchê liadje lânê. ¹¹Nyê tô rê sê earê nda nê päkêdê: «Earê kâ nyîsê rê yû mô päkêdê: Tchô nêbâ kâ ndê mê zi kîzî Pâke tâ la adjisîpili ndê mê?» ¹²Tchê nyiadje sê ngâ gbölö tchêlê darê dâ lafô ndê a nyîkrê arê lânê nê gbê, lâ tchô nê lâme kâ ndê nyê nyîkrê kîzî nê tâ.» ¹³Adjisîpili nê ê kâ gbô rê nê gbê batê rê ndê Jezü tô rê, ânyê andjê nyîkrê kîzî Pâke nê.

Kîzî ndê Gbölö Gbîë

(Mat 26.26-30; Mar 14.22-26; 1 Kor 11.23-25)

¹⁴Ndê dalo nê âsê wûtu, Jezü la abadjângele ndê yê sê tâ ma kîzî. ¹⁵Jezü tô rê sê andjê päkêdê: «Mê nyîndê nê tâ gbölösânê ndêkê zi kîzî Pâke âtê la nyê dokütchê ndêkê pa mê wun yûkü! ¹⁶Bête mê tô rê sê nyê, mê kâ zi bata kîzî âtê tee-a, zoo rê nê mbo tâ lêge nê lâ Gbölö gö-gbîë ndê Ndjapâ.» ¹⁷Pânê Jezü zâ kangûtchi vên-en, kâ zâ ayâbâ sê Ndjapâ, ânyê kâ tô rê päkêdê: «Nyê zâ kangûtchi vên-en âtê kâ ndjo rê lâ gbâtê nyê. ¹⁸Bête mê tô rê sê nyê, mê kâ ndjo bata vên-en balê tee-a, ndjoa tâ lo kâ wutu ndê Gbölö gö-gbîë ndê Ndjapâ.» ¹⁹Pânê Jezü zâ mâpa kâ ê tchôtchô pô pânê, kâ tchô tchêlê nê ânyê kâ zâ rê sê andjê, lakê to rê päkêdê: «Mâpa âtê wâtê tâ mê ndê a zâ rê bëte nyê. Nyê mbô rê logbê ndêkê pa sê mê yuabô yû tâ nyê-ê.» ²⁰Pânê ndê andjê zi kîzî nê, tche zâ kangûtchi vên-en nê kâ tô rê sê andjê päkêdê: «Kangûtchi vên-en âtê wâtê tâfo madî ndê Ndjapâ la aziü, lâ köbosê jî mê ndê âtû bëte nyê^b.

²¹«Praâbalê akrê ndê tche yôsê mê kâ tchâtê lakê zi rê la mê^d! ²²Tê lêge nê, Modô ndê Akrê âtchudadje lâ köbosê rê ndê Ndjapâ nyîkrê rê,

^a 22.8 Nyê dî Eki 12.3-9.

^b 22.20 Nyê dî Eki 24.8; Jer 31.31-34.

^d 22.21 Nyê dî

Aps 41.10.

praâbalë nyonyo kä tê akrê ndê tche yôsê yê.» ²³ Käko adjisîpili jêtê kê yutê andjê lâ gûtê andjê päkêdê: «Tchabâ lâ gûtê ârâ âtê kä ndê âwâ ndêkê mbo rê nê lâme?»

Tchabâ âwâ gbölö?

²⁴ Adjisîpili jêtê kê gama andjê lâ gbâtê andjê, ndêkê wunsê akrê ndê tche wâ gbölö lâ gûtê andjê. ²⁵ Jezü tô rê sê andjê päkêdê: «Agbië ndê azü ndê andjê wâbô wâtê ajuifu mbô kümändëmâ ndê andjê batê agbölö azü pâ azü gö ndê andjê. Andjanê ndê andjê wâ gbölö pâ azü nê nyindê nê pâ azü gö nê e anyê pâ a-earê kê mbo dâkâ^a. ²⁶ Praâbalë andê nye nê, nyê mböäbô rê mbô batê andjê-ê! Akrê ndê tche wâ gbölö lâ gûtê nyê, äwäpä tche mbotê yê tê bechê. Akrê ndê tche wâtê gbölö akrê pâ nyê, äwäpä tche mbotê yê tê earê kua. ²⁷ Lâ akrê ndê tche sê lakê zi kizî la akrê ndê tche kru tchêlê kizî nê, tchabâ âwâ gbölö? Akrê ndê tche zi kizî? Andê me nê, më sê lâ gûtê nyê batê earê kua! ²⁸ Nyënyê, nyê dâ azü ndê nyê sê tchê ndrotê më lâ agbôgbô arê ndê âgbô më. ²⁹ Bête rê kä ndê Bha më zâ Gbölö gö-gbië sê më, mëmê ndjê gbê më âza rê sê nyê: ³⁰ Nyê ziadje rê, kê ndjoadje rê la më lâ Gbölö gö-gbië ndê më. Nyê sæadje lâ angendê-gbië ndêkê wa ngbanga pâ azü pâ amawo ndê Isarayële lâ könô gbê tchêpâ nê bichuû.»

Jezü tô rê pâ Chemôn-Pîere âvuadje sê anyê

(Mat 26.31-35; Mar 14.27-31; Jan 13.36-38)

³¹ Jezü tô rê sê Chemôn-Pîere päkêdê: «Chemôn, Chemôn, amô dje më! Satäa yûkü nê ndêkê teke nyê batê rê ndê a teke ndjî rëgu lâ ë gbasa ndêkê pa krêtche nê tu ngbî. ³² Praâbalë më yû Ndjapâ tê zê ndêkê pa mo gboabô gbôtê kê za su zê sê më-ê. Âdê mo âka pu më nê, äwäpä mo kpokpo arêma ndê zê.» ³³ Pîere tô rê sê Jezü päkêdê: «Gbölö Gbië, âdê a âe la mö atêlê nda kanga, azê âe la mö, kê tchu ndjê la mö.» ³⁴ Jezü tô rê ndênê sê tchê päkêdê: «Pîere, më tô rê sê mö, angêta âtê, mô vuadje sê më sûsunê vôtââ dokûtchê ndêkê pa kö ngötô kî angêta.»

^a 22.25 Bhândê agerêke, rê kê mbo dâkâ lâme, a za ndjê rê alême sê agbië.

Pö ndê kədjâ-makətche, la kədjâ kîzî la besala

³⁵ Pânê Jezü kâ tô rê sê adjisîpili ndê yê pəkêdê: «Ndê më wân nyê alême ânyê makətche wâbô wâ tchânê nyê, âdəndjê kədjâ, âdəndjê dakpo, gu ngâ rə nyû nyê nê?» Andjê tô rê ndênê pəkêdê: «Gu ngâ rə balê nyûâbo ârâ-a.» ³⁶ Kăko Jezü tô rê sê andjê pəkêdê: «Praâbalê angaâtə, akrə ndê tche wâ la makətche, äwäpä tche za rê potê yê, akrə ndê tche wâ la kədjâ, äwäpä tche za rê potê yê. Akrə ndê tche wâbô wâ la besala, äwäpä tche ka krū lâba ndê yê, kâ yo rê. ³⁷ Bête më tö rê sê nyê: Äwäpä rə lâme mbo kpôtê më gundêšê nê ndê Mbětî Ndjapă tô rê la rə më pəkêdê: «A dĩ tchê lâ ma a-earê kê won azü.» Äwäpä pö ndê Mbětî Ndjapă tô rê la rə më mbo tâ lège nê^a.» ³⁸ Adjisîpili nê tô rê sê tchê pəkêdê: «Gbölö Gbïë, wunsa besala bichuü kâ âtə.» Jezü tô rê ndênê sê andjê pəkêdê: «Äwä kăko.»

Jezü tö pö sê Ndjapă bhâlê küma aga ndê a-Olivî

(Mat 26.36-46; Mar 14.32-42)

³⁹ Jezü wûtu, kâ ê atêlê küma aga ndê a-Olivî batê rê ndê tche mbo tchê rê logbê. Adjisîpili ndê yê zâ tchêngbâ yê. ⁴⁰ Ndê tche wûtu bhâlê küma aga nê, tche tô rê sê andjê pəkêdê: «Nyê tö pö sê Ndjapă ânyê kê teabô tê lâ rə ndê âbolo azü-î.» ⁴¹ Pânê tche gîtê yê tûrū tâ andjê gundêšê tchô ndê akrə yi tăme ânyê âte tâ. Tche gûte bêche, kâ tô pö sê Ndjapă pəkêdê: ⁴² «Bha më, âdə mo ânyindê nê, äwäpä mo gi kangûtchi yûkü âtê tâ më bhâchî. Praâbalê amö mboabô rê mbô batê su më nyîndê nê, mbo rê batê su zê nyîndê nê.» [⁴³ Kăko ngâ ânje ndê Ndjapă tô bhâ lafô kâ wûtu ndêkê mbo rê pä Jezü kpokpo tâ yê. ⁴⁴ Wawa mbô tchê, su yê wâ ngbîi, tche kâ jêtê kâ to pö sê Ndjapă tâ gbogbôsênê. Hûë dôtê yê batê jî ânyê kô sê lakê gari tâ yê atê bêche^b.]

⁴⁵ Ndê tche tô pö sê Ndjapă nê âkâ, tche âlafô kâ dôtê yê pu adjisîpili ndê yê, kâ gbô andjê dëkê andjê kâ lakê lo la nyonyo ndê ârôpâ andjê. ⁴⁶ Tche tô rê sê andjê pəkêdê: «Bête giamâ kâ ndê nyê lo kâkê? Nyê âlafô kâ tô pö sê Ndjapă, ânyê kê teabô tê lâ rə ndê âvu azü-î.»

^a 22.37 Nyê dĩ Eza 53.12.

^b 22.44 Lâ angâ angbängbâ abəndî Mbětî Ndjapă la ma gerêke, ayëyë da 43 êtê 44 lâme wâbo lînê-a.

Agbölö azü ndê ajuifu zä Jezü*(Mat 26.47-56; Mar 14.43-50; Jan 18.3-11)*

⁴⁷ Ndê gbô Jezü âsê to pö käko, ngâ kpûlû azü wûtu. Ngâ akrê lâ gûtê adjisîpili ndê Jezü lâ kônô gbê tchêpâ nê bichuû ndê rë yê wû pä Jüdâse, tche kä ndê âsê tâ kûma kpûlû azü nê lâme. Tche gûtê yê ndola Jezü ndêkê a ma yê. ⁴⁸ Jezü tô rê sê tchê päkêdê: «Jüdâse, lâ köbosê kê a ma Modô ndê Akrê kä ndê mo yosê yê?»

⁴⁹ Adjisîpili ndê Jezü wûn rê ndê âmbô lâme, kô yû tchê päkêdê: «Gbölö Gbië, mo nyîndê nê pä ârâ bhi andjê la besala ndê ârâ âtê?» ⁵⁰ Ngânê balê lâ gûtê andjê bhî earê kua ndê gbölö earê kê wa ngela sê Ndjapâ, kô ngâla tü yê dâ ndökô. ⁵¹ Praâbalê Jezü tô rê päkêdê: «Nyê gbôtâ, âwâ käko.» Jezü grê tü köchê lâme, tü yê dâka êngbânê. ⁵² La tchêngbâ nê Jezü tô rê sê agbölö a-earê kê wa ngela sê Ndjapâ, la agbölö azü ndê aturûgu ndê gbölö nda Ndjapâ, la akpôkpô azü ndê andjê nê ndêkê za tchê lâme päkêdê: «Nyê nê la abesala, la agoto ndêkê za mê batê earê ngbâ? ⁵³ Logbê, mê kä lâ gbâtê nyê lâ gbölö nda Ndjapâ, nyê pûâbo köbo ndêkê za mê-a. Praâbalê lo nê angêta wâtê andê nye nê. Lo nê tâ tâ nê ndêkê pa gbôgbô ndê tchêlê büтчî mbo kua ndê yê.»

Pîere vûsê Jezü*(Mat 26.57-58,69-75; Mar 14.53-54,66-72; Jan 18.12-18,25-27)*

⁵⁴ Käko andjê zâ Jezü kô rô la tchê, kô lî la tchê bhâ tchêalê ndê gbölö earê kê wa ngela sê Ndjapâ. Pîere sê bhâchî lakê nê ngbâ andjê. ⁵⁵ A ngbô wo lâ gûgû tchêlakpô nê, Pîere sê lâ gbâtê azü ndê andjê sê ndro wo nê. ⁵⁶ Ngâ êchê ndê tche mbo kua bhâye wûn Pîere ndê tche sê ndro wo nê. Êchê lâme chêko tchê gbôô, kô tô rê päkêdê: «Köchê âtê wâ ndjê alême tâ ngâ akrê ndê Jezü!» ⁵⁷ Praâbalê Pîere tô rê sê êchê lâme päkêdê: «Yepa kä, mê wûn-âbo sê yê-a.» ⁵⁸ Kpro pânê, ngâ köchê lâ gûtê azü lâme wûn tchê, kô tô rê päkêdê: «Momô ndjê gbê mo dâ ngâ akrê lâ gûtê andjê!» Praâbalê Pîere tô rê ndênê sê köchê lâme päkêdê: «Ên-ên! Mê sêâbo lâ gûtê andjê-a.» ⁵⁹ Dalo balê la tchêngbâ nê, ngâ köchê ngbî kä tô rê päkêdê: «Tê lège nê, köchê âtê dâ ndjê ngâ akrê ndê yê, bête tche wâtê akrê gö ndê Galilê.» ⁶⁰ Praâbalê Pîere tô rê ndênê päkêdê: «Köchê, mê wûn-âbo sê pö ndê mo nyîndê kô to rê âtê-a.» Ndê tche âsê to pö nê käko, kô ngôtô kî.

⁶¹ Gbölö Gbië djêê yê kë wûn tchêlê la Pîere. Kâko su Pîere tê pâ pö ndê Gbölö Gbië tô rê alême sê tchê päkêdê: «Mô vuadje sê mê sûsunê vötaâ dokütchê ndêkê pa kö ngötö kî angêta.» ⁶² Pîere wûtu kë kî tâ gbölösênê.

A drö Jezü, kë bhî tchê

(Mat 26.67-68; Mar 14.65)

⁶³ Azü ndê andjê bâta Jezü sê lakê mo tchê, lakê bhi ndjê tchê. ⁶⁴ Andjê güä la yê la lâba, lakê yu tchê päkêdê: «Amö to ndêma Ndjapâ, tchabâ kä ndê âbhî mö?» ⁶⁵ Andjê kä tô angâ apö tâ gbölösênê ndêkê dro tchê.

A ë la Jezü atê tchâtchu agbölö azü ndê ngbanga

(Mat 26.59-66; Mar 14.55-64; Jan 18.19-24)

⁶⁶ Ndê tchô krâ, akpôkpô azü ndê azü gö ndê ajuifu, la agbölö a-earê kê wa ngela sê Ndjapâ, la a-earê kê nyisê ndië pâlatê andjê, ânyê kë mbô rê pâ a ka la Jezü bhâ tchâtchu andjê, ⁶⁷ ânyê andjê yû tchê päkêdê: «Amö to rê sê ârâ, mo dë Krîsiti?» Jezü tô rê ndênê sê andjê päkêdê: «Âdê më âto rê sê nyê, nyê gambabô rê tee-a. ⁶⁸ Âdê më âyu nyê la ngâ pö, nyê toabô pö ndênê sê më tee-a. ⁶⁹ Praâbalê ätö tâ tchô angêta, Modô ndê Akrê âsêadje dë ndôkö könô Ndjapâ ndê tche wâ la gbôgbô gbê^a.» ⁷⁰ Andjê gbê yû tchê päkêdê: «Mo dë Modô ndê Ndjapâ?» Tche tô rê ndênê sê andjê päkêdê: «Nyënyê la tâ nyê, nyê tô rê nê, mêmê kä.» ⁷¹ Kâko andjê kä tô rê päkêdê: «Âwâbo pâ azê ka krê bête pö lê ma ngâ akrê-a. Azêzê la tâ azê, azê djê pö nê lê ma yê nê.»

A ë la Jezü atê tchâtchu Pilâte

(Mat 27.1-2,11-14; Mar 15.1-5; Jan 18.28-38)

23 Azü nê gbê âlafô, kë ê la Jezü atê tchâtchu Pilâte. ² Bhâye, andjê jêê kê yî apö lê kûma yê päkêdê: «Ârê gbô köchê âtê ndê tche sê lakê mbo rê pâ azü alafô la pö tâ agbölö azü gö ndê azê. Tche kitê köbo tâ azü ndêkê pa andjê kû makêche-lapöo ndê andjê sê gbölö gbië Sezäre, ânyê kë tô rê pâ anyê dë Krîsiti, ndê anyê wâtê gbië.» ³ Pilâte yû Jezü päkêdê: «Momö, mo wâtê gbië ndê ajuifu?» Jezü tô rê ndênê sê tchê

^a 22.69 Nyê dĩ Aps 110.1.

päkêdâ: «Momö la tê zä kä ndê âtô rê.» ⁴ Kâko Pilâte tô rê sê agbölö a-earê kê wa ngela sê Ndjapâ, ndjê la kpûlû azü nê päkêdâ: «Mê gbôâbo ngâ pö lâ kûma köchê âtê balê ndê âkûsê nê pä më wa ngbanga kuzü lâ kûma yê-a.» ⁵ Praâbalê gbô azü nê ndêpo lakê yi pö lâ kûma yê päkêdâ: «Tche sê lakê mbo rê pä azü alafô la pö lâ köbosê kê nyisê rê ndê yê. Tche jêtâ bhâ Galilê, kê ê la rê lâ agô ndê Judê gbê zoo, kê wûtu la rê tchâtê.»

A ë la Jezü atê tchâtchu Hêrôde

⁶ Ndê Pilâte djê pö lâme, tche yûkû nê päkêdâ: «Köchê âtê dâ akrê gö ndê Galilê?» ⁷ Ndê Pilâte djê rê pä Jezü dâ akrê pâ cho ndê Hêrôde wâtê gowênêre pâñê, Pilâte wân Jezü sê Hêrôde ndê tche sê ndjê bhâ Jerúzalêmo lâ alö nê lâme. ⁸ Ndê Hêrôde wûn Jezü, su yê wâ la mômô; bête gasa alême kä ndê tche djê pö ndê Jezü, kê nyîndê kê wun tchê la lala yê^a. Hêrôde nyîndê nê pä Jezü mbo ngâ kpîngbî rê anyê wûn rê. ⁹ Tche yû Jezü la angbängbâ apö, praâbalê Jezü tôâbo ngâ pö balê ndânê sê tchê-a. ¹⁰ Agbölö a-earê kê wa ngela sê Ndjapâ la a-earê kê nyisê ndîê kä ndjê tâ, andjê sê lakê yi agbôgbô apö lâ kûma Jezü. ¹¹ Kâko Hêrôde la aturûgu ndê yê mbô rê ganô tê yê, kê mô tchê. Pânê andjê yû ngâ tchôtchô lâba êtê yê, kê wân tchê pu Pilâte. ¹² Tê lo nê lâme, Hêrôde la Pilâte ndê andjê kôsê angâ andjê dokütchê alême, andjê mbôtê andjê tâ araagü-î.

A wâ ngbanga kuzü pâ Jezü

(Mat 27.15-26; Mar 15.6-15; Jan 18.39—19.16)

¹³ Pilâte pâla agbölö a-earê kê wa ngela sê Ndjapâ, la amakündji la azü gö nê, ¹⁴ anyê kê tô rê sê andjê päkêdâ: «Nyê nê la köchê âtê sê më, kê tô rê pä tche kä lakê mbo rê pä azü alafô la pö. Nyê wûn rê! Mê yû tchê kpô tchâtchu nyê, kê gbôâbo ngâ pö balê ndê âkûsê nê pä më wa ngbanga kuzü lâ kûma yê-a. ¹⁵ Hêrôde ndjê gbê gbôâbo ngâ pö lâ kûma yê-a. Ârê kä ndê Hêrôde wân tchê sê azê èngbânê âtê. Kâko köchê âtê wâbo la ngâ pö balê lâ kûma yê ndê âkûsê nê pä a won tchê-a. ¹⁶ Mê âyukû nê ndêkê pa a bhi kütû tchê la goto, pâñê më gbotê yê.» [¹⁷ Logbê ndê a mbo kpûlû ndê Pâke, Pilâte jî ngâ earê kânga balê sê azü gö nê^b.] ¹⁸ Azü nê gbê ôn

^a 23.8 Nyê dĩ 9.9. ^b 23.17 Lâ angâ angbängbâ abëndi Mbêti Ndjapâ la ma gerêke, yêyê da 17 lâme wâbo lîñê-a. Nyê dĩ Mat 27.15; Mar 15.6.

ngbôô päkêdê: «Won köchê âtə! Kê ji Bäräbâse sê ârâ!» ¹⁹ A zä Bäräbâse alême kô yî tchê lâ nda kânga, bëte rê ndê tche zrô azü ânyê gbölö pö âlafô lâ gö, ânyê tche wôn akrə lânə. ²⁰ Batê rê ndê Pîlâte nyîndê kê ji Jezü, tche kâ yû azü nê, ²¹ andjê kâ ôn ngbôô päkêdê: «Bhi tchê tâ yô ndê gba! Bhi tchê tâ yô ndê gba!»

²² Tê vötaâ nê, Pîlâte zâ pö kê tô rê sê andjê päkêdê: «Ngbongbo rə giamâ kâ ndê tche mbô rê? Mě gbôabo ngâ ngbongbo pö balê lâ kûma yê ndê âkûsê nê pā a won tchê-a. Mě âyukû nê ndêkê pa a bhi kütû tchê la göto, kê gbotê yê.» ²³ Praâbalê gbô andjê ndêpo lakê on ngbôô pā a bhi kütû Jezü tâ yô ndê gba. Ôn ndê andjê nê rô masênê-ê. ²⁴ Kăko Pîlâte zâma ndêkê pa a mbo rə ndê su andjê nyîndê nê tâ yê. ²⁵ Tche jî köchê ndê a yî tchê lâ nda kânga bëte rê ndê tche zrô azü ânyê pö âlafô lâ gö, ânyê tche wôn akrə lânə lâme, ndê azü nê yûkû nê pā a ji tchê lâme. Âdê andê Jezü, Pîlâte gbôtê yê sê andjê ndêkê pa andjê mbo rə ndê su andjê nyîndê nê tâ yê.

A bhî Jezü tâ yô ndê gba

(Mat 27.32-44; Mar 15.21-32; Jan 19.17-27)

²⁶ Ndê andjê zâ Jezü kô âsê e la tchê, andjê tâkpa la ngâ köchê ndê rə yê wû pā Chemôn, akrə gö ndê Sîrêne, ndê tche tô bhâlê kindî ndêkê kangbâ yê. Andjê zâ tchê, kê zâ yô ndê gba nê pā kängä yê ndêkê pa tche nê la rê ngbâ Jezü. ²⁷ Ngâ gbölö kpûlû azü gö nê zâ tchêngbâ Jezü, la angâ aêchê ndê andjê sê lakê ki lakê dî tchêlê ma andjê tâ pö ndê yê. ²⁸ Jezü djêtê yê pu aêchê lâme kê tô rê sê andjê päkêdê: «Aêchê gö ndê Jerúzalêmo, nyê kîâbô kî tâ mê, nyê kî tâ nyê la abechê ndê nyê! ²⁹ Bête angâ alô âwutuadje ndê a toadje rê päkêdê: «Mômô kâ tâ agbâkû aêchê, la andjanê ndê andjê zîâbô zî lo balê-ê, la andjanê ndê andjê zâbô ngo zâ ma bechê lo balê-ê.» ³⁰ Lâ alô nê lâme, azü âtoadje rê sê aga päkêdê: «Te pā ârâ!» Andjê toadje rê sê akoto päkêdê: «Nyê güä sê ârâ!» ³¹ Âdê a âmbo tâ kăko tâ bhiëbhië yô, andê gbâkû yô âwa lê atôko?»

³² A kû ndjê angâ aköchê bichuû ndê andjê wâtê a-earê ngbongbo rə êtê kâtê Jezü, kê rô la andjê ndêkê won andjê la tchê. ³³ Ndê andjê wîtu bhâsê tchô ndê a ê rê tâ päkêdê: «Sê kpökrô kûma», aturûgu bhî Jezü tâ yô ndê gba, tchetchê la a-earê ngbongbo rə bichuû lâme gbê. A bhî ngânê

^a 23.30 Nyê dî Oze 10.8.

pâ ngâ yô ndê gba dâ ndôkö, kâ bhî ngânâ balê pâ yô ndê gba dâ gâle.
³⁴ Jezü tô rê päkêdê: «Bha mê, amö ko pô lâ küma andjê-ê, bëte andjê wûn-âbo sê rê ndê andjê mbô rê âtê-a.» Andjê tâ kûkâ^a ndêkê pa änyisâ akrê ndê tchê kuadjê alêba ndê Jezü, pânâ andjê krê tchêlê nê tâ andjê.
³⁵ Azü gö nê krê ndjê tchâme lakê wun rê ndê âmbo. Amakündji gö ndê ajuifu sê lakê mo tchê lakê to rê päkêdê: «Tche tchâ angâ azü lâ kuzü, âdê tche âwâtê Krîsiti, tchanê ndê Ndjapâ dî tchê, äwäpâ tche tcha tâ yê la tâ yê!»
³⁶ Aturûgu nê ndjê gbê sê lakê mo tchê, andjê nê ndola tchê, kâ zâ kpîkpî vên-en sê tchê, ³⁷ ânyê kâ tô rê päkêdê: «Âdê mo âwatê gbîê ndê ajuifu, amö tcha tâ zê la tâ zê.»
³⁸ Andjê mbô ngâ mbêti kâ bhî rê dâpâ küma yê päkêdê: «Tchanê âtê dâ gbîê ndê ajuifu.»

³⁹ Ngâ earê ngbongbo rê nê balê ndê a bhî tchê tâ yô ndê gba ndrotê Jezü tô rê päkêdê: «Mo dââbo Krîsiti? Amö tcha tâ zê la tâ zê, kâ tcha ndjê ârâ!»
⁴⁰ Praâbalê ngânâ lâme hrô la agü nê päkêdê: «Mo kpêâbo wa Ndjapâ? Momö ndê a wâ ngbanga kuzü pâ zê batê tchê âtê?»
⁴¹ Andê azê ngbanga nê wâ djîrê, bëte azê wûn yûkü ngbâ kâ mbo ngbongbo rê ndê azê; praâbalê tchetchê ndê yê nê, tche mbôâbo ngâ ngbongbo rê balê-a.»
⁴² Pânê tche tô rê sê Jezü päkêdê: «Âdê mo âsê ka ndêkê watê gbîê pâ azü, sê mê yûâbô yû tâ zê-ê!»
⁴³ Jezü tô rê sê tchê päkêdê: «En-en, tâ lège nê më tô rê sê mö: Angêta âtê, mëmê la mö, azê kâ lâ paradi.»

Kâ tchu ndê Jezü

(Mat 27.45-56; Mar 15.33-41; Jan 19.28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Ndê lo wûtu lâ gûgû tchêlêetchô, lo zâtê yê wü, tchô bû pâ cho nê gbê ndjoa êtê dalo vötaâ ndê tchêndêgölo. Lêba ndê a wâ tchêlê gbölö nda Ndjapâ la rê, tchêlê nê srô kpôlê gûgû nê bîchuû.
⁴⁶ Jezü ôn ngbôô päkêdê: «Bha mê, më zâ yingö ndê më êtchânê zê ngbânê^b.» La tchêngbâ pô lâme, Jezü tchû-î.
⁴⁷ Gbölö akrê ndê aturûgu ndê Rômo wûn arê ndê âmbô lâme, tche vöga Ndjapâ kâ tô rê päkêdê: «Ndêkê wun rê djîrê, köchê âtê wâtê djîrê akrê.»
⁴⁸ Akpûlû azü ndê andjê pâlatê andjê ndêkê wun rê lâme, pânê ndê andjê wûn rê ndê âmbô kâko, andjê kû könô andjê è djagî andjê^d lakê gu êtê.
⁴⁹ Araagü Jezü gbê, ndjê la angâ aêchê ndê andjê tô

^a 23.34 Nyê dî Eza 53.12; Aps 22.19. ^b 23.46 Nyê dî Aps 31.6. ^d 23.48 Andê ajuifu, andjê bhî tchêla ngbôgo andjê.

bhâ Galilë ânyë kë tê ngbâ yê, sê andê andjê nê bhâchî ndêkê wun rə ndê âmbo.

Jozêfu chî krukur Jezü

(Mat 27.57-61; Mar 15.42-47; Jan 19.38-42)

⁵⁰ Ngâ köchê kä tâ ndê rə yê wû pä Jozêfu, tche kä ndjê lâ gbâtê agbölö azü gö nê. Tche dâka, kë wâtê djîrê akrê. ⁵¹ Tche wâbo lâ pö ndê angâ yê nyîkrê rê, ânyë kë mbô rê lâme-a. Tche dâ akrê gö ndê Arimatê^a ndê âwâtê ngâ gö ndê ajuifu. Tche zä su yê pâ lo kë nê ndê Gbölö gö-gbië ndê Ndjapâ. ⁵² Jozêfu ê bhândê Pîlâte, kë yû tchê ndêkê za krukur Jezü. ⁵³ Tche zû tchê tâ yô ndê gba nê, kë gûa tchê la lâba. Tche zâ tchê bhâlê cho akuzü ndê a djî rê lâ tâme ndê a chiâbô ngâ akrê chî lônê dokütchê-ê. ⁵⁴ Lö nê lâme wâtê lö ndê azü nyîkrê^{tê} andjê ndêkê sê bête lö sabâa. ⁵⁵ Aêchê ndê andjê tô bhâ Galilë, ânyë kë tê ngbâ Jezü lâme, andjê pâla la Jozêfu balê. Andjê ê kë wûn cho kuzü nê, kë wûn ndjê krukur Jezü ndê a nyîkrê rê. ⁵⁶ Pânê andjê kä atêndê andjê kë nyîkrê kâdâ la yömbö ndêkê mbo rê tâ krukur Jezü. Lâ lö sabâa, andjê yâtê andjê batê rê ndê ndië nyîsê nê^b.

Kê jo ndê Jezü lâ kuzü

(Mat 28.1-10; Mar 16.1-8; Jan 20.1-10)

24 Po mbatchâ lâ dimâche, aêchê kû yömbö la kâdâ ndê andjê nyîkrê rê, kë ê la rê atêpâ cho Jezü. ² Andjê gbô tâme ndê a tchû manda cho kuzü Jezü la rê lâme, dëkê a rô rê nê bhâchî. ³ Andjê lî bhâlê nê, praâbalê kë gbôâbo krukur Gbölö Gbië Jezü-a. ⁴ Andjê wûn-âbo sê pö ndê andjê to rê-a, kpro kâkê, angâ aköchê bîchuû wûtu kpô tchâtchu andjê, lâba ndê andjê tâ batê lo. ⁵ Wawa mbô aêchê lâme, andjê chî la andjê tâ cho, aköchê lâme tô rê sê andjê päkêdê: «Bête giamâ kä ndê nyê pu akrê ndê tche sê la türû la yê bhâlê cho akuzü? ⁶ Tche sêâbo tchâtê-a, tche jô nê. Nyê rî tchêlê nyê tâ pö ndê tche tô rê sê nyê alême, ndê gbô tchê ndêpo bhâ Galilë, tche tö rê alême päkêdê: ⁷ Äwäpä a gbotê Modô ndê

^a 23.51 Nyê dĩ Mat 27.57. ^b 23.56 Akâdâ la ayömbö: Nyê dĩ Mar 14.8; batê ndië nyîsê nê: Nyê dĩ Eki 20.10; Det 5.14.

Akrə tchânâ a-earê ngbongbo rə, a âbhiadje tchê tâ yô ndê gba, lâ vötaâ lö nê, tchê joadje lâ kuzü.»

⁸ Sê pö ndê Jezü tô rê alême tê lâ andjê. ⁹ Andjê tô bhâsê ma cho nê kâ gû gutê, kâ tô pö ndê arê lâme gbê sê adjisîpili ndê Jezü lâ könô gbê tchêpâ nê balê, la adîsê azü nê gbê. ¹⁰ Aêchê nê lâme dâ: Malê akrə gö ndê Magadalä la Jâne la Malê anyî Jâke, la angâ aêchê ndê andjê sê êtê kâtê andjê, andjê tô ndjê gbôgbô pö nê lâme sê abadjângê. ¹¹ Praâbalê abadjângê nê wüntî pâ pö lâme wâtê mbâmbâ pö, kâ kôsê kâ gamba pö ndê andjê lâme-ê. ¹² Kâko Pîere âlafô kâ kpê atê ma cho nê, kâ tê kprôô atêlê cho nê, kâ wûn kütü angrîngri ma lâba ndê a gûa kuzü Jezü la rê; tche kâ atêndê yê, tchêlê kûma yê djîngili tâ rə ndê âmbô lâme.

Jezü mâtê yê tâ adjisîpili bîchuû ndê Êmäyûse

(Mar 16.12-13)

¹³ Kpô lo nê lâme, angâ adjisîpili ndê Jezü bîchuû sê lakê e atêlê ngâ yëyë gö ndê rə nê wü pâ Êmäyûse ndê âgû la Jerûzalêmo kilômêtere lâ könô gbê tchêpâ nê balê. ¹⁴ Andjê sê lakê to pö ndê rə ndê âmbô lâme lâ gbâtê andjê. ¹⁵ Ndê andjê sê lakê to pö lâ gbâtê andjê lakê yutê andjê, Jezü la tâ yê nê ndola andjê kâ pâla la andjê balê pâ köbo nê. ¹⁶ Andjê kâ lakê wun tchê, mo wüntî pâ ngâ rə kâ ndê âgûa la andjê ndêkê pa andjê wun-abô sê yê wûn-î. ¹⁷ Jezü yû andjê pâkêdê: «Pö giamâ kâ ndê nyê to rê lâ gbâtê nyê lakê nê la rê âtê?» Andjê krê-ê, nyonyo zâ andjê gbê. ¹⁸ Ngânê balê lâ gûtê andjê ndê rə yê wü pâ Kêlêwöpâse tô rê sê tchê pâkêdê: «Kütü momö balê lâ Jerûzalêmo kâ ndê âwûn-âbô sê arê ndê âmbô lâ alö âtê wûn-î?» ¹⁹ Jezü yû andjê pâkêdê: «Rə giamâ kâ ndê âmbô?» Andjê tô rê sê tchê pâkêdê: «Rə ndê âmbô tâ Jezü, akrə gö ndê Nâzârête, earê ndêma Ndjapâ ndê tche mbô gbôgbô rə kâ tô gbôgbô pö tchâtchu Ndjapâ la azü gö gbê. ²⁰ Agbölö a-earê kâ wa ngela sê Ndjapâ la amakündji gö ndê azê zâ tchê pâ a wa ngbanga kuzü pâ yê, kâ bhî tchê tâ yô ndê gba. ²¹ Ârâ wüntî pâ tche kâ ndê Ndjapâ wân tchê ndêkê ji azü ndê Isarayêle lâ ngbâa. Praâbalê lâ rə lâme gbê, âmbô rê nê lö vötaâ angêta âtê ndê arê nê mbô. ²² Angâ aêchê lâ gbâtê ârâ tö ngâ pö ndê tchêlê kûma ârâ djîngili tâ. Po mbatchâ âtê, andjê ê bhâ ma cho nê, ²³ kâ gbôâbo krûkrû Jezü nê-a. Andjê kângbâ andjê kâ tô rê sê ârâ pâ, aânje wütu kpô tchâtchu

anyê, kë tô rê sê anyê pä Jezü kä la türû la yê^a. ²⁴ Angâ araagü ârâ ê bhâ ma cho nê, kë wûn ndjê rə nê batê rê ndê aêchê lâme tô rê, praâbalê andjê wûn-âbo Jezü nê-a!» ²⁵ Käko Jezü tô rê sê andjê päkêdê: «Nyenyê ndê azü ndê küma nyê wâbô wâ lanê âtê, pö gbê ndê a-earê ndêma Ndjapâ tô rê alême, nyê gâmbabô rê gasa-a!» ²⁶ Âwâbo la köbo nê pä Krîsiti wun yûkü dokütchê ânyê kë gbo voga ndê yê?» ²⁷ Pânê Jezü jêtê kë nyisê pö ndê a mbô rê lâ Mbêti ndê Ndjapâ gbê la rê yê, ätö tâ a-Mbêti ndê Möyîze ndjoa êtê a-Mbêti ndê a-earê ndêma Ndjapâ gbê.

²⁸ Ndê andjê wûtu ndola yëyë gö nê ndê andjê nyîndê kë e atêlê nê, Jezü mbô rê âwûntî pä tche ârô rö etê. ²⁹ Praâbalê andjê kîtê yê, kë tô rê päkêdê: «Azê sê la mö tchâtê, bëte lo zî nê, tchô kä lakê bu.» Tche lî kë sê bhândê andjê. ³⁰ Ndê andjê sê lakê zi kîzî, Jezü zâ mîpa, kë ê tchêchô pö pânê, kë tchô tchêlê nê, kë krê tchêlê nê tâ andjê. ³¹ Posênê, la andjê vrô-ê, andjê wûnsê yê, praâbalê Jezü yû lê la andjê. ³² Andjê tô rê lê gbâtê andjê päkêdê: «Ndê tche sê âme lakê to pö sê azê pä köbo, ânyê kë nyîsê pö Ndjapâ lâme, su azê sêâbo âme lakê ta lê azê?»

³³ Po pânê, andjê âlafô kë dôtê andjê atê Jerûzalêmo. Andjê gbô adjisîpili ndê Jezü lê könô gbê tchêpâ nê balê la angâ andjê ndê andjê pâlatê andjê la andjê. ³⁴ Andjê tô rê sê adjisîpili bîchuû ndê Êmâyûse lâme päkêdê: «Gbölö Gbîë jô nê tâ lège nê. Chemôn wûn tchê nê.» ³⁵ Adjisîpili ndê Jezü bîchuû lâme tô pö ndê rə ndê andjê wûn rê pä köbo, la köbo ndê andjê wûnsê Jezü ndê tche tchô tchêlê mîpa tâ andjê.

Jezü mâtê yê tâ adjisîpili ndê yê

(Mat 28.16-20; Mar 16.14-18; Jan 20.19-23; Abdj 1.6-8)

³⁶ Ndê andjê sê lakê to pö nê käko, Jezü wûtu kë krê lê gûtê andjê, kë tô rê sê andjê päkêdê: «Nyê sê la ziti su!» ³⁷ Wawa mbô andjê, ânyê andjê sê lakê gugu, bëte andjê wûntî pä anyê wûn ngâ tchozô nê. ³⁸ Praâbalê Jezü yû andjê päkêdê: «Bête gîamâ kä ndê wawa mbo nyê? Bête gîamâ kä ndê nyê dî su nyê? ³⁹ Nyê wûnsa tchânê mê la ada mê. Mêmê kä tâ lège nê! Nyê grû kpoto mê kë wûn rê, ngâ tchozô wâbo la mbê yê tâ âdêndjê gbâbî batê andê me nê âtê-a.» ⁴⁰ Tche tö pö lâme kë mâ tchânê yê la da yê tâ andjê. ⁴¹ Ndê andjê wâ la gbölö mômô, andjê gâmbabô rə ndê âmbô lâme-a, ânyê tchêlê küma andjê gbê djîngili. Jezü tô rê sê andjê päkêdê:

^a 24.23 Nyê dî 24.1-11.

«Nyë kä la ngâ rə ndêkê zi rê tchâtə?»⁴² Andjê zâ ngâ ndöma giangû ndâ a zô rê sê tchê. ⁴³Tche zâ rê kö zî rê tchâtchu andjê gbê. ⁴⁴Pânö Jezü tô rê sê andjê päkêdê: «Ndê gbô mê ndêpo lâ gûtê nyê alême, më tö rê sê nyê päkêdê: Pö gbê ndâ a tô rê la rə mê lâ Mbëti ndê Möyîze, lâ Mbëti ndê a-earê ndêma Ndjapâ ndjê lâ Apösômo, äwäpä arə nê mbo gundêse nê.»⁴⁵ Käko tche jî köbo kê wunsê rə sê andjê ndêkê pa andjê dje tchêlê pö lâ Mbëti Ndjapâ. ⁴⁶Tche tô rê sê andjê päkêdê: «A mbö rê lâ Mbëti Ndjapâ alême päkêdê: Äwäpä Krîsiti wun yûkü ânyê kê jo lâ kuzü lâ lö vötaâ nê^a. ⁴⁷Äwäpä a mu pö la rə yê katchôgbê, ätö bhâ Jerûzalêmo ndjoa êtê azü tchêbêche gbê, ndêkê pa andjê gbotê bändi kê mbo rə ndê andjê, ânyê Ndjapâ ko pö lâ kûma andjê. ⁴⁸Nyê wätê azü ndê nyê wûn arə nê lâme la lala nyê, ânyê kê djê rê la tü nyê. ⁴⁹Andê me nê, më âwan rə ndê Bha mê zâ bâlâ nê tê nyê lâme. Käko äwäpä nyê sê lâ gö nê tchâtə zoo êtê lo nê ndê nyê gbo gbôgbô ndê âtö bhâ lafô^b.»

Jezü kënga atê lafô

(Mar 16.19-20; Abdj 1.9-11)

⁵⁰Pânö Jezü kê andjê, kê wûtu la andjê lâ gö nê, kê rô la andjê lâ köbo atê Betanî. Tchâme, tche kënga könô yê atê lafô, ânyê kê ê tchôtchô pö pâ andjê. ⁵¹Ndê tche âsê e tchôtchô pö pâ andjê, tche krê tchêlê tê yê la andjê, ânyê a kënga la tchê atê lafô. ⁵²Andê andjê nê, andjê gûte tchâtchâ yê lakê voga tchê, ânyê kê gû atê Jerûzalêmo la gbölö mômô tê su andjê. ⁵³Andjê sê tchê logbê bhêlê gbölö nda Ndjapâ, lakê vöga Ndjapâ.

^a 24.46 Nyê dĩ Eza 53; Oze 6.2. ^b 24.49 Nyê dĩ Abdj 1.4-5.

